

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్నపట్టణము 1927-వ సం॥ మార్చి నెల 14-వ తేది సోమవారము } No. 329
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామనంపత్తర ఫాల్గుణమాస శుద్ధ ఏకాదశి. } సంచిక ౨౮౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది

తలనొప్పులమాన్పును, వాయు పొట్ట
బాపును, పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును,
పొట్టబోగొట్టును, బెగుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్నివిధములకు
నొప్పులకు సంచీవివరించిది.

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో సహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసిది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు
తెల

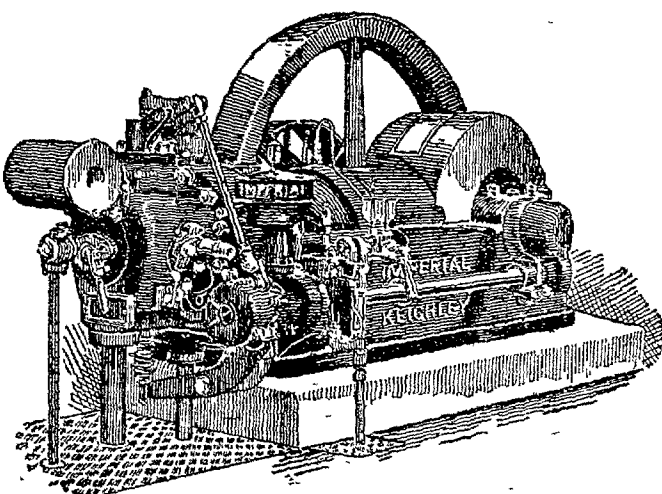
249, ప్రేరియోడ్డు, పోస్టు, బాంబాయి.

యింపిరియల్ కోల్డు సార్టింగు క్రాడు

ఆయిలు

ఇతర ఆయిలు
యింజనుల కం పె
బలుమైనవి. చాలత
క్కువ ఆయిలు
ఖర్చును.

యిండియాలో
అన్ని స్థలములలో
పనిచేయుచున్నది.

యింజ
ను

12 మొదలు 75
గుట్టముల వరకు
స్టాకులో వున్నవి.
ధరలు చాల
సరసము.

మావద్ద వైటుపేరు బెల్లింగు, బాటు బేరింగులు మిల్లులకు కావలసినవిన్ని సామానులు
చాలసరసమైన ధరలకు దొరుకును.

వలయువారు మాకు వ్రాసి అన్ని విషయములు తెలుసుకొనవచ్చును.

సోల్ యేజెంట్లు

ఆంధ్రా యింజనీరింగు కంపెనీ, బెజివాడ

ప్రాప్తయిటరు, చుండూరు వెంకటరెడ్డి. బి.వి

ప్రశ్న

1598

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వాయుటకు
రు. 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 బి. పి. ఖర్చులు 0-4-0
అవును. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను.
హనుమా జ్యోతిషాలయము, తిరుత్తణి.

ఆయుర్వేదావధ రత్నా కరము

చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
(2046) ద్వారా శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

ఇంద్రజాలమ హేంద్రజాతము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారశీ, శాస్త్ర లాభువము, అంగ్ల ఇం
ద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు,
చీట్లకేక, తమానాలు, వినోదవిద్యలు, సమన్వయమాయము చేయు
ట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవములో సమాధియగుట, శరీ
రముతేని కలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో సున్నపుని నిలుపుట
మొదలగు విశిష్టములున్నవి. దీనిచే శాశ్వత జీవగలదు. వెల రూ. 4

సమత్కార గణితము:—(ప్రశ్నముకే కమిటి
వారిచే అప్రాప్త కావినను.) ఇందులో వివిధ శాస్త్ర మనో
గణితములు, సమన్వయము, విమర్శప్రశ్నలు, యుక్తి తమానా లె
క్కలు, గణితావిధానము గలవు. జ్ఞానము మనోబలము ఇచ్చు
కనవంతపు లెక్కలున్నవి. ప్రతివాదినవర్గ నుండునైన పుస్తక
ము. వెల రూ. 1. బి. పి. చార్జీ ౫. ౧.
6 కి రు 5. 12 కి రూ 9. (పాస్టేజ్ యివారి 1821
బి. ఆర్. జనార్దనరావు యిచ్చు, పింగోలు. (ప్రచురములై).

హేంద్రాస్థాన కో ఆపరేటివ్

ఇన్సూరెన్సు సొసైటీ (లిమిటెడ్)

స్థాపితము 1907: హెడ్ ఆఫీసు:—కలకత్తా
ఈలము హేంద్రపురిలోనే నడుపబడు తీవ్రముల భీమా ఆఫీసు.
భీమా చేయబడిన మొత్తము రు. 2,00,00,000
రాబడి రు. 75,00,000
భీమా నిధి రు. 60,00,000
రాజధానియందంతయు ప్రచారములు కావలె
ను. విశదములకు క్రిందివారికి వ్రాయును.

షి. రంగస్వామయ్యంగారు

పులివర్తి సూర్యనారాయణరావు

లాసగబడును

(బాంచి మానేజరు పోస్టుబాక్సు 223 మద్రాసు,
గోదావారి, కృష్ణానదిల ప్రతినిధి, కాకినాడ

ప్రకటన

శ్రీ పాండురంగ సినిమా:-

వచ్చి తరుణము! మించినపుడు!!

ఈ సినిమావారు ఈనెల 14 తేదీనుంచి

“శ్రీరామపాదుకా పట్టాభిషేకము”

అను క్రొత్త ఫిలిమును 5 రోజులు ప్రదర్శింతురు.

గుత్తా వెంకయ్యచౌదరి,

మేనేజింగ్ ప్రొఫెషనరు.

30 సంవత్సరములుగ ప్రసిద్ధిగాంచిన

వైద్యరత్న

పండిత డి. గోపాలాచార్యులువారి

జీవామృతము

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

జీవామృతము నరముల బలహీనములతో కలిగియున్న రోగుల కిది యశాస్థమైన రసాయనము, జీవామృతము: బలహీనము, భాతుక్షయము, రక్తక్షయము, విర్యనష్టము, మెదడుయొక్క బలహీనము మున్నగు రోగములను జీవామృతముతో సాటియైన రసాయనము లేదు. బుడ్డి 1-కి రూ 3-4-0

క్యాటలూను కోరినవారికి పుచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

151, గోవిందప్పనాయునిపేట,

బ్రాంచి 188, బ్రాడ్రే, పోస్టుబాక్సు 287, మదరాసు.

ఏజెంట్లు: కాకి వెంకటసుబ్బారావుగారు మర్చంట్సు రాజమండ్రి

మాన ఫోల్లా సినిమాత్రము

30 మాత్రము 0-10-0 (పది అణాలు)

వలసలభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణముధికము! కఠినములలో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి పైత్యకాశల కీమాత్రము దివ్యామృతము. అతిశయ్య అరుచి, అపురేఖల, అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలక్షయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శరస్సు, క్రేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రము మేహనాశకావృతములను వెంటనేమాన్యును ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుచుచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:-

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

No. 315.

A Soap of exquisite fragrance. Made from the purest materials only, and the finest Sandalwood Oil.

Made by GOODWIN'S, MANCHESTER.

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.

P. O. BOX 237

MADRAS.

Chittoory Rangaiah, Cocanada.

విజాపురమందలి కట్టడములు

శ్రీ శేషాద్రిమణిపులు (శతావధానులు)

విజాపురము దక్షిణమునందలి యొక ప్రసిద్ధనగరము. ముసల్మానులకాలమున వారి స్వాధీనమున నున్న రాజ్యమునకు రాజధానిగా నగు భాగ్యము నందియుండెను. ఈనగర మెంతపురాతనమైనదో నిశ్చయముగా జెప్పదగిన యాధారములు లేవు. ఇచ్చట చాళుక్యరాజున ద్వితీయ సోమేశ్వరుని శాసన మొకటి యున్నది. దానిలో నీపట్టణనామము విజయపురమని యున్నది. కాబట్టి చాళుక్యరాజులయొక్కయు యంతకు పూర్వరాజుల యొక్కయు విజయమును నూచింపుచు గట్టబడిన పట్టణమని నామమునబట్టి తోచుచున్నది.

హిందూరాజులచే బ్రాచీనకాలమున నిర్మింపబడిన దని తెలుపుటకు దగిన సుప్రసిద్ధ హిందూచిన్నములు నేటికిని నిల్చి యున్నవి. హిందువులయొక్క సుప్రసిద్ధపట్టణరాజములలో నిది యొకటియై యుండవచ్చును.

తురుకరాజుల యేల్మడిలోనికి చేరక పూర్వ మీ విజాపురము విజయపురమై యుండెను. ఇచ్చట చాళుక్యరాజులకీ రి నివర్తకములగు హిందూమందిరములు కొంతకొంత శిథిలావస్థలో నున్నవి. ఇందులకు నిదర్శనముగా ముసల్మానుల కట్టడములుగా నూరి యున్నవి. భిలాయొక్క ద్వారమునకు గొంచెము దూరమున నుత్తరముగా నొక మసీదున్నది. అది హిందూ మందిర సామగ్రితో గట్టినదాదు. కాని యీ ప్రదేశమున నున్న హిందూమండపము మసీదునకు మండపముగా వినియోగింపబడినది. అయ్యది నేటివరకును జెక్కుచెదరక ప్రాచీనకాల నగర గౌరవమును చాటునదిగా నిల్చియున్నది.

అయితే విజాపురమును మహమ్మదీయకట్టడములు గల ప్రధానస్థానముగా నున్నది. ఆకట్టడములు మహమ్మదీయప్రభువను ఆదిల్ శాహిసమయమున గట్టబడినవి. బహమనీరాజ్యము భంగమైన తర్వాత స్వామిభక్తుడగు యూసుఫ్ సరదారు దన నంటి సరదార్లతోగూడి విజాపురమునకు చుట్టుపట్టులనున్న రాజ్యమును స్వాధీనపరచుకొని నవాబుగా సింహాసనమెక్కెను. ఆతడే యావిజాపురమును రాజధానిగా నేర్పఱచుకొనియెను. వీని శాసనమున నెక్కినకాలము రాజ్య మొప్పెను. ఈతనిసమయముననే సుప్రసిద్ధము కట్టడములు నిర్మింపబడెను.

యూసుఫ్ విదేశీయులలో భాగ్యశాలియై యుండెను. ఈతడు భారతదేశము నాక్రమించి చిన్న చిన్న రాజ్యముల నోడించి యారాజ్యముల బరిపాలింప దన వంశీయుల నేర్పాటు చేసెను. ఈయూసుఫ్ రోము చక్రవర్తియొక్క కన్యపుత్రుడని చెప్పెదరు. భవిష్యత్కాలాధికార విషయమై కలహము లాదవకుండనట్లు చక్రవర్తి గలిగిన పెద్దవమారుని దప్ప తక్కినవారిని జంపువాడుక గలదు. అందుచే కన్యపుత్రుడగు యూసుఫును గూడ జంపుట కాజ్ఞయియ్యెను కాని చక్రవర్తి ప్రేమాతిశయమున మరణమున కయ్యకొనక యూసుఫునకు మారుగా నొక చిన్న వానిని జంపుట కొనంగి, రహస్యముగా యదునారు సంచర్యములు రెండవకంటి వానికి తెలియకుండ సంతక్షణ మొనర్చెను. తర్వాత చక్రవర్తిని రాజశాసనమునకు భయమునొంది యూసుఫును ఫార్సీ దేశమునకు బంపించెను.

ఈరీతిని యూసుఫు నవాబు పార్సీ దేశమునకు చేరెను. అచ్చట శిరాజానగరమున నాతడు నివసించుచుండ నొకనాటి రాత్రి భారతదేశమున కేగినటులను రాజ్యాధికారము గల్గినటులను స్వప్నమును గాంచి మేల్కొంచి స్వప్నవిశ్వాసము గల యాతడు త్వరలో భారతదేశమున చేరి దక్షిణమునందలి బహమనీరాజులకడ నువ్వోగము సంపాదించెను. కొలదికాలముననే దనకీర్తిసామర్థ్యములను వెల్లడించి రాజ్యమునకు ప్రధానుడయ్యెను. తర్వాత నితర సరదారులతో గూడి విజాపుర ప్రాంతముల సాధించి స్వతంత్రాధికారి యయ్యెను. యూసుఫు నకు స్వప్నవృత్తాంతము సత్యమయ్యెను.

ఈతని యుత్పత్తిని గూర్చియు భారతదేశకావనమును గూర్చియు విరుద్ధముగ కథలనేకము గలవు. ఏదియెటులు లున్నను యూసుఫు రోముచక్రవర్తి సంతతివాడని చెప్పటకు దగిన దృష్టాంతముగా నిచ్చుటి కట్టడములపై నున్న రూము రాజవిహ్నుమున చంద్రకలాంకితము గన్పడుచున్నది.

విజాపురమునందు ఆదిల్ శాహివంశీయులపాలనము 1486 మొదలు 1686 వరకై యున్నది. ఈమధ్యకాలమున దొవ్విది మంది పాలనలైరి. వారి నామముల నిక్రిందవరుసగ తెలుపుచున్నా రము (1) యూసుఫు ఆదిల్ శాహి (2) ఇస్మాయిల్ ఆదిల్ శాహి (3) ఫల్లాఆదిల్ శాహి (4) ఇబ్రాహీంఆదిల్ శాహి (5) అలీ ఆదిల్ శాహి (6) రెండవ ఇబ్రహీంఆదిల్ శాహి (7) మహమ్మద్ ఆదిల్ శాహి (8) రెండవ అలీఆదిల్ శాహి (9) సికందర్ ఆదిల్ శాహి.

పైని తెలుపబడిన విజాపుర నవాబులలో మోడవ తొమ్మిదవ నవాబులు లేవ్వు తక్కినవారు లేను పరిపాలనాకాలమున దట్టముల నిర్మింప జేసినవారే. మూడవవాడగు మల్లాఅకబిల్

శాహి సింహాసనమెక్కిన కొలదికాలమునకే రాజ్యభ్రష్టుడయ్యెను. మూడవ నవాబు సింహాసన మెక్కినది మొదలు రాజ్యము సంకటస్థితియందుండెను. మోగలుపాదుషాయగు బేరంగ జీబు బీజాపూరును దనరాజ్యమున గలిపికొనుటకు సిద్ధుడై వేచి యుండెను. ఈకారణముచే నీతని సమయమున కట్టడము లేమియు నిర్మింపబడలేదు. కాని తక్కిన నవాబులసమయముల నిర్మింపబడిన కట్టడములు శిల్పికారుల నైపుణ్యమును వేయి నోళ్ల చాటుచు నిల్చియున్నవి.

ఆదిల్ శాహి కాలమున బీజాపుర మీ భారతదేశమున నొక్క గొప్పవైభవపుష్కనగరముగా నుండెను. అప్పు డానగరముయొక్క జనసంఖ్య పదిలక్షల కిందుమించుగా నుండెను. కాలచైవర్యమున నాపట్టణ మిప్పుడు శోభావిహీనమై కుమారే 2500 ప్రజలతో నివాసముగ నున్నది. ఇప్పు డది యాత్రికుల మనస్సుపైమాత్రముగ నిల్చియున్నది. నగరప్రవేశ మొనర్చుననే నాలుగు వైపుల నతిమనోహరసుందరపార్శ్వములు గానబడును. అయ్యది దక్షిణదేశ శిల్పికలావిలాసమును వెల్లడింపుచున్నది. వానిపై ననేక తీగలు రాచి మొదలైన వృక్షములు మొలచి క్రమముగ బెద్దవై యాకట్టడముల బుగుగొట్టుటచే పడిపోవుటకు సిద్ధముగ నున్నవి. ఎట్లున్నను వానియందు చిత్రింపబడిన చిత్రములు చూచుట కతిమనోహరములై మాత్రమున్నవి. లేబర్ మహాశయ్యడిలుల డెల్చియున్నాడు. “దక్షిణముందున్న గుల్ బర్గా గోల్కొండ బీడర్ మొదలైన భగ్నావిశేష పురాతన నగరము లేవియు నీబీజాపురమును బోలుటలేదు. ఇచ్చటి సుప్రసిద్ధములగు కట్టడములను వరుసగా నొక వారము దినములు చూచినను తనివిజనించుట లేదు.”

బీజాపుర దుర్గమయరాజసౌధ మీ ఆదిల్ శాహిల యితి హాసములగు నిలయమై యుండెను. కాని కాలగతిచే బ్రహ్మతకాలమున నష్టభ్రష్టతలనంది యున్నది. బీజాపురము సైనికరక్షణ ముచేత ప్రసిద్ధత నందినది కాదు. కాని ఆసమయమున నెటులగాపాడదగి యుండునో అవిధమున నిర్మింపబడి యున్నది. అయ్యది పట్టణ విధానములతో నొప్పును 96 బురుజులతోడను 5 ప్రధాన సింహద్వారములతోడను నాలుగువైపుల ప్రహరీతోడను నిర్మింపబడి నైస్యముతో గాపాడబడు పట్టణమునకు దీసిపోక బ్రకాశించినది.

పైని వ్రాసినటుల ఆదిల్ శాహి ఫాదుషాలందఱును నూతన సౌధముల నిర్మించుటయందు దానకీ గలవారుగ నేయున్నారు. మహమ్మదు ఆదిల్ శాహి యను మోగల్ చక్రవర్తియగు మహజ హాను నొక్క సమయముననే సింహాసన మెక్కిరి. మహజ హాన్ రాజ్యపదమృతుడై చెఱసాల నుంపబడిన సమయమున నే మహమ్మదు ఆదిల్ శాహి మృతినొందెను. నూతన సౌధనిర్మాణమున సమానాభిరుచి గల యాయురువురు ఫాదుషాలు నొక్క మారుగా రాజ్య మలంకరించి యొక్క మారే రాజ్యవిమృశిని గాంచుట చాలచిత్రముగానున్నది. శహజహాన్ ఫాదుషాచే నిర్మింపబడిన తాజములు లోకమున నెట్లు కీర్తిగాంచినదో తద్విధముననే మహమ్మదు ఆదిల్ శాహిచే నిర్మింపబడిన గోల్ గుమ్మ జాకట్టడ మద్వితీయమై యెప్పుగాంచినది. గోల్ గుమ్మజాను ఆదిల్ శాహి దనకీవము నుంచుటకు గట్టించెను. అతడు చనిపోవుటకు ముందు పని పూర్తిచేయబడెను. గోల్ గుమ్మజాయొక్క యెత్తు భూమిపట్టుమునందీ 198 అడుగుల 9 అం వైశాల్యము. 185 చ. అ. 5 చ. అం. మంతు 6 నుండి 10 అడుగులవరకు నున్నది. ఈకట్టడము లోకమునందద్వితీయతచే నొప్పుచున్నది. రోమునందలి ప్రసిద్ధమైన వైధియో మందిరము మాడ దీని తర్వాతదనియే తెలుపుచున్నాడు.

బీజాపురమునందీగోల్ గుమ్మం బొక్కటి మాత్రమే శిల్పకళాప్రావీణ్యమును వెల్లడించుచున్నది కాని తక్కినవానియందు తటి ప్రత్యేకతదని చెప్ప నవకాశములేదు. నైపుణ్యమున నొక దానినొకటి వింపుచున్నది. జామామస్జిద్, ఆసార్ మహల్, హైదరుబద్ల, అదాల్తుగుహల్. అర్జముహులు, అనందముహులు గగనమహులు, సతమంబలి ఆనుకట్టడములు ముఖ్యమైనవి. అీని శాహీముహులును గుఱించి యొకానొక ఆంగ్లేయ భిద్వాంసుడు వ్రాయుచున్నాడుగదా. ఈకట్టడము శిల్పకళాప్రాశస్త్యమునను బైశాల్యమున సప్రతిపత్తి యీలోకమున బ్రకాశించుచున్నది. యూరోపునందలి ప్రాచీన నవీనకట్టడములలో ఏనిని పోలినది లేదని చెప్పవచ్చును. ఇందలి భోజనగృహము యూరోపునందలి ప్రసిద్ధమైన రీగల్ గో కాసియొక్క భోజనశాలకు మాదురెట్లు అధికవైశాల్యము గలిగియున్నది.

నగరముయొక్క దక్షిణ పూర్వభాగమున చిన్నదొ మిక్కిలి యద్భుతముగు సౌధమున్నది. దీనిని ముబారక్ ఖాన్ మహల్ని పిలిచెదడు. అది మూడంతస్తులుగా నున్నది. క్రిందిభా

ముందుగానుండి కష్టమర్పణయొందును. మూడుభాగములుగాను నతిమనోహరమై యున్నది. శిల్పకళా ప్రాశస్త్యమును బట్టి యీ మందిరము ప్రదర్శనార్థము నిర్మింపబడెనని తోచుచున్నది. శిల్పకళా ప్రాశస్త్యముల నీ సాధము చాటింపుచున్నది. రచనాచాతుర్యములను వెల్లడించు నీ సాధము గొట్టములద్వారా నీటిని (కొళాయిలవలె) నడిపించి యున్నారు.

ఈరీతి గొట్టములద్వారా నీటిసప్లయ బీజాపురమున గల ప్రతిసాధమున సమర్పణ చేయుచున్నది. ఈరీతి కొళాయి శిల్పములు భారతదేశమున మహమ్మదీయుల కాచారమై యున్నట్లు గన్పించుచున్నది. ఈశిల్ప జననంభూతికలమున వాస్తునీ బీజాపురమునంటి సుప్రసిద్ధపట్టణమున నీటిసమృద్ధికొల కన్పించు ప్రయత్నింప వలసియున్నది.

అందులకే పాలకులు మాపములు తెల్పులు త్రవ్వించి యుండిరి. కాహిమహులు నికినాడ కొళాయిలున్నవి. నీటివ అనుగూడ నట్టిచిన్నములు గానవచ్చుచున్నవి. పట్టణమునకు వెలుపలనున్న దేగము తెలుపునండి నీటి గొట్టము తేర్చుచు నటుల నచ్చటచ్చట గొన్ని కొన్ని చిన్నములు గానవచ్చుచున్నవి.

బీజాపురమునందలి విశ్వంసావేశములగు కట్టడములలో ఇరాహీంగోరీనాడ ప్రసిద్ధకట్టడమే. దీనిపైని వేయబడిన కప్పుబండలు నిరాధారములై నీటికిని మంచినీటియందు నిల్చి యున్నవి. ఈకట్టడమున దూలములు మొదలైనవి వేసియుండ లేదు. కాని రాతి నొకదానితోనొకటి తాపడము చేసి కప్పు నేర్పాటుచేసియున్నారు. రాతిపలక నొకవిధమైన రాతితో సతికియున్నారు. భారతీయ విద్యా ప్రాశస్త్యము న కిదియొక యద్భుతసాధ్యమై యున్నది. వీనిని నిర్మించినవాని శిల్పకళా ప్రాశస్త్యమేగాక హస్తలాభుననిశేషముకూడ కొని యాడవగినదై యున్నది. పట్టణమునకు వెలుపలగా నొకవిశ్వంసావేశమున సాధభాగమునిల్చియున్నది అయ్యది బీజాపురమునందలి సాధప్రాశస్త్యమును వెల్లడించుటకు నిల్చియున్నట్లుల తోచుచున్నది. బొరంగ తేమి బీజాపురమున సాధించిన మొదటి కొనునప్పుడు ద్వంద్వ మొనర్చిన సాధములలో నిది యొకటి. శిల్పకళా ప్రాశస్త్యమును వెల్లడించు నీ కట్టడముల ద్వంద్వ మొనర్చు చేయటంబు దేశోతోచుటలేదు. వినాశన మొనర్చిన నేగాని కక్షతీరదుకాబోలు! కట్టడముల నాశనముచేయు విషయమున నీతురకప్రభువు లన్నిటియపరాక్రములని తెలుపవచ్చును. సాధసందర్భ మొనర్చు నప్పు డట్టి మహనీయులనామము స్మరింపని పరితాపాక్రమ లతో గృహించినా రుండనని దృఢముగ దెలుపవచ్చును.

బీజాపురమునందలి ప్రసిద్ధముగు మల్లిక్ మైదాన్ అను ఫీరంగియొక్క స్థితిని దెలుపుట ప్రత్యేకము కాకపోదు. ప్రాకారమునందలి బురుజులలో వెల్ల పెద్దదగు పడమటి బురుజుపై నివి యున్నది. ఇచ్చటనే లందాకపజ్ అను చెండవ పెద్దఫీరంగి కూడ నున్నది. లందాకపజ్ ఫీరంగి పొడవు 27 అ. 7 అంగుళములు. దీని ముఖవ్యాసము 4 అ. 4 అంగుళములు. నాళము 18 అ. 7 1/2 అంగుళములు. బరువు 47 టన్నులున్నది. మాలిక్ మైదాన్ వెలుపల నతిస్థిగ్ధముగా నున్నది. దీనిపై నెంత చిన్న దెబ్బ తగిలినను గంటను బోలి భ్రమి యొవగలదు. దీనిపై నొక చోట నిర్మించినది మహమ్మద్ బిహానాన్ స్రంబోలి అని వ్రాయబడి యున్నది. మజియొక చోట అబుల్ గాజి నివాసుని హా యొక్క పేరుతోపహా హిజ్రె 956 (క్రీ. శ. 1545) అని వ్రాయబడియున్నది. మూడవ బొరంగతేమి బీజాపూర్ జయించినది హిజ్రె 1097 అని చెక్కబడినది. ఈ ఫీరంగి 14 అ. 4 అంగుళముల పొడవు, నాళము 4 అ. 9 1/2 అంగుళములు, బరువు 40 టన్నులైయున్నది. ఇది తాలికోట భయంకరయుద్ధమున విశేషముగా నరసంహార మొనర్చెను. నిజాంకాహ్ యొక్క యాయధాగారముననుండి యుద్ధానంతరమున పరందాహాళిలకు కొనిపోబడెను. బీజాపురప్రభువు లాకిలాను జయించినపుడు విజయచిహ్నముగా దీనిని బీజాపురమునకు గొనివచ్చిరి. నాలు సండి యావట్టణవాను లాఫీరంగిని పూజింపుచున్నారు.

ఈ ఫీరంగివర్గ నతోపాటు బీజాపుర రాజకీయ గ్రంథాలయమును గూర్చి కొంత చెప్పవలసియున్నది. ఈపుస్తకాలయమున ఆదర్శి, పార్శి, భాషలలో నమూనాగ్రంథము లనేకములున్నవి. లా, రాజనీతి, వ్యాకరణ, శాస్త్రజ్ఞాన, శాస్త్రాధిక గ్రంథముల సంఖ్య గొప్పదిగా నున్నది. క్రీ. శ. 1853 సంవత్సరమున నీ గ్రంథము లన్నియు సీమకు పంపబడెను. ఈరీతి నాయా రిద్ కాహల విద్యాలయము దెలుపుచుచేయుచున్నది కాన అదియను పట్టణసాభాగ్యముతోపాటు విడిచిపోయెను.

(హిందీసరస్వతీపత్రికానువాదము)

వనోపధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 85000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోరైండు వెల రూ. 8-4-0 లు. ఇందు సమస్త శబ్దములు కుదిరిన భాషయుచేయు యూనాని ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు. రూ. 1-కి రు. 500 కిమ్మగుల భాషయు కూడ గలవు. క్యాలికోరైండు వెల రు. 2-0-0

2454 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

Iron Safes
ఇనుపపెట్టెలు

SAMUEL & Co. Engineers.
San Thome, Madras.

ఆయిల్ ఇంజనులు, పంపులు, సైనుహార్లు, పెల్లర్లు, ఆయిల్ మిల్లులు, చేతికొమ్మిల్లులు, అచ్చుమిషనులు, ఇనుముపోలేలు మొదలగునవి నరసముగా అందచెయబడును. ధరల వివరములకును, కేటలాగునకును వ్రాయుడు.

సామ్యుయల్ అండు కంపెనీ, ఇంజనీర్లు
3487 శాఖోము, మద్రాసు.

విలసినము, వరముల విలసినము

రక్త శోధి

1228 మొదలగు వారికి.

Deschiens'syrup

విశేషమైన ఉపయోగమును.

ఇది, ఆరోగ్యమున, బలము, నిద్రాశయము, 30,000 ప్రేక్షకులనుకొనియున్నది. దెబ్బిచ్చు, చాప, అమలమమ, గడునిండును. ఎక్కడను రమ్మ.

To be had of all Chemists (Wholesale C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

శృంగార గ్రంథముల.

ప్రథమకుసుమము.

వెలువడినది.

శృంగార రాధామాధవం.

ప్రథమకుసుమము.

వెలువడినది.

సర్వాంగసుందరమున యిట్టి శృంగార ప్రబంధమింతవర కాంక్షలు కనివిని యెరుగని సుఖాత్మముగ చేపట్చుచున్నాము. ఇందు రాధామాధవుల శృంగారతీరులు రాధామాధవుల ప్రథమానురాగము రాధావిరహము, సుగంధోము, రాధామాధవుల సంవాదము, సవతులసంభాషణములు, రాధరాగోభ్రులు. మాధవుని మంచలంపులు నిండు నెల జాతనపు నేర్పుతో నిర్వహింపబడినవి. రాధికాసాంస్కరణకడి మేయంతి ఆత్మద్యుతమున రాధామాధవుల శృంగార చిత్రతలముతో సువర్ణాక్షరములుగల కాంక్షలైందుతో పెక్కర్తెలు పేపరుపై ముద్రితగుర్చు నచ్చుపూర్వతో విరాజిల్లుచున్నది.

మేనేజరు, శృంగారగ్రంథములు, పోస్టుబాక్సు 110, మద్రాసు.

కావలెను

25 గురు వెండిపనివాండ్లను 5 గురు పోకగు పనివాండ్లను తీర్చుకావలెను. పనిమాచి మంచితోక మేర్పాటుచేయబడును. నియమితకాలమునందుమాత్రమే పనిచేయవలసియుండును. నేనులో వచ్చిమాట్లాడుట మంచిది.

మే. సత్యనారాయణాచారి, ప్రొవైటరు,
శ్రీ లక్ష్మీవర్మను, నెం 8, కాళి శైలిపేటి, మద్రాసు.

ప్రొవరు కుట్టు మిషనులు రొఖర 120/-

ఇవి జర్మనీయందు రెయరు చేయబడినవి. విశేషకాలము వర ముగిలేకుండా పనిచేయగలవు. ప్రతిపట్టణమందును యేజంట్లు కావలెను.

సి. హెచ్. శోభనాచలం అండ్ సన్స్ చిక్కలపూడి పోస్టు మచిలీపట్నం. కేసుమిషనులను, కూడ మేము అమ్ముచున్నాము.

ప్రకటన

శ్రీ మ. కృష్ణల రాజానాథ సుమస్తాయ శ్రేష్ఠావధము యొక్క పుస్తకముగా శ్రీకృష్ణ తియ్యనయ్యచేసి, అందుకిచ్చుచున్నట్లుచేధు నిలపెట్టి అర్ధరసాయనాలను వెలకొల్పియు. ఆయుర్వేదావధము లన్నియు యిచ్చుని తొరకును. కేటలాగు కొనక వ్రాయుడు

2126 ఆర్. రసాయనశాల ముక్కానాళ్ళపల్లె.

మదనకామేశ్వరి లేవ్యాము

బుసినానుపాటికి కల్పవృక్షము. మేము, నిక్కానానానా, కున్దనవృక్షము, అతియూత్రము మొదలగువాటిని హరించి యిచ్చు బుక్కును, వీర్యవృద్ధిని, వింధోగక క్రిమి, శీతానానామము. 2 డబ్బీలు చొప్పున. 20 శలముల డబ్బి 1-4-0

పాలనుగంధి లేవ్యాము. రక్తగుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. మేము, మేవానానా, సువర్ణము, యాశరవర్ణానానా క్షయోష్ణము, మొదలగు వాటిని హరించియును. 4 డబ్బీలు చొప్పున. 20 శల డబ్బి రు. 1-4-0 ని. పి. ఖర్చులు లేవు. 75 పి. పి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసహజం, పెరిదేవీ, (వెల్లురువెల్లు)

కృష్ణా తూర్పు దెబ్బ

(ప్రతి ప్రేమ.)

(७२५५)

సహస్రశిఖరేంద్రుడున్న ఒక భాతీయకాశాలలో సప్త
 జ్యోతిషుల మూలమెట్లును గూర్చి గాంధీగా దువన్య
 పించుచుండును. ఈ సలకపదమొకటి వారికి చికిత్సయేర్పటలో
 గూఢ పులకాలమును వినియోగించును. ఇదియే ఆయురవ చాం
 ద్రియమొకటి. పాథులముగా ఆయుర ఉపవాస చికిత్సనే
 ఉపయోగించుచున్నది. నిద్రలేవ గాంధీ గారికి (లేదు పాము) గావు
 న వారికి నాడుకొనుచుండును.

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

మంత్రుల జీతములు ఆమోదించబడుట

సర్ అబ్దుర్రహీం గారు స్వరాజ్యపతమువారితో కలసి ఓటుచేయుట

కలకత్తా, మార్చి 12:— సాంతోషరాజగారి అధ్యక్షతన నేటిదినము వంగరాష్ట్ర శాసనసభ సమావేశమయ్యెను. ప్రస్తుతములు జరిగిన పిమ్మట బడ్జెటు గ్రాంటులపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

ఎక్కి క్యుటివుకొన్నిలు

ఎక్కి క్యుటివుకొన్నిలు గ్రాంటునందు 19 వేల రూపాయలు తగ్గింపవలయునని డాక్టరు ప్రమోదనాథ బెనర్జీ గారు తప పాదించుచు రాజకీయవిషయములకు సంబంధించిన చర్చ ప్రారంభించిరి.

ఉపపాదనమును సర్ అబ్దుర్రహీం గారు బలపరచుచు ప్రస్తుతప్రభుత్వవిధానము మిగుల అసంతృప్తికరముగ నున్నదనిరి.

సాంఘికవిషయములందు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము పుచ్చుకొనినది మొదలు పరిసితులు మరింత విషమించెనని రాయ బారేంద్ర చౌదరిగారు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వము నిలచియున్నంతకాలము ఎక్కి క్యుటివుకొన్నిలు సభ్యులు ఎందులకవసరమని మోబర్గ్ గారు చెప్పిరి.

గ్రాంటుమొత్తము నిరాకరింపవలయునను ఉపపాదన ము పీకపోయెను. 85 గురు ప్రతికూలముగను 58 మంది అనుకూలముగను సమ్మతుల నొసంగిరి.

మంత్రుల జీతములు ఆమోదించబడుట

మంత్రుల జీతములపై ప్రత్యేకింపబడిన రూ 146000 రూపాయలు గ్రాంటును నిరాకరింపవలయునని ప్రాథమిక జిల్లా కలెక్టరు బెనర్జీ గారు తపపాదించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—

ప్రస్తుతపరిసితులలో మంత్రివదవుల నంగీకరించుట నేరమని నమ్ముచున్నాను. మంత్రులు దేశమునకు మేలుచేయ జాలరు. పైపెచ్చు దుష్టులు గుని ధానము నుకాళ్ళ తమొనర్చు తోడ్పడెదరు. మంత్రులు నిజముగ ప్రజలకు బాధ్యులై యున్నారని చెప్పటకు వీలులేదు. మంత్రులకు అధికారము లేదు. ధనముమీదగాని ప్రభుత్వవిధానమీదగాని మంత్రులకు అధికారములేదు. పూన బలియందు నిరపరాధులు తుపాకులచే కాల్చబడినను గజనవి చక్రవర్తిగార్లు తమ ఉద్యోగములకు రాజీనామ ఇవ్వకుండుట ఆశ్చర్యకరము. రాజకీయమైదీలను విడుదలచేయులయు నను తీర్మానమునందర్భవన మంత్రులు తటస్థముగ సమ్మతులనొసంగిరి. మంత్రులు తమపదవులకు రాజీనామ ఇచ్చి స్వాతంత్ర్యసంగ్రామమును కొనసాగించవలయునని కోరుచున్నాను.

గాలి చక్రవర్తిగారు ఆక్షేపముల ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ప్రస్తుత మంత్రివర్గము హిందూమహమ్మదీయసంఘర్షణము అంత మొందింపగలవనిరి. మంత్రులు అవలంబింపవలచిన విధానమును వివరించిరి.

అజిజరిహుగారు ప్రస్తుతమున్న మంత్రులు అనర్హులని వాదించి మహమ్మదీయసంస్కరణములను అంగీకరించినను ప్రస్తుతము అధికారమునందున్న మంత్రివర్గము ఆమోదింపజాలరని చెప్పిరి.

శరతుచంద్రబోసుగారు ఉపపాదనము బలపరచుచు దేశనాయకులు ఖైదీలుగనుండ భారతీయులు ప్రభుత్వమువారితో కలసి పనిచేయుట అవమానకరమనిరి.

సర్ అబ్దుర్రహీం గారు ఉపపాదనమును బలపరచుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— నేను సాంఘికదుర్భిమానము గలవాడననియు, నేను మంత్రిగ నుండకూడదనియు గొప్పఆందోళనను జరుపబడినది. ప్రస్తుతపు మంత్రివర్గము కుట్రలవల్ల అధికారమునకు వచ్చినది. గజనవిగారు కుట్రలవల్ల కొన్ని వోట్లను సంపాదించవచ్చును. కాని వారు దీర్ఘకాలము నిలవజాలరు.

తీర్మానము ఆమోదింపబడిన మరల వంగరాష్ట్రమునకు మంత్రులుండరని గాల్ మోబర్గ్ గారు చెప్పిరి.

కొంత చర్చజరిగినపిమ్మట బెనర్జీగారి తీర్మానముపై సమ్మతులు పుచ్చుకొనబడెను. అనుకూలముగ 89 మంది ప్రతికూలముగ 78 మంది సమ్మతుల నొసంగిరి.

బెనరలు అడ్మినిస్ట్రేషను డిమాండు (సభ్యులు ఆమోదించిన కోరికలతోను మిగత మొత్తము) అధికసంఖ్యకులచే ఆమోదింపబడినది.

సభ సోమవారమునకు ఆవుడల చేయబడినది.

నానత్యాన్వేషణము

గాంధీమహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

మూడవభాగము - పదునారవ ప్రకరణము

గుమాస్తా-కూలీ

కాంగ్రెసుమహాసభ ప్రారంభమునకు కింకను రెండురోజులు వ్యవధియుండెను. నేనెదైన నేవచేసి కొంత అనుభవమును బడయవలెనని నిశ్చయించితినిగాన కలకత్తాలో బసమిల్లగా నే స్నానాదికృత్యములను తీర్చుకొని కాంగ్రెసుకార్యాలయమున కేగితిని.

బాబూ భూపేంద్రనాథ బాసుగారును, ఘోషాలుగారును కార్యదర్శులుగానుండిరి. నేను బాసుగారికడకే నాకేమైన పనిచెప్పుదని అడిగితిని. ఆయన నాపంకమాచి “నావద్ద నేమియును పనికనబడదు. ఘోషాలుగారిదగ్గరకువెళ్లి ఆయన యేమైన పనియియ్యగలడేమో కనుగొనుడు” అని యనెను.

నేను ఘోషాలుగారివద్దకువెళ్లి అడుగగా ఆయనగూడ నన్ను ఎగడిగచాచి “గుమాస్తాపనితప్ప మరేమియును లేదు, మీరాపనిచేసెదరా?” అని నవ్వుచుననెను.

నేను చేయగలిగిన యేపనినైనను చేసెదను. అందులకే వచ్చితిని అని నేనంటిని.

చూచితిరా, యీ యువకుడెటుల చెప్పుచున్నాడో. తాను చేయగలిగినయేపనినైనను చేయుటకు సిద్ధముగానున్నానని చెప్పెను. యువకులందరూ అట్టిభావమునే కలిగియుండవలెను అని ఘోషాలుగారు రట్టుననుచుంటిరులతో ననెను.

“అబ్బాయి! చాలబాగుగాచెప్పితివి. ఇవిగో ఉత్తరములుకట్టుటగాపడియున్నవి. ఒకకుర్చీలూగులూని కూర్చుండి ప్రారంభించు. నే నేమిచేయ ను చెప్పు? ఎంతరోపంబల కొలదిగా నాతో మాటలాడుటకు వచ్చుచుందురు. వారంపరి తోను మాటలేకనా లేక యిరీతిగా ఉత్తరములవానను మరి పించుచున్నారందరికి జవాబులే వ్రాయరా? ఈపనిచేయగ నగుమాస్తానెవరులేరు. ఈపుత్తరములలో చాలభాగము విషయరహితములుగానే యుండును. ఎందుకైననుమంచిది. నీవు వీనినిచదివి జవాబియ్యవలసినవానికి జవాబులిమ్ము. నాకు తెలుపవలసినవానినిగూర్చి నాకు తెలియజేయుము” అని ఘోషాలుగారునిరి.

ఇట్లు నాయందాయన విశ్వాస ముంచినందులకు నాకు చాల సంతోషముకలిగినది.

నేనెవరో అప్పటికి ఘోషాలుగారికి తెలియదు. లేరు వాతనే ఆయన నాపూర్వోత్తరమును విచారించెను.

నేను పుత్తరములపనిని కడుశ్రమముగను కడుగులభము గను ముగించితిని. ఘోషాలుగారికి తెలుపగా ఆయన చాలసంతోషించెను. ఆయనకు కబల్లుచెప్పటచాలయిష్టము. గంటలకొలదిగ వినుగులేకుండ మాట్లాడుచునేయుండును. నాపూర్వోత్తరము వాయన అడిగినందున నేను తెలుపవలసి వచ్చినది. నేను పలానాఅని తెలిసినపిమ్మట నాకు గుమాస్తాపని నిచ్చినందులకు ఆయన నొప్పుకొనెను.

“మిత్రమియును సంకోచింపవద్దు. మీముందర నేనేమి లెక్క. మీరు కాంగ్రెసునేవలలో గడిదేరిన అతిరథశ్రేణులు. నాకంటె వయసునగూడ పెద్దలు. నేను లోకజ్ఞానములేని యువకుడను. నాకీపనిని మీరిచ్చినందులకు నేనెంతయును కృతజ్ఞుడను. నేను కాంగ్రెసునేవ చేయగోరెదను. వివరములను తెలుసుకొనుటకు కని అవకాశమును మీరు కలిగించినందులకు నేను చాల సంతోషించుచున్నాను.” అని నేనంటిని.

“మీరు చెప్పినదేసరి. యువకులభావ మటుల నే యుండవలెనుగాని ఇప్పటియువకు లీచందముక గ్రహింపజాలరు.

కాంగ్రెసుమహాసభ యేర్పడినప్పటినుండియు నేను పనిచేయుచున్నాను. ఈమహాసభ నేర్పరచుటలో హ్యూముగారికి నేనుగూడ సహకారిగానుంటిని.” అని ఘోషాలుగారునిరి.

ఈలింగా మాకు బాసుగా స్నేహముకలిగినది. ఆయన నున్న తనలోగూడ ఫలహారము చేయుచునెను.

ఘోషాలుగారివద్దకు బొత్తములు పెట్టుటకొక కాక రున్నాడు. ఆతడే బొత్తములు పెట్టును. పెద్దవాండ్రపై నాకు గౌరవ మధికముగానే ఆనాకరుచేసెడు పనిని నేనే చేయుచుంటిని. ఈలాటి చిన్నచిన్నపనులు నేను చేయుచున్నానని ఆయనకు తెలిసినపిమ్మటగూడ

ఆయనసంతోషించెనేగాని వద్దనలేదు. “కాంగ్రెసుకార్యదర్శి వర్తకు బొత్తములు పెట్టుకొనుటకు నను తీరుబడి లేకుండ నున్నది.” అని ఆయనఅనెను. అందులకు నాకు నవ్వువచ్చినది. అటునేవచేయుటవలన నాకెంతయు నేలుకలిగినది.

అటుపిమ్మట కాంగ్రెసు మహాసభల విషయ మంతయును నాకుబోధపడినది. పెద్దనాయకులందరిని నేను సందర్శించితిని. గొట్టే గురేంద్రనాథగార్లుపంటి మహానాయకుల చర్యలను పరికించితిని. ఆసభలో అనవసరముగా కాలక్షాపక మర్యధికముగా జరుగుచుండెడిది. ఆసభలలో ఆంగ్లభాషకే ప్రధాన గౌరవ మొసగబడెనను సంతాపకర విషయమునుగూడ నేనపుడే గ్రహింపగలిగితిని. శక్తి నిదుర్నియోగముచేయువిషయమున నెవ్వరును లక్ష్యముచేయుచులేరు. ఒకడుచేయగలపనిని పదిమందిచేయుచుండిరి. చాలముఖ్యమైనపనుల నెవ్వరును చేయుటయేలేదు.

ఇంతకంటె బాసుగాచేయ వీలులేదేమో అను చాట్టెన్స్ భావముగూడ నాకుకలుగుటచే నాకెట్టి నిరసన భావమును కలుగలేదు. (మో. క. గాంధీ, ఎంగ్లయిండియా. 10-8-27)

మహాత్ముని సంచారము

మహాత్ముడు నేడు అహమదాబాదునుండి

బయలుదేరును

నేడు 14 వ లేదీని మహాత్ముడు అహమదాబాదునుండి బయలుదేరి బాల్గోలికిని ఖిలాఫతుసభ కన్వేక్షించును. అందుండి హరిద్వాసునకువచ్చును. అచట 19 వ లేదీని గురుకులాశ్రమ పంచవిశేషాన్ని కోత్నము జరుగును. ఆపుత్సవమును గాంచి అబునండి బయలుదేరి 28 వ లేదీకి బొంబాయిచేరును. అని మొదలు జూలై 30 లేదీవరకును ద్రవిడ కేరళ కర్నాటక రాష్ట్రములందు సంచారముచేయును.

సభ్యుల సత్కారముగ్రహణమువారు శ్రద్ధాసంపన్నులు స్మారకనిధికి 150 రూపాయల నొసంగిరి. కొంతమంది హులి పనిచేసియును, కొందరు నూలువడికియును, కొందఱుభోజన వ్యయమును కొంత తగ్గించియును యీమొత్తమును సమీక్షార్పగలిగిరి. (అ. (పె.)

మహారాష్ట్రమున ఖడ్గరునిధికి వసూలైన మొత్తము రత్నగిరి జిల్లా

సవంతవాడి	రూ 1735-1-0
బెంగల్	928-12-6
మలవను	675-1-0
కాసలు	81-0-0
కనకాశ్ర	102-0-0
భావేట్టుం	113-9-0
రాజాపూరు	282-6-0
లాంజి	164-0-1½
రత్నగిరి	1770-8-8
సంగమేశ్వరం	583-7-9
చిప్లను	747-12-9
భేడు	194-7-3
	7473-2-1½

కొలబా జిల్లా

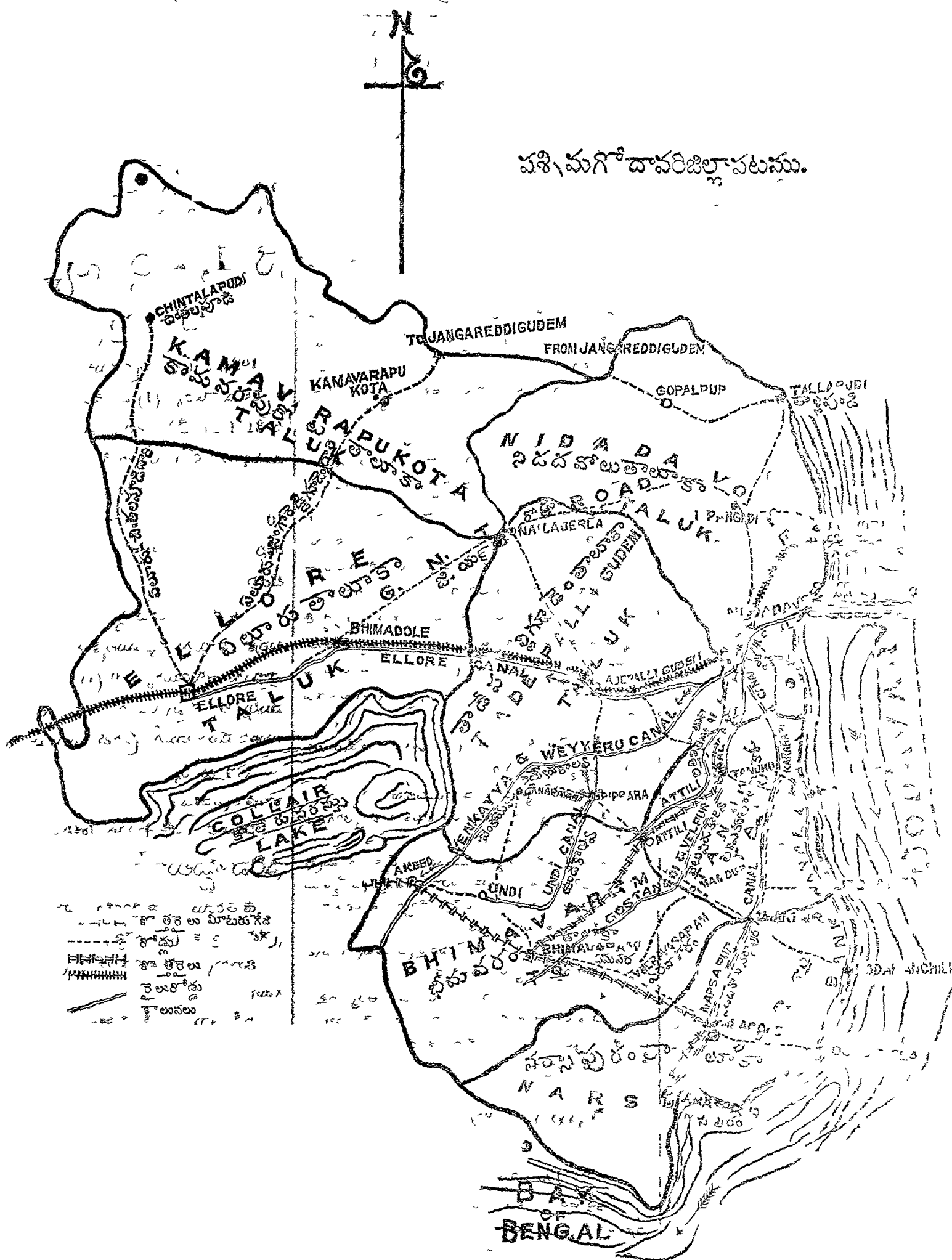
మహాదు	910-0-1
కాసు	101-0-0
నగోతను	122-12-6
పాలి	51-0-0
పెను	565-7-0
చారి	181-12-0
వాషి	11-0-0
అలీబాగు	1214-7-3
వెళ్ళవిద్యాశ్రమ విద్యార్థులు	63-8-4
కోకా వెళ్ళసమాజము	501-4-0
ససనేను-భేడి	190-0-0
మాతుంగవైశ్యులు	101-0-0
రుక్మిణీబాయిమోతే	101-4-0
అష్టమి	5-4-0
చైక్లకోత్	11-0-0
సరోలు	51-0-0
ఉరను	101-0-0
పన్నేలు	1085-0-0
చాకు	167-0-0
కార్జును	51-0-0
భూతపాపేశ్వర దేవధాలయమువారు	101-0-0

5665-5-10

18189-7-11½

(ఎంగ్లయిండియా 10-8-27.)

కొకప్పుడు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల జీతమును సవరించు
విషయమే పరిశీలించ నిడుమించబడిన కాపీలో ఉత్తరము
పూర్వం తమనివేదకమును ప్రకటించి, వీరినూచనలు ఆపూర్తి
పరుచిన సాల్పు అత్తయ్య పంపములు తమను సర్వీసు వల్లము
చారీ జీతముల వచ్చే యుంది కొత్త ఉద్యోగములకు చేరు
నాదిక తక్కువ జీతములు నివలబడుచునది మీకు కొరకునా. ఈ

మ.రా. జిల్లాకు ముఖ్యస్థానముగా ఏలూరుకన్న నిడదవోలునకే మార్గసౌకర్యములు అధికమునున్నవిని యీ పటమువల్ల తెలియగదు.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ముఖ్యస్థానము.

నిడదవోలు యందుకు కానీతయును?

రాజాపు కాననపల్లెలో చర్చించ కొరిక

(1) ఈజిల్లాలో 7 తాలూకాలన్నవి యీ తాలూకా లలో 1 నరసాపురం 2 భీమవరం 3 తణుకు 4 నిడదవోలు 5 తాడేపల్లిగూడెంలో కొంతభాగము ఏలూరు స్టేట్ కలెక్షనలో నిడదవోలువచ్చి చెరువు అగత్యము
(2) జిల్లా జేసాభా 1048720 గలదు యందు నరసా పురం తాలూకాకు 204297 (2) తణుకు 184292 (78) భీమవరం 144055 (4) నిడదవోలు 183000 (5) తాడేపల్లిగూడెం 128180 జనాభా కలదు అండ్ 790804 కలిగిన జనాభాకు కలిగిన తాలూకాలకు సౌకర్యముగలదును ఇరవీకొక్క కానుకరపు తాలూకాలో పోలవరం ధారా 127532 జనాభాగల వని

కన్న నిడదవోలే రాకపోకలకు సౌకర్యముగల చున్నది జిల్లా జనాభాలో 821441 మందికి సౌకర్యము మిగిలిన 227279 మందికి ఏలూరు ముఖ్యస్థానమైన, సౌకర్యముగాని జిల్లాకు ఏమిలేవని చెప్పవచ్చును
ఈజిల్లాలో పడమర ప్రతినీత్యము నిడదవోలునుంచి యీదిగువ తెలిపిన కాలము అందువరకు నడుచుచున్న యీ కాలములో పడవలెక్కాక శకాలమునంది వ్యవసాయమును నితీ సౌకర్యములు గూడ నున్నది కృష్ణసాయములను నితీ సౌ కర్యములే ప్రాముఖ్యము అందునుగించి యీజిల్లానున్న పి డబ్బియ అక్కిను చాలకాలమునుంచి నిడదవోలులోనే కలదు ఊందు వల్ల ప్రజలు యేలాగునైనా పైన పైన వివరించిన 5 తాలూకాలన్నవి తరచు నిడదవోలే వచ్చుచుండును.
7 కాలముల వివరం

1 బ్యాంకుకాలువ	86	మైల్లు పొడవు
2 నరసాపురం కాలువ	89	" "
3 తాడేపల్లిగూడెం కాలువ	40	" "
4 అత్తిరి కాలువ	37	" "

5 వెంకయ్య పయ్యేరుకాలువ	80	" "
6 ఉండికాలవ	35	" "
7 ఏలూరు కాలువ	30	" "

పైన వివరించిన 7 కాలువలు (1) బ్యాంకు (2) నరసా పురం (3) తాడేపల్లిగూడెం (4) తాడేపల్లిగూడెం (5) భీమవరం (6) ఏలూరు, తాలూకాలలోని పై నుండి యందున్న యీ 6 తాలూకాలవారికి నిడదవోలే రా వాగల అతిసులభముగా చున్నది
(3) తణుకు, భీమవరం, నరసాపురం తాలూకాలందు వేసిన రైలుమార్గమునకు నిడదవోలే మాడలివము అన్న కలకత్తా-చన్నపురి మేనులైనమిననె నిడదవోలు ఉన్నది అందువల్ల రైలుప్రయాణమునకు చాల సౌకర్యము
(5) రోడ్ల సౌకర్యమున కన్న తాలూకాలలో నున్న రోడ్లనుంచి యిక్కడకు రోడ్లున్నవి
ఇట్లు రాకపోకలకు కొదికాలములో కొద్దిసాయముతో విలుగానున్న నిడదవోలు మాని యేలూరు చెరువు జిల్లా కేంద్ర అనుకరణమో పైఅంశములన్నవే లేలుచున్నది
(మిక విలేఖరి.)

చెన్న పురి ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘము

చెన్న పురి ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘమువారు గతశనివారము సాయంత్రము ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయ భవనమున సమావేశమై "సంస్కృతభాషను కళాశాలతరగతులందు నిర్బంధపఱచి నిషేధించు" తీర్మానమును విమర్శించిరి.

కె. సత్యనారాయణగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

శ్రీ కేతుమర్తి రాజగోపాలరావుగారు

మొట్టమొదట విషయమునుగుర్చి మాట్లాడుచు బ్రిటిష్ పరిపాలనానంతరము భారతదేశమందలి ఆంధ్రభాషాచరిత్రను ప్రభుత్వవిశ్వవిద్యాలయమున దాంధ్రమున కొనగవచ్చునని స్థానమును విద్యార్థిభావమునుగుర్చియు పరిష్కరముగ నిర్ణయించు పూర్వమొకప్పుడు ఇంగ్లండుదేశమునందు గ్రీకు లాటినుభాష తెట్టియదరణను పూజ్యభాషమును బడసిన భారతదేశమునందు ముఖ్యముగ ఆంధ్రావనియందట్టి అత్యున్నతస్థానమును గీర్వాణభాష వహించియుండెననియు సాక్షాత్కారముల ఆధునికులు గ్రీకు లాటినులకంటె దేశభాషలకెక్కువగా ప్రాధాన్యము సంపాదించుటకు దృఢమిచ్చినట్లులే నేమను భారతవర్షమందును, ప్రధానముగ ఆంధ్రదేశమందటయుద్యమమే బయల్పడినదని సూచించిరి. ప్రస్తుత విషయముపై మాట్లాడుచు సంస్కృతమును నేర్పింపవలయుననిన బాల్యమునుండియే క్రిందితరగతులనుండి నేర్పిన అంగీకరింపనగునని కళాశాలలలో మొదలెట్టు ఆశయముజనపిరి. ఇందుల కనేక చిక్కులుగలవు. తెలుగుకొరకు కళాశాలలలో ప్రస్తుతము నాలుగుగంటలమాత్రమే గలవు. ఇందులో ఒకగంట సంస్కృతభాషాభ్యాసమునకు తీసివేచిన మిగిలిన మాడుగంటలలో తెలుగుభాషను సంపూర్ణముగ బోధించుట కవకాశమును తప్పించినవారయ్యెదరు. మీదుమిక్కిలి సంస్కృతమైనను పూర్ణముగ నభ్యసించవలయు. కళాశాల తరగతులలో ప్రారంభించి విద్యార్థి కొకటి రెండు గంటలలో నేర్పడి సంస్కృతభాషాభ్యాసము సంపూర్ణమగుననుమలగాని, గ్రంథములగాని, అవగాహనము గావించుకొనుట కేమాత్రమైనను ఉపకరించునా? సంస్కృతభాషను వృద్ధిచేయుదలంచిన ఎంగదేశమందువలె "స్కూల్ టైమెస్" తరగతివరకు నిర్బంధము చేయరాదా? కళాశాలలముందే ఒకవేళ సంస్కృతభాషాభ్యాసమహావ్యక్తమనిన వ్యాకరణమునకు సంబంధించినట్టివి, సంధిమొదలైన కొన్ని సూత్రముల నొకటిబహుప్రాసి నేర్పనూడదా?

కర్నాటక ముయాళభాషలపైవలె ఆంధ్ర తమిళభాషలపై సంస్కృతభాషాప్రాబల్య మంతగా వ్యాపించియుండలేదుననుకొనియుదాహరణములు జూపనగును. తెలుగులో మిశ్ర సమాసము అంగీకృతముగాదు. ముయాళమున దట్లుజేయవచ్చును. తెలుగు కవిత్వముందుగల యతిప్రాస నిబంధనలు సంస్కృతమునందులేవు. సంస్కృతమును ప్రతిఘటించి తెలుగు తన యతి ప్రాసలను నిల్పుకొనినది. విభక్త్యంత్యములగుండ తెలుగు తనలోనికి రానియక వ్యక్తిత్వమును పోషించుకొనినది. కావున ముందు కన్నడ, ముయాళములకులేని ఆతురత, తొందర మనకేల కలుగవలెనో తెలియకున్నది.

భాషామూలము సంస్కృతమందే వ్రాయబడియున్నదిగా అందుకు అలంకారశాస్త్రముగాని, వ్యాకరణశాస్త్రముగాని మరేగ్రంథమైనను ఆంధ్రములో లేక సంస్కృతమందుండిన దానిని ఆంధ్రీకరింపరాదా? భాష పెరుగుట కిదియే మార్గము. కళాశాల విద్యార్థు లిప్పటికే ప్రస్తుతమువలయున్న పాఠ్య విధానముచే చాల చిక్కులుగలవారై ఇల్లునట్లుగల యగునటుల చదివి నూటి కే ముప్పదిమందియో పరీక్షలందు కడతేటుబడే కష్టముగనన్నది. అట్టిస్థితిలో ఈకష్టములకు తోడు అవకాశాచితముగ మరొకభారమును పైవేయుట యుక్తముగాదు. చెన్న పురి విశ్వవిద్యాలయములో తమిళసభ్యు లధికముగ నున్నారు. అరవభాషను ప్రాధాన్యముసంగెదరు. అరవమున కెక్కుడు ధనమును వెచ్చించుకొని తెలుగుభాషను తీసివేయుటకు సర్వదా సంసిద్ధులైయుందురు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేర్పడినది గావునను, తమిళ విశ్వవిద్యాలయ మేర్పడుననుచుచేతను, చెన్న పురి విశ్వవిద్యాలయమువారి కనుంచి రాజధానియందలి ఆంధ్రకర్ణాటక, తమిళ, ముయాళములను నాలుగుభాషలకు సమాదరణ పోషించు సంగతినైనని మనము స్పష్టముగ ప్రకటించవలెను" అని పేర్కొనిరి.

రావూరి చిట్టెనబ్రహ్మశ్రీగారు:—అను నొక విద్యార్థి తీర్మానమును బలపరచుచు సంస్కృత భాషావృద్ధియు, ప్రాచీనము, ఆమూల్యవాఙ్మయధికృతిను కొనియొడి సంస్కృతాంధ్రమునకు విడదీయ జాలని అవి నా భాష సంగతినే మేర్పడినది. సంస్కృతభాష తెలుగుభాషపై అధికముగ ప్రభుత్వమునున్నది గ్రంథభాషనుగాక వ్యావహారికభాషను ప్రామాణ్యముగ గైకొని చూడవలెను. వాడుకలోగల అనేక సంస్కృతపదములకు అచ్చ తెలుగు ప్రత్యామ్నాయములే లేవు. తెలుగు సంస్కృత మిశ్రముగలభాషతో ప్రాసిగ్రంథములే అందముగ నున్నవిగాని అచ్చ తెలుగు గ్రంథములు గావు. తెలుగుభాషతో వ్యక్తిత్వముగలదని గుఱుచేయుటకు నన్నయకుపూర్వ మెట్టి యాధారములు లేక అగమ్యగోచరమై యున్నది. యావద్భారత సాంప్రదాయములను దెల్పెడిది సంస్కృతముకంటె వేరొకటిలేదు. సంస్కృతము సర్వాంగపరిపూర్ణము. విదేశీయులు సంస్కృతమును పఠించి అందలి అవ్యయమునందను ననుభవించుచుండ మనము అందుల కత్యంతమై యున్నాము. ప్రాకృత భిన్న ప్రపంచముల ని విడదీసి, వ్యక్తిత్వముల గలుగ గ తేయుటకు ప్రాకృతమునందలి సంస్కృతవిజ్ఞానధనమే కారణభూతము. కళాశాల తరగతులందు తర్కించు తత్వశాస్త్రము మొదలగు వానియొక్క ప్రాథమికజ్ఞానమైనను అభ్యసించునట్లు సంస్కృతమునుగూడ విలసంతవరకు చదువుట కేల ఆక్షేపముండవలెను? ఆంగ్ల భాషావిదులు సంస్కృత మభ్యసించినచో విమర్శనాదృష్టితో సంస్కృతమును పఠించి అందలి లాభములను బడయవచ్చును. సంస్కృతమును ప్రవేశపెట్టినందువలన నూతనముగ గలుగబోవు కష్టమేమియును నుండదు. ఒకవేళ ఉండినను లాభములెక్కుడుగనుండినపు డిందుక కష్టములైనను సహింపనగును. కళాశాల తరగతులందు ప్రారంభించుట అలస్యమేయైనను ఆయాచితముగ వచ్చేదానిని అడ్డుబెట్టరాదు" అని నుడిచిరి.

రామారావుగారు అను క్రొత్తకళాశాల విద్యార్థి తీర్మానమున కనుకూలముగ మాట్లాడుచు సాక్షాత్కారములను మనదేశచరిత్రల ననేక తప్పుగా వ్రాసినవియు మూలములను పఠించి మనచరిత్రల నెరుంగుటకు సంస్కృత మత్యవసరమనియు నుడిచెను.

శ్రీ కేతుమర్తి రామచంద్రరావుగారు ఆక్షేపణలకు కొన్ని ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

ఈక్రిందితీర్మానము లామోదంబుడెను.

1. సంస్కృతవిద్య కళాశాలయందుకాక చిన్నతరగతులయందే నిర్బంధముగ చేయవలయును.
2. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రత్యేకముగ మెట్రికులేషను పరీక్షలు జరుపవలయుననియు లేవన్న ప్రత్యేకముగ యన్. యన్. యల్. సి. బోర్డు నేర్పరుమకొనవలయునని యీశభవారు కోరుచున్నారు.
3. ద్రవిడభాషలలో అరవమునకు ప్రాముఖ్య మిచ్చుట తప్పని సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
4. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు అన్ని దక్షిణ హిందూభాషలకు అవకాశముండవలయుననియు తెలుగుభాషను విశ్వవిద్యాలయమువారు నిషేధించకూడదనియు సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

రఘుపతిరావుగారిపై కేసు

రూ 100 జరిమానా విధింపబడినది.

ఇదివరలో కాకినాడ ముద్రాక్షరశాలాధికారిగానున్న శ్రీయుత కోటమర్తి చివరఘపతిరావుగారిపైనను, కురుమూరి గుమ్మారావు, పసుపులేటి వేంకట్రామయ్యగార్లపైనను కాకినాడ పోలీసువారిచే శా. 292 వి. సి. సి. ప్రకారము పెద్దాపురం డివిజన్ మేజిస్ట్రేటుగారివద్ద కృంగారపద్యములు కృష్ణలీలలు అనురెండుగ్రంథములపై లేబడిన కేసులలో 29-2-1927 సం. లేబి కృంగారపద్యములను గ్రంథములో నసభ్యుల యెక్కువగనున్నదని రఘుపతిరావుగారికి రూ 100 లను కురుమూరిగుమ్మారావుగారికిరూ 100లను జరిమానావిధించి 11.3.1927 సం. లేబి కృష్ణలీలలు అనుగ్రంథములో నట్టిసభ్యుల యెమియు లేదని రఘుపతిరావు వేంకట్రామయ్యగార్లను విడుదలచేసిరి.

రైల్వే ప్రమాదము

మర్నాలోడుజిల్లా బ్రాఫీకు నూపరిం పెండెంటు ఈక్రింది రింబివార్త పంపుచున్నారు:— 18వ తేది కలకత్తా ముద్రాసు మెయిలు రాత్రి 10-30 గంటలకు భద్రుడు స్టేషనువద్ద లగ్జీజిబండ్లతోవచ్చుచున్న ఇంజనును డిక్షానెను. ఒకబండి పట్టానుండి తొలగి క్రిందపడినది. తొమ్మిది మంది మరణించిరి. 20 మందికి గాయములు తగిలెను. రైలుబండ్లు సరాసరి నడచుటకెట్టి అభ్యంతరము కలుగలేదు.

మధ్యపరగణాలయందలి పులగాను వివిగు స్త్రీస్త్రీలగు విల్లునందలి పరివారు దాదాపు వెయ్యిమందిపెక్కు కట్టియున్నారు.

శ్రద్ధానందుని హంతకుడు

మరణశిక్ష విధింపబడుట
డిల్లీ, మార్చి 14:— నేటిదినము ఉదయం 10-45 గంటలకు, శ్రద్ధానందస్వామిని చంపెనని అబ్దులు రషీదుగారిపై లేబడిన కేసునందు, సెషన్సుజడ్జి తీర్పుచెప్పెను. వి. సి. సి. 192 వ నెక్కును ననుసరించి అబ్దులు రషీదు నేరముడని నిర్ణయించి మరణశిక్ష విధించెను. (ప్రీ ప్రెస్.)

నె 1, 2 ర స్త్రీ ములు

1920 సం. పు మద్రాసుటవుక్లాస్సినిగు ఆక్టు 9 శెక్షనుయొక్క (1) వ ఉపనిబంధన ననుసరించి 31-1-27 తేదీని జరిగిన మీటింగులో ఏలూరు మున్సిపల్ కౌన్సిలువారిచే ఈదిగువ నె 517 రు తీర్మానము గావించబడినదని సభను ఆక్టుయొక్క 10 శెక్షనులోని 1 వ ఉపనిబంధన ననుసరించి అందరికిని తెలియజేయుటకై యిందుమూలముగా ప్రకటించడమయినది.

"ఈదిగువ సరిహద్దులలో గల ప్రదేశములు టవుక్లాస్సినిగు స్త్రీములక్రింద చేర్చుటకు టవుక్లాస్సినిగు ఆక్టుయొక్క 9 (1) శెక్షను ప్రకారము మున్సిపల్ కౌన్సిలువారు తమ అభిప్రాయమును యిందుమూలముగా ప్రకటించుచున్నారు.

నె 1 రు స్త్రీము:—రామచంద్రరావుపేటకు పెంపు కావిన ప్రదేశము.
పరిమితి:—రెవెన్యూ నెంబర్ 7841 చతురపు టడుగులు.

సరిహద్దులు:

- ఉత్తరము:—ఉత్తరదిక్ గా పోవు పెద్దరాజబాట (గ్రేట్ వార్తర్క్ ట్రంకురోడ్డు)
- తూర్పు:—కొనివారపేటరోడ్డు (రాజబాటుయొక్క భాగము)
- దక్షిణము:—క్రిష్ణకాశవ.
- పశ్చిమము:—తమ్మిలేడనది.
- నె 2 రు స్త్రీము:—(రామచంద్రరావుపేట)
- పరిమితి:—229 ఎకరముల 30988 చతురపు టడుగులు.

సరిహద్దులు:

- ఉత్తరము:—తమ్మిలేడనది. మున్సిపల్ సరిహద్దు.
- తూర్పు:—పెదరపేట నె 4 రు రోడ్డునుంచి వీరి ఉత్తరముగా సరాసరి తమ్మిలేడనకు పోవు ఏలూరుతాలూకా రోడ్డుకట్టను ఎదుట వున్నరోడ్డు.
- దక్షిణము:—ముద్రాసు పడకా మహారాష్ట్ర ఇనుప దారి.
- పడమర:—కొనివారపేటరోడ్డు, ఉత్తరదిక్ గా పెద్దరాజబాట (గ్రేట్ వార్తర్క్ ట్రంకురోడ్డు)

(2) సదరు స్త్రీములలో చేర్చబడిన ప్రదేశములయొక్క ఎ గుర్తుగల ప్లానులు 1927 సం. మార్చి 1 వ తేదీ లగాయతు 60 రోజులవరకు మున్సిపల్ ఆఫీసు తెరచియుండు కాలమందు ఆఫీసులో చూచుకొనవచ్చును.

(3) వృద్ధేశించబడిన సదరు స్త్రీములందు సంబంధము గలవారు అందునుగురించి ఆక్షేపణలు గాని సూచనలుగాని పున్నయెడల 1927 సం. మే నెల 15 తేదీలోగా వ్రాతమూలముగా ముద్రాముక్త గారికి తెలియపర్చుకొనవలెను.

ఏలూరు మున్సిపల్ కౌన్సిల్ ఇంకలరామయ్య ఆఫీసు ది 1-3-27 చైరమన్.

రైతుల దుర్భర జీవనము

నెల్లూరుజిల్లా

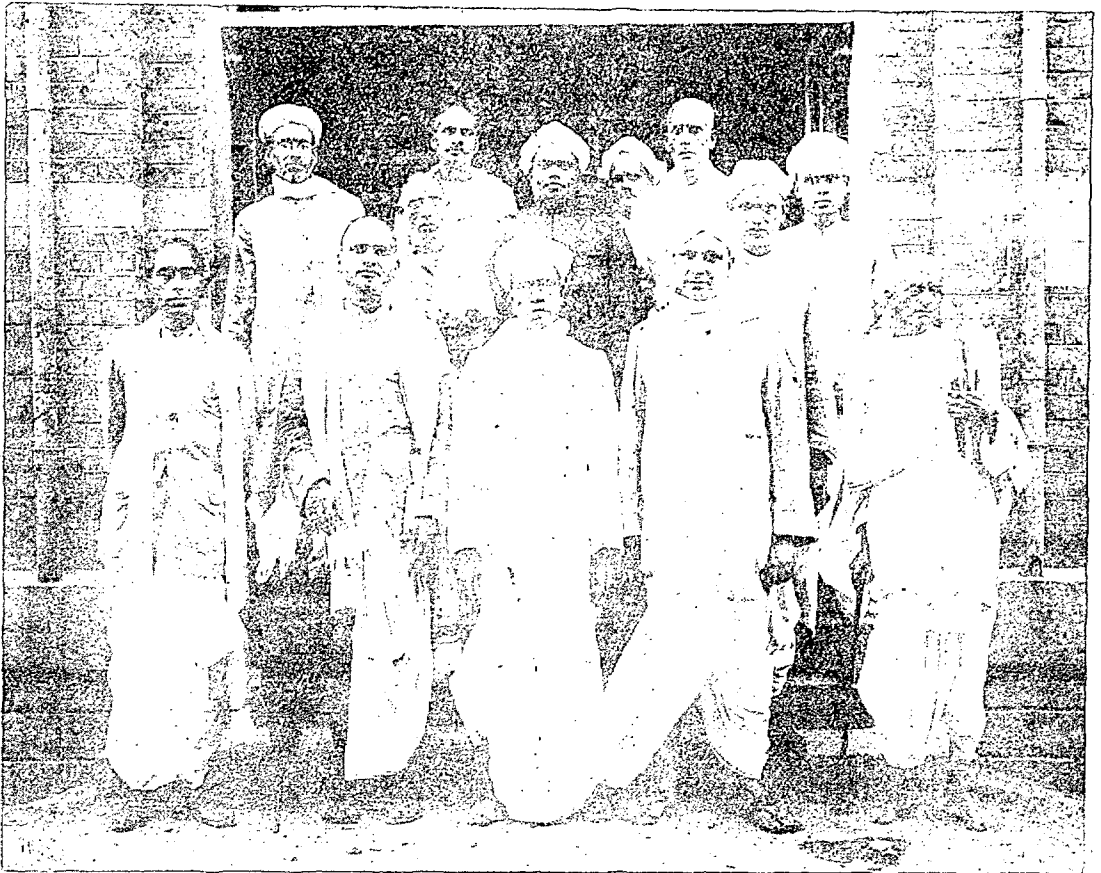
వైకాపా మును, జనసంఖ్యయందును, తోటి జిల్లాలకు తీసిపోదు. కొండలును బీడును అడవులును, కంచబయలును బల తరముగనున్నవి. మెరకభూమి అల్పముగనుండి రాతిశేలగ నుండి మెరక వ్యవసాయము వర్ష ముండునపు సంవత్సరములలో ఆల్ప ఫలము నిచ్చుచున్నది. రాతిశేల ప్రవృత్తి నూతుల కెక్కువ పెట్టుబడి యగుటవలన బీడుల నీరైతులకు సాధ్యముకాదు. పరుపత్యము హెచ్చు వడ్డీకిగాని లభింపదు. కొన్ని మెరకభూముల మధ్యను పూర్వమునే నిర్మింపబడిన చెరువులు గలవు. వీని క్రింద కొద్దిపాటు కయ్యలను వరి సాగుబడి చేయుదురు. మొత్తము 5 సంవత్సరములలో రెండు వత్సరములు నీటిలేమిచే పశువుల మేతకు గాను రెండు సంవత్సరములు అర్ధపంటగను ఒక సంవత్సరము నిండు పంటగను లభించుచున్నది.

మైనరు ఇరిగేషన్ చెరువులు

కొన్ని గ్రామములలో వాదాపు యేడేనిమిది వందల యకరముల పరిమితముగల చెరువులును అంతకన్న తక్కువ పరిమాణముగల చెరువులును పెక్కు గలవు. అవియు, గ్రామ నిర్మాణసమయమున పూర్వమే నిర్మించిరి. ఇప్పుడు మైనరు ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంటు వశమున నుండినవి. వీనిక్రింద సాగు బడులును వర్షాధారమున అదృష్టవశమున ఫలింపవలసి యుండును. చిన్నచెరువుల పంటలకును వీనికిని యేమియు తేడా కనుపించలేదు. 5 సం॥ముల ఆంధ్రజన చిన్నచెరువులు పండినట్లే యీ పెద్దచెరువులక్రిందకూడ పండుచున్నది. వర్ష ముండునపుడు పెన్నేరు చిప్పలేరుస్వర్ణముఖివెంకటగిరియేరుదువ్వలేరు, కల్లేరు, పాలేరునేతల్ల వాగుపందివాగుపెడేరు మొదలగుననేకములను నెల యేరులనుండి యీచెరువులలోనికి వనరులునిర్మించినచోకాటక ముననది లేక పంటలు పండగలవు. ఉన్నత వనరులే చెడిపోయెను. చెరువుల మరమ్మత్తు అపురూపమయ్యెను. ఆచెరువుల నిర్మాణమును ఆకలాజాలయొక్క దిట్టతనమును ఆత్మాముల పనితనమును ఆకార్యకాలమును జూచితిరవలెను. ఆకలాజాల మరమ్మత్తు యంతెవరకును కొరక నేడు నిర్మించినట్లునపశుచున్నవి. కట్టలు పర్వత పంక్తులవలె తీర్చియున్నను, పలుచోట్ల శిథిలమై చెరువునిండ నీరు పట్టుబడి చేయుటకు భ య మై, కొన్ని చెరువు లగ నీటిని పాతికనీటిని వర్ష ము లున్నపుడు సైతము పట్టుబడి చేయవలసివచ్చుచున్నది. గ్రామ నిర్మాణ కాలమున కాయువుపట్టువలె నున్న యీచెరువుల యధికారము గ్రామప్రజల నుండి యెప్పుడు దూరపడెనదో అప్పటినుండి యు గ్రామప్రజల జీవన మతి దుర్భరమైనది. వీరు వ్యవసాయమున బడు కష్టముల జూచినను వ్యవసాయమున వీరికిగలకార్యకాలమును జూచినను వీరి పంటలమాచినను వీరి దుర్భరజీవనము జూచినను వాసవసనముల దిలకించినను యెట్టివానికిని దుఃఖము రాకమానదు. ఒక్కసెలయేటికైనను అనకట్టుల గట్టిచెరువులకు కాలువలు త్రవ్వించి పునరుద్ధరణ చేయునమున యోచన దొరతనపుకారి హృదయమున తొరదయ్యె. ఇట్టి ప్రయత్నమునకు గడంగినచో రైతులు తమ సత్వము కొలది తమ కత్తి నర్పించుటకును సిద్ధముగ నుండినారు. అట్టి శుభోదయ కాల మెప్పు డుత్పన్న మునదో తెలియదు.

డెల్టా

ఈజిల్లాలో డెల్టాకున్న వనరులు మరియెట్లుగానము. నీరు హెచ్చుగా వదలినచో, కాలువకట్టలు తెగబడునను భయములుముత్రము లేదు. కాలువలన్నియు లో లెవలులో ప్రవహించుచున్నవి. నీరు మురుగుకాలువలలో వ్యర్థముగ పడిపోవునను భయములేదు. ప్రతి కాలువలక్రిందను వెయ్యేసి యెకరములు గల యిరిగేషన్ ట్యాంకులను సగట్యాంకులను గలవు. పునరుగుకాలువలు త్రవ్వవలసిన పని విస్తారముగ లేదు. పిల్ల పంటకాలువలు తరుదుగ రైతులే సంఘీభావము వహించి త్రవ్వకొనుచుదురు. భూములు సారవంతములు అయినను యీ డెల్టాలో పండినవానికి పండుటయు లేనివానికి లేకుండజోవుటయు అగుచున్నది. కారణ మేమనగా పెన్ననది కృష్ణాగోదావరి నదులకు వలె నిర్ధారాగ నొక సమయమునకు వచ్చునని యెవరికిని తెలియదు. జూలైలోగాని ఆగస్టులోగాని నెపుడో వచ్చును. వెనుక చిక్కివచ్చినచో పైరులు లేతయగును. అయినను, యేకార్తీయంగు నది వచ్చిన యేపైరును వేయవలెనో ఆవిధముగ వరిపైరులను కాలభేదములతో ఆయా కారులలో నాటదగిన అన్ని సరివి తనములను వారు తమ బుద్ధికుశలతవలన కాలక్రమేణ కనిపెట్టి ఆవరిచి తనముల నన్నిటిని సిద్ధపర

పండితుల సమావేశము

(పె. షో. వీ.)

కళాశాలయందు తెలుగుచదువు విద్యార్థులు నిర్బంధముగ సంస్కృతముకూడ చదువుట అవసరమో అను విషయమై ఆలోచించుటకు శ్రీయుత అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారి యాజమాన్యమున గోకలేహాలులో మొన్న ఒకసభజరిగెను.

చుకొని యుండురు. వీరుకనిపెట్టిన డైరలలో, డైర గాలిలో పండునవియు, తూర్పుగాలిని లక్ష్యముచేయక పండునవియు, తూర్పుగాలికి పైతయు పండునవియు, రెండుమాసములు మొదలు, ఆరుమాసములవరకు పరిమితి గల డైరలును గలవు. ఈరైతులకు పాటిమట్టించెదరు లేవు. అయినను, నీలి, పెంపలి, జీలగ మొదలగు పచ్చఆకు ఎరువులను, వేప, ఆముపము, వేరుశనగపప్పు ఎరువులను, రసాయనపు ఎరువులను వేసి పండించెడి నిపుఁతనగునాడ సంపాదించిరి శరీరపాటవమునకు కష్టములను పాటించుటయందును, వీరికొరలు సాటిరారు. పరిశ్రమము విసువులేనిపట్టువలయు వీరి స్థిరసాధనములు. ఇట్లయ్యు వీరు నిష్పలప్రజనను లంచున్నారు. డెల్టాలో కాలువల మెగినన్నయే కొంచెపుభాగమే తప్ప రెక్కిన దంతయు డెల్టాకు నర్హువుతోడ యున్న నేగాని ఫలవంతము లగుటలేదు.

నెల్లూరు డెల్టా రైతు నాగలి కొక 5 యకరములకన్న నెక్కువ సాగుచేయజాలకు. ఇందు కొక పాలికాపును, మాలతియు అవసరము. వీ రిరువురికి రెండుపుట్ట ధాన్యము నిర్వలసి వచ్చును. కూరేళ్లు హెచ్చినది. ఎరువుల తుకాంత ప్రయమును, శిస్తులతో సహా ఖర్చులుపోను మిగులునకేమో అబ్బును. పంటలుపండిన సంవత్సరము ఆరేనిపాట్లు దేవుని కెరుక.

యాసంవత్సరము డెల్టాలో కొంచెముభాగము పూర్తి పంట పండినను, సగభాగము రిమిషను యివ్వవలసిన పంటయు పండినది.

ఇందుకు కారణము. డెల్టామొక దుస్థితియే అయి యున్నది. పెన్ననదికున్న ఆముకట్టు రెండుమాడు తాలూకాలకే చెందుచున్నది. గొప్ప వీరియాకూడ కాదు. దీని కున్న అనకట్టు ప్రాచీనమయినదిన్ని పున్నతమునకూ తగ్గుపాటిదిదెన్ని అయియున్నది. అదియు, అక్కడక్కడ చిన్నచిన్న శిలీంధ్రములతోనుండి చిమ్మనగొట్టులవలె నీరు ఎగజియుటయు, సన్నని రంధ్రములగుండ నీరు ప్రవించుటయు మొదలగు లక్షణములతో వృధాప్యకీర్ణ దశయందుండినది. నీరు తక్కువగ నున్నపుడు హెడ్ స్టాముల వెంటనీరు పంపజాలరు. హెచ్చునీరు వచ్చినపుడు అనకట్టునుండి దిగువకు జారి పోవుచున్నది. కృష్ణా అనకట్టు మటర్నువంటి తలాపులు దీని కమర్చినచో, ఎంత నీటివైనను నిలుపవచ్చును. యిపుడున్న సాగునకు, తృప్తియగు నీటి నిచ్చుటయే గాక ఇంత నూతనమగు క్రొత్త సాగుబడి నెంతో చేయవచ్చును. రెండవ పంటకు కూడ పుష్కలముగనీటి నిచ్చి రివిన్యూను వృద్ధిచేయవచ్చును.

ఈ అనకట్టు ప్రాతపంటచే మటర్ను నిర్మించుట కిది యోగ్యము కాదు. దిగువను, 50 గజములలో యిరుప్రక్కల కొండమట్ట భూమిగల ప్రదేశము గలదు. అటు అనకట్టును నిర్మించి, దానిపైన 6 అడుగుల మటర్నును నిర్మించినచో, ఎక్కువ పంటలు పండుటకును, ఎక్కువ రాబడి వచ్చుటకును వీలుండును.

ఇంతేగాక మరియొక ముఖ్యమైనపనికూడ చేయవలసి యున్నది. ఈ డెల్టాలో ననేకములగు డెల్టా చెరువులును సగట్యాంకులును గలవని వ్రాసియున్నాను. ఆచెరువు లన్నియు లోపభూయిష్టములుగ నున్నవి. వాని కట్టలు బలహీనతగను, గ్రహాపు మెరికలవంటి పల్లములను గలిగియున్నవి. కట్టలు బలపరచుట, పల్లములను సరిచేయుటయుండు చేయవలసినపనిగా నున్నది. చెరువులు దుస్థితియందుండి, నిలువగలిగినంత నీటిని నిలుపుటలేదు. బంగారమువంటి పంట నీటిని కలుజాలగుండా వదలివేయుచున్నారు. వానిని సరిచేసినచో రెండవపంటమీద కూడ పూర్తియగు రివిన్యూ రాగలదు. సగట్యాంకు లనునవి కొన్ని అనవసరముగ నున్నవి. వానిని, వేలమునకు పెట్టి కొంత ద్రవ్యమునున్న చేయవచ్చును. అట్టివన్నియో కలవు. ఈ క్రియాకలాపములు యీసంస్కారములు జరుగనిది. ఈ డెల్టాపద్ధతి నక్కబడదు. దేశము వ్యవసాయకదేశము మరియొక వృత్తిలేదు. మరియొక పరిశ్రమములేదు. దేశజనలు నానాటికి వృద్ధియగుచున్నారు. ఆహార మవసరము. రైల్వే దేశాభివృద్ధికి సాధనములు కావు. వ్యవసాయమున ప్రోత్సాహము లేనిచో దేశమున కాటకము లెక్కువగును. ప్రభుత్వప్రోత్సాహము కుష్ఠించి పోవును. అన్నిపన్నులును పంటలమీదనే ఆధారపడియున్నవి. వర్షములు నిలుకడగ నుండుటలేదు. డెల్టాతో దేశమును ఫలవంతపరచుటకును, నూతులతో మెరకలను ఫలపరచుటకును సంతత పరిశ్రమ కావలెను.

నెల్లూరు డెల్టాయాత్రీకుడు

వెనుగొండ డి॥ ము॥ కోర్టులో

స్కాల్ నెం 420/1926

వాది: కురువడి శ్రీనివాసయ్య హిందూపుత్రం.
ప్రతివాదులు: 1. షి. ఆనందరాయమొదలియార్.
సా॥ మదరాసు.
2. యం. సి. చొక్కన్న శెట్టి సా॥ కేలం.

నోటీసు

వాది ప్రతివాదులందఱున లెక్కబాపతు బాకీ రు 70-0-0 లకు కోర్టు ఖర్చులుముందు వడ్డీకి దావాచేసినాడు. వాయిదా 17-3-27 తేదినాడు పున్నది. ఆనాడు ప్రతివాదులు హాజరు కాని యెడల ఎక్స్ పార్టి డిక్రీ కాబడును.

వెనుగొండ } రొద్దం వెంకోబారావు,
10-3-27 } వాదివకీలు.

షిల్లింగు ఆరుపెన్నీలు

శ్రీశ్రీశ్రీ

ఎట్టకేలకు, సర్ బ్లాక్స్ట్రగారి మనోరథ మొదలైనది. షిల్లింగు నాల్గుపెన్నీల రేటును, భారత శాసనసభ వారిదివరకు నిరాకరించిరి. మొన్నటి శనివారమునాడు, షిల్లింగు ఆరుపెన్నీల రేటు నంగీకరించిరి. బ్లాక్స్ట్రగారి రికమిడ గుండెదిగులు దీరి యుండవచ్చును. నిజము నాలోచించిన, వెనుక టిమారును ఈమారునుగూడ అసభికారసభ్యులలో పలువురు షిల్లింగు నాల్గుపెన్నీల పక్షమునే వహించిరి. వెనుకటిమారు 65 మంది ప్రజులచే నెన్ని కొనబడిన ప్రతినిధులు షిల్లింగు నాల్గు పెన్నీల నామోదించియుండ, 28 మంది ప్రజాప్రతినిధులు మాత్రము షిల్లింగు ఆరు పెన్నీల నంగీకరించిరి. ఈ మారును కొంచెము హెచ్చుతగ్గుగ సంఖ్య లటు లనే యుండెను. ఇట్టి స్థితిలో షిల్లింగు ఆరుపెన్నీల రేటును ప్రజాప్రతినిధు లంగీకరించిన చెప్పటకు వీలగునా? ఇంద్రు, ప్రజాప్రతినిధులు వలదనుచున్న రేటును ప్రభుత్వమువారు బలవంతముగ జూపించుట పాడియగునా? రూపాయి రేటునిగ్గయ మును ప్రజాప్రతినిధులకే వదలివెట్టి తాము బాధ్యతను వహించకుండున ఎంతయో బాగుండెడిది. అందుకు మారుగ, పట్టుదలతో వారు హెచ్చురేటును కొనసాగించిరి. అట్టితరీ, రాజ్యాంగసంస్కరణములపట్ల సమ్మత మెటుల బెరుగును? నిగంకు శాధికారమే, సంస్కరణములక్రిందను కొనసాగుచున్నదని విదితమగుచున్నది. ప్రజాప్రతినిధుల యభిలాష కొర గాకున్నది. ఇంకను శాసనసభ పేరుతో ప్రజేచ్ఛను తృణీకరింప వీలుగలదు. శాసన సభ వారి కాక వేరే అధికారసభ్యుల ప్రాతికూల్యము నెదిరింపగలిగినను, రాజప్రతినిధి గారు సర్దిపై చేయగలరు.

ఇటీవలనే ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘపు గ్రాంటును భారత శాసనసభవారు నిరాకరించిన సంగతిని చదువరు లెరుగుదురు. స్వతంత్ర దేశములలో నిటుల తీర్మానించుచో ప్రభుత్వము వెంటనే రాజీనామా నీయవలసి వచ్చును. హిందూ దేశమునం దటుగాక ప్రభుత్వమువారు నిశ్చింతకాలము గడుపుచున్నారు. ప్రజాప్రతినిధుల గోటుకు విలువ లేకున్నది. సత్సంప్రదాయముల నేర్పరచి ముందుకు బోవలయునని సర్ బ్లాక్స్ట్రగారిదివరకు సలహా నిచ్చియుండిరి. సత్సంప్రదాయము లనిన బ్లాక్స్ట్రగారి అర్థము అధికారుల కనుకూలించెడి సాంప్రదాయము లనియే. అటుగాదేని శాసనసభ వారు గావించిన విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును గమనించి ప్రభుత్వమువారు తమలోపములను సవరించుకొనుట పాడిగాదా? సామాన్యముగ శాసన

సభవారి తీర్మానముల నాచరణలోనికి దెచ్చుటకు ప్రభుత్వమునా రాడబడగూడదా? అటుల జరుగుచుండుచో సంస్కరణశాసన మింత నిరుపయోగముగ నుండియుండదు. ప్రజాశ్రేయోభివృద్ధి కింత కంటకముగ నుండియుండదు. వెనుకటిమారు తమ బలమును చూచికొని బ్లాక్స్ట్రగారు ప్రజాప్రతినిధుల యాక్షేపణల కసలే జవాబీయకపోయిరి. ఈ మారేలనో జవాబీయ గడంగిరి. వీరివాదమునం దెంచదగిన విషయమేమియు గనుపింపదు. ఇంతకు పూర్వము షిల్లింగు ఆరుపెన్నీలను నిరాకరించుచో, రాష్ట్రముల కప్పములను తగ్గింప వీలులేదని బెనరించి యుండిరి. లాభము పోయి, నష్టము మిగులునని సూచించిరి.

ఈమారు ఇంకొకరికిగ బెదరించిరి. షిల్లింగు ఆరుపెన్నీల నంగీకరింపనియెడల, రెండుషిల్లింగుల రేటుమాత్రమే మిగిలియుండుననియు, అందువలన మరింత నష్టమనియు, బ్లాక్స్ట్రగారు దెలిపిరి. దీని యర్థమేమి? రెండుషిల్లింగులలో మిగిలిన నంగీకరించెదనియేదా? కాని రెండుషిల్లింగులరేటు పుస్తకములలోనుండుటయేదప్ప, ఎన్నడయినను అమలులోనికివచ్చెనా? సవరణను పదిరూపాయల జేయు ప్రయత్న మెన్నడయినను జయమొందెనా? రూపాయిరేటును కృత్రిమముగ బెంచి లాభములేదని, జేబింగుటను స్మిత్తునంపునభ్యు లగు దాలాలుగారు స్పష్టపరచియుండిరి. షిల్లింగు నాల్గుపెన్నీలే సరియగురేలని హితవౌనగయుండిరి. కాని వారిసలహా నపుడు పాటించినవారు లేరు. ఈమారునను, షిల్లింగు ఆరు పెన్నీలరేటు గ్రంథస్థమైయుండునుగాని, నిలుకడగ నుండజాలదు. ఇంతవరకెన్నడును షిల్లింగు ఆరు పెన్నీలకు రూపాయి మారకము పెరిగియుండలేదు. అట్టితరీకృత్రిమముగ బెంచిన లాభమేమి? నాగరిక దేశములం దిట్టి ప్రయత్నము గావించుటలేదు. రూపాయికి లేని విలువను దెచ్చి ప్రయోజనమేమి? కొంతకాలము విదేశపు సరకులు చవుకయయినటుల గనిపింపవచ్చును. కొంతకాలము వేతనములవిలువ యధికమయినటుల గనిపింపవచ్చును. కాని, దేశీయవ్యాపారమునకు తీరని నష్టము వాటిల్లును. కష్టముపరాబడి తగ్గిపోవును. తుదకిది విదేశవస్తువులకును, విదేశీద్రవ్యములకును మాత్రము లాభించును. దేశీయులకు నష్టముగ పరిణమించును. హిందూదేశము ఇంగ్లండు లాభముకొరకు పరిపాలింపబడుచున్నదని, స్పష్టమగుచున్నది. వైటుహాలునుంచి వచ్చు ఆజ్ఞలను, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తిరసాపహించుచున్నారు. శాసనసభాభిప్రాయమునకు విలువ గనిపింపదు. నేషనల్ డిమాండును గోరుటకయినను, భారత శాసనసభకు హక్కులేదనియు, పార్లమెంటు కిది లోబడియుండుటచే దీనికి స్వతంత్రపు హక్కులేదనియు, పచ్చయ్యపు కళాశాలాసంఘములగు రత్న స్వామిగారిటీవల ప్రసంగించిరి. వీరియుపన్యాసమును జప్తుపత్రికయ మరికొన్ని పత్రికలును కొనియాడి యుండెను. ప్రస్తుత రాజ్యాంగ సంస్కరణములక్రింద ప్రజల స్వాతంత్ర్య మభివృద్ధి జెందుట కల్గయని తేలినది. సత్వరస్వరాజ్యసాధికయి కృషి సలుపుటయే ప్రజల ప్రధానకర్తవ్యము. తదర్థమై కాంగ్రెసుపతాకముక్రింద ఎల్లరు జేరి దేశమాతను నేవించుట, అత్యంతావశ్యకము.

మంత్రులు : వేతనములు

మంత్రుల వేతనములను నిరాకరించుటకు, కాంగ్రెసుపక్షమువారు చేసిన ప్రయత్నము లన్ని రాష్ట్రములలోను విఫలమయినటుల జెప్పవచ్చును. మద్రాసు రాజధానియం దింకను ఫలితము లేలకున్నను, ఆశ కవకాశము గనుపించుట లేదు. కాంగ్రెసు పక్ష మేరాష్ట్రమునందును అత్యధిక సంఖ్యాకముగ లేదు. కొన్ని రాష్ట్రములందు, పక్షము లన్నిటిలోను కాంగ్రెసుపక్ష మునకు సంఖ్యలధికముగనున్నను, మిగిలినపక్షములనన్నిటిని గలిపి యోడింపగలబలము లేకున్నది. అందుచే మంత్రులపక్షమును ప్రభుత్వపక్షమును చేతుల గలుపుచో ఇతరపక్షములు గూడినను ప్రయోజనము లేకున్నది. వంగదేశమునందు కాంగ్రెసు పక్షముతోబాటు సర్ అద్వైత్ రహిం పక్షమువారును మంత్రులవేతనములను నిరాకరించినను, తత్ప్రయత్నము విఫలమయ్యెను. ప్రభుత్వము వారింకను విభజించి పాలింపగలరని కనుగొనవచ్చును. మరియొకవింత ఏమన, ప్రధానరాష్ట్రములందు మంత్రులను స్వల్పసంఖ్యాక పక్షమునుండి గైకొనుట తటస్థించెను. కాంగ్రెసు పక్షము ఉద్యోగములను నిరాకరించుటచే మంత్రులు తమ యునికిని నిలుపుకొనుటకు ప్రభుత్వము వారిపై నాధారపడి యుండవలసి వచ్చుచున్నది. ఇట్టివారు ప్రజల కేమిమేలు జేయగలరు? వంగదేశ నిర్బంధితులను విడుదల జేయవలయునని యింతకాలమునుండియు గోరుచున్న చక్రవర్తిగారు మంత్రిగ నియమింపబడగనే అట్టి తీర్మానము నామోదించుటకు వెజిచిరి. మద్యపాన నిషేధమునకై ఆందోళన సలిపిన రామవేంద్రరావు గారు మద్యరాష్ట్ర మంత్రు లయినప్పటికీ నిషేధమున కంగీకరింపజాలక బోయిరి. రివిన్యూ నష్టము నిందు కొకకారణముగ సూచించిరి. ఇటులనే ఎట్టి తీవ్రవాదులు మంత్రిపదవులలో ప్రవేశించినను తమ అసమర్థతను జూపి సాకుల బలుకుటతో సరిపోవుచున్నది. మూడు సంవత్సరము లెట్లెట్లు కాలము గడుపుటమాత్రము జరుగుచున్నది. జితేంద్రలాల్ బెనర్జీగారు దెలిపినటుల, వంగదేశనిర్బంధితులు విడుదలగాకముందు తాము మంత్రిపదవిని చేపట్టమని చక్రవర్తిగారు పలికియుండియు, విడుదల జరుగకముందే మంత్రివర్గమునందు ప్రవేశించిరి. దాదాపుగ నన్ని రాష్ట్రములందును, మంత్రులు పాత్రీ బలములేక ప్రభుత్వమువారియనుగ్రహమునకు పాత్రులగుచున్నారు. మంత్రులవేతనములకు సంబంధించిన ప్రశ్నలో, అధికారులు తటస్థముగనుండి ప్రజాప్రతినిధులకే నిర్ణయమును వదలివెట్టిన నెంతయో మేలుగనుండెడిది. అందుకు మారుగ వాగు తమబలమునంతను మంత్రులు క్రిందపడకుండు నిమిత్త ముపయోగించుచున్నారు. ప్రస్తుతస్థితి కాంగ్రెసు పక్షమువారి కొకగుణపాతమును నేర్పగలదు. ప్రజాప్రతినిధుల కిష్టములేకున్నను, మంత్రివర్గమును తద్వారాద్వంద్వ ప్రభుత్వమును ఎంతకాలమునను కొనసాగింపవీలగును. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖాపరిపాలనగూడ, నిరంకుశాధికారమునకన్న

భిన్నము గాదని విదితమగుటలేదా? కాంగ్రెసుపక్షమువారు మంత్రవర్తమును కదలింపలేకబోయినను, మంత్రులవేతనములను నిరాకరించి తమధర్మమును నెరవేర్చిరి. కాంగ్రెసు అజ్ఞులను శిరసావహించిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానముపట్ల తమకు గల ఏవగింపును వెల్లడిజేసిరి. ఇకముందు కాంగ్రెసుపక్షమువారు ప్రజాశక్తిని బలపరచు పాటుబడవలయును. కేవల కాన్సిలు ఆందోళనవలన, కొంతవరకు ప్రజాభిప్రాయ తీవ్రత వెల్లడియైనను, అంతకన్నను హెచ్చులాభము గలుగజాలదు. విశేషముగ పనియంతయు, శాసనసభలకు వెలుపలనే జరుగవలసియున్నది. ప్రస్తుతస్థితి, నూతనకార్యోత్సాహమునకు దారిజూపుగాక!

బ్రిటిష్ కేసు సహకారసంఘము

బ్రిటిష్ కేసు సహకార సంఘమువారి ముప్పది రెండవ వార్షిక కపు నివేదిక ఎప్పటివలె ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. అప్పలనిచ్చుటయగాక సరకులను విక్రయించుటలో నీసంఘము మిగుల ప్రసిద్ధిగాంచినది. దీనితో సరితూగెడి సంఘము లేదని చెప్పవచ్చును. చిల్లరగగాకుండ సరకులను మొత్తముగ విక్రయించుటకుగూడ ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. ఇందుకొరకు రెండుకమిటీలు నియమింపబడినవి. స్టోర్సు విక్రయమువిషయమున ఈ సంఘమువారు ఇతరులకు మార్గదర్శకు లగుచున్నారనుటకు సందియములేదు. 1925-26 సంవత్సరాంతమున ఇరువదియొక్క శాఖ లుండెను. వతనమందిరములను ప్రధానగ్రంథాలయమును నిర్వహించుటకు ఏడ్వరు సభ్యులు గల విద్యాసంఘమును డైరెక్టరుల బోర్డువా రేర్పరచిరి. సంవత్సరాంతమున 4578 మంది సభ్యులుండిరి. 76384 రూపాయలు షేరు క్యాపిటలుండెను. సంవత్సరాంతమునకన్న సభ్యులసంఖ్యయు షేరు క్యాపిటలు మొత్తమును బెరిగెను. మొత్తపువిక్రయము 1142723 రూపాలయ్యెను. గతసంవత్సరమునకన్నను 129346 రూపాయలు బెరిగెను. ఈ సంఘమువారు 41550 రూపాయల నికరపు లాభమును గడించిరి. ఇంతకు పూర్వపు వత్సరమునకన్న లాభము రెండింతలయ్యెను. అనుకూలపుణ్యతువులలో సంఘమువారు వస్తువులను కొనుటయే యిట్టిఫలితమునకు ప్రధానకారణమయ్యెను. రిజర్వు ఫండును సరకుల గిడ్డంగిని నిర్మించుటకు పయోగింపవలయునని, సంకల్పముగలదు. సంవత్సరమునందు మొదటిభాగమునకును రెండవభాగమునకునుగూడ రూపాయలలో అయిదు వైసాల లాభమును పంచిపెట్టుటకు డైరెక్టరులు సిఫార్సుజేసిరి. వస్తుములశాఖ నొకదానిని నెలకొల్పవలయునని, ఘోరకుపూర్వము నిర్ణయింపబడెను. ఈవిషయము నికను లెస్సగ నాలోచింపవలయునని, డైరెక్టరుల తలంపు. కద్దరు వస్తుములవిక్రయమున కిట్టి సంఘమువారు గడంగువో, విశేషోపకారము జేయగలరు. సామాన్యసంఘమువారు ఏప్రిలు 10 వ తేదిన గూడుచున్నారు. వీరివిషయమును బాగుగ చర్చించి కద్దరు వ్యాప్తికి తోడ్పడగోరవము. బ్రిటిష్ కేసు సహకారసంఘపు ప్రస్తుతాభివృద్ధికి కారకులగు డైరెక్టరులను, నూతన కార్యదర్శులగు గోటేటి

వేంకటాచలంపంతులు గారిని మనః స్ఫూర్తిగ నభినందించుచున్నారము. ఇట్టి సంఘమునందు సభ్యు లధికముగ జేరి, సంఘప్రయోజనమును విస్తరింపజేయుట ధర్మము.

ప్రభువులరభ: హైందవసమస్య

పాశము ఆలివియరు ప్రభువుగా రూరకుండ జాలక హైందవప్రశ్నను అప్పడప్పుడు చర్చకు దెచ్చుచుండురు. మొట్టమొదట అట్టహాసము నలుపుదురు. తుదకు ప్రభుత్వపక్షమువారు జవాబు చెప్పగనే, సంతృప్తి జెంది తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనుచుండురు. కన్సర్వేటివు మంత్రులు రాజనీతియందారి తేరినవారగుటచే, ఏ సంగతిని ఆలివియరు ప్రభువుగారు చెప్పినను లేబరుపక్ష పరిపాలనమందే యిట్టికార్యము ప్రారంభమయ్యె నని జ్ఞాపకము జేయుచుండురు. ఆలివియరు ప్రభువుగారు ఇండియా మంత్రిగనున్నపుడే, బెంగాలు ఆర్డినెన్సు గావింపబడెను. ప్రజల స్వపరిపాలనాశయము నిరాకరింపబడెను. అట్టితరీ, వీరు కన్సర్వేటివుల నేవిధముగ నిందింపగలరు? లేబరు పక్షమువారు ద్రోక్కిన త్రోవనే తామును త్రొక్కితిమని కన్సర్వేటివులు చెప్పటకు వీలుగలదుగద! ఆలివియరు ప్రభువుగారు గాని, ఇతర లేబరు ప్రముఖులు గాని, హిందూదేశమునకు మేలు జేయగోరువో తమ తప్పిదముల నంగీకరించి, కన్సర్వేటివులను మంచిమార్గమునకు దే బ్రయత్నింపవలయును. అటు గాని యెడల, కపటనాటకమువలన నిను మంతయు ప్రయోజనముండదు. సంస్కరణాభివృద్ధి గూర్చియు దక్షిణాఫ్రికా బడంబడిక గూర్చియు, సంగదేశ నిర్బంధితుల గూర్చియు, రూపాయి మారకమును గూర్చియు, ఆలివియరు ప్రభువుగారు ప్రభువుల సభలో 23 వ తేదిన చర్చను ప్రారంభించెదరట. దీనిఫలిత మేమగునో తెలిసియేమున్నది. కాని తుదివరకు ఆలివియరు ప్రభువుగారు పట్టుదలతో నుండురా, లేక బర్క్-హెడ్డుప్రభువుగారు సమాధానము జెప్పగనే వందనముల నర్పించి సంతృప్తి జెందెదరా? ఈమారయినను ధైర్యము వహించి, ఇండియా మంత్రిగారికి ఆలివియరు ప్రభువుగారు జవాబు చెప్పగలరా?

ఇంగ్లండు: రాజద్రోహచట్టము

ఇంగ్లండునందు రాజద్రోహచట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు, కన్సర్వేటివు సభ్యులగు కాపెను హోల్బు గారు పూనుకొనిరి. ప్రభుత్వమువారిప్రోద్బల మిందుకుగలదని ఎంచవచ్చును. ఆదివారపుబడులలో రాజద్రోహకర మగు సాంఘిక సిద్ధాంతములు బోధింపబడుచున్నవనియు, వానిని నివారించుట ముఖ్యమనియు, చట్టమును ప్రతిపాదించినవారి యుద్దేశ్యము. హోంసెక్రటరీయగు సర్ విలియం బాకెసను హిక్కు గారు, సాంఘికసిద్ధాంతములలో రాజద్రోహము లేదని యంగీకరించిరి. సాంఘికవాదులు స్థాపించిన పాఠశాలలను నడుపుట దోషముగాదని సూచించిరి. ప్రస్తుతవిధానమును గూర్చి గాని, క్రైస్తవమతముగూర్చిగాని, ఎవరియభిప్రాయములను వారుంచుకొనవచ్చుననిరి. ఇది రాజద్రోహ

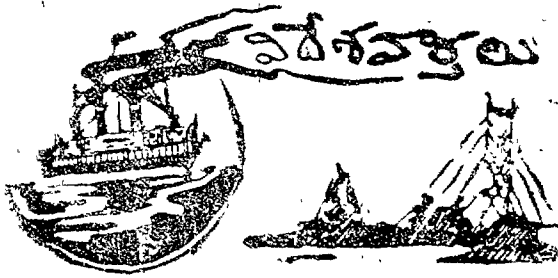
ము గాదట. కాని యాదుభిప్రాయములను వ్యాపింపజేయుట కవలంబించు మార్గములు అక్రమముగ నుండవచ్చునట. అట్టిస్థితిలో ప్రస్తుతచట్టములు చాలవా? ఆదివారపు పాఠశాలలపై నేల దాడి వెడలివలయునో తెలియకున్నది. లేబరుసభ్యు లీ చట్టము అపాయకమనియు, అనవసరమనియు నెలిపినను, రెండవమారు కామన్సుసభవారు దీనినంగీకరించిరి. ఇట్టిచట్టములవలన, కన్సర్వేటివులబలము డుగుటయు, లేబరుపక్షమువారిబల మతిశయించుటయు జరుగును. బ్రిటీషు ప్రజలు నిర్బంధముల నామోదింపరనుట తథ్యము.

బ్రుసెల్సుసమావేశము

బ్రుసెల్సులో పరాధీనజాతుల సమావేశము జరిగెను. జవహరిలాల్ నెహ్రూగారి సమావేశమునకు హిందూదేశప్రతినిధిగ వెడలిరి. ఇరువది నాలుగుదేశములు గలసి 168 మంది ప్రతినిధులను బంపెనట. నెహ్రూగారు, గౌరవాధ్యక్షులు గ నెన్నికొనబడిరట. ఈ సభవారు హిందూదేశమునకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము లభింపవలె నని కోరిరి. హిందూదేశస్వేచ్ఛ మానవస్వేచ్ఛ కవసరమని తీర్మానించిరి. చీనా స్వాతంత్ర్యమును కాపాడవలయు నని తీర్మానించిరి. రానురాను, ఇంపీరియల్ మతముపట్ల, ప్రపంచములో నేవగింపు గలుగుచున్నదనుటకు సందియములేదు. స్వయంనిర్ణయ సూత్రముపట్ల అభిమానము పెరుగుచున్నది. హిందూదేశస్వాతంత్ర్యము విషయమై పలు పురీతీరున సానుభూతి జూపుచున్నను, భారతీయుల మనోభీష్టసిద్ధి వారిపైననే ఆధారపడియుండు ననుట నిశ్చయము. స్వప్రయత్నబలము లేనిది, ప్రపంచ సానుభూతి ఎంత యధికముగ నున్నను ప్రయోజనముండదు. స్వరాజ్యము స్వశక్తిపై నాధారపడి యున్నదని, రానురాను కరతలామలకమగుచున్నది.

ఇంకను తగ్గుట

ప్రజలకు సంస్కరణము లొసగిన అధికారములే కడుస్వల్పముగ నుండ, అధికారులు వానిని మరింత సంకుచితపరచు చున్నారు. ప్రజాప్రతినిధులు వోటుజేయదగిన యంశములను కొన్నింటిని వోటుజేయరాని యంశములలో జేర్చినందులకు భారతశాసనసభలో నిదివరకు అసమ్మతి చూపబడెను. రాష్ట్రీయశాసనసభలో గూడ నిట్టి నిదర్శనములు గనిపించుచున్నవి. ఓటుజేయదగిన అంశములను చేయరాని అంశములలో జేర్చినందులకై అసమ్మతి జూపుటకు మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభలో నొకసభ్యుడు రూపాయిని తగ్గింపగోరెను. ప్రయాణభత్యములను కొన్నింటిని వోటుజేయ వీలులేని అంశములలో జేర్చిరిని వీరుపలికిరి. ప్రభుత్వము వారిందుకు జవాబుచెప్పచు ఇండియామంత్రిగారి యుత్తరువు ననుసరించి తా మిటుల గావింపవలె వచ్చెనని సమాధానమిచ్చిరి. ఇండియామంత్రిగారి ఎట్టి హక్కులనయినను తారుమారు జేయగలరు ఇచ్చటివైఖరి జూచిన రాయల్ కమిషను నచ్చి పోయినపిమ్మట ప్రజలహక్కులు విస్తరించుటకే మారుగ వెనుకముఖము బట్టునని తోచును.

బిటిషువైమానికవిధానము

దూరప్రయాణ లాభము

సామ్రాజ్యవిధాన మావశ్యకము

రుగ్వీ, మార్చి 10:—వైమానిక విధానమునుగూర్చి క్యాబినెట్ ప్రాధ్యక్షులు హోదాగా రిట్లు తెల్పిరి:—వైమానిక మంత్రి లయ్య, నిరూపకానిన విద్యుత్ కంక్ష తక్కువ డబ్బుతో ఈ విధులు బలమును వైమానికదళ మందునటుల ఏర్పాటుజేసిరి. మద్ద్యప్రాధ్యక్షుల వైమానిక వ్యయమును చాల తగ్గించిరి. ప్రాంత యంత్రములను దీనివేసి క్రొత్తవోలెడ యంత్రములను వేయుటకు నిశ్చయించిరి. మగల వచ్చేమంతులలో గూడ నూటికి మాడుచోప్పున వ్యయమును తగ్గించుటకు మంచి ఏర్పాటులను జేసిరి. సంరక్షకకార్యక్రమముచే ఎక్కువ ఖర్చు ఆగును. అందుచే ముందు సంవత్సరములలో వ్యయము మోపునవును.

వచ్చేమంతులలో నూటికి మాడుచోప్పున వ్యయమును తగ్గించినను, వైమానికదళమును నూటికి 10 చొప్పున మోపు జేసెదరు. వైమానికవిధానము నక్షేపించువా రీ క్రొత్తపద్ధతిని అందరును ఆమోదించెనని నమెల్లదను. జేయరక్షకదళము లన్నిటికిని ఇదివరకే క్రొత్త యంత్రములను బహుభవించిరి. ఒకవంతులైన, మునుపటికి వైమానిక దళ మందలలోను 2/3 వంతులు ఇట్లే క్రొత్తయంత్రములతో జేయబడును. క్రొత్తయంత్రములకు, యంత్రములకు 330,000 పౌనులు ఎక్కువజేసిరి. ఖర్చు తగ్గించు ప్రయత్నములలో క్రొత్త సామగ్రికొనుట, ప్రకృతికాస్త్రయుక్తమును పరిశోధనకును, డబ్బునంతను ఖర్చు జేయుచున్నార మనుకొనగూడదు.

అంతర్జాతీయ శ్రమము

1921 లో ఒక్క ఇరాకులోనే బిటిషురక్షక వ్యయము మధ్యప్రాచ్యదేశములో 20,000,000 పౌనులయినది. శ్రేణునో ఆముత్యములో 1/10 వంతులు తగ్గినది. ఇది చాలవా, దృష్టాంతముగ. అంతర్జాతీయకాభివృద్ధికిని, సక్రమపరిస్థితులకును, శాంతికిని పోయిన 12 నెలలలో దేశములో ఏభాగముం దుగూడ చెప్పతగిన వైమానికప్రయత్నమే లేదు. ఇట్లుండుట ఎన్నియో శతబ్దములనుండి ఇదియే ప్రళయము.

ఈవిధానముయొక్క అధికలాభము

సామ్రాజ్య వైమానికవిధానమును చాల ఎక్కువగా జూచుట కిదే మొదటిపర్యాయము. నిజముగ వైమానికప్రచారము విరివిగ సాగవలె నన్న అయ్యది సామ్రాజ్యమంతటను నుండవలెను. ఏగో ఒకప్రదేశములో నున్న ప్రయోజనము లేదు. సామ్రాజ్యములో నున్న వివిధదేశములు ఒకే ఆదర్శముతో పనిజేసిన చున మనుకొన్న ఫలితము లేర్పడును. ఈ యభిప్రాయము సంగీకరించుటచేతనే సామ్రాజ్యసభలో చర్చలకంత ప్రాముఖ్యము నిచ్చిరి. వైమానికప్రచారకాభివృద్ధి విషయమై ఈసంవత్సరము ఆఫ్రికా అంతటను, కేపుటపుకొనుండి కెయోటోకు పయనములను గావించెదరు. దక్షిణఆఫ్రికా వైమానికదళము ఈజిప్టునుండి పాల్గానును మన దేశములలోనే. తూర్పు ఆఫ్రికాలోనున్న క్రాను కాలనీలు, సూదాను తమవంతు డబ్బు నిచ్చెదరు. కిమో కార్టోము మధ్య నున్న లంకెను కలుపుట కిచ్చిరి. నాకు తెలిసినంతవరకు ఇవే దూరప్రయాణములు. మొదటి ప్రయాణములుగూడ ఇవే. వీటిని సామ్రాజ్యసాకారపద్ధతితో సాగించుచున్నారు. స్వల్పముగ ఇట్లు సాగుచు తుదకు ఈజిపుకు దక్షిణఆఫ్రికాకు సరిగా మామూలు వైమానికమార్గ మేర్పడును.

వీటికి చోడుగ, వైమానికదళములు అదేపనిగ దూరప్రయాణము జేయ మొదలుపెట్టెదరు. సింగపూరుకు బోవు విమానములు దిగుటకు ఏర్పాటులను జేసెదరు. దూరప్రాచ్యదేశమునకు వైమానికసౌకల సంపెదరు. ఇవి అస్త్రేలియావైమానికదళముతో కలిసి పనిచేయును.

కొన్ని సంవత్సరములలో సామ్రాజ్యవైమానికవిధానము యభివృద్ధియగును. సామ్రాజ్యసభలో ఫలించిన ఛర్చ లేకున్న ఈవిధాన మేర్పడెదదే గాదు.

సాధ్యమైనంతవరకు గిటుక్కున తిరిగివచ్చెడి వైమానికదళము నేర్పాటుజేయవలెను. వైమానికదళముచే వ్యయము తగ్గును. ఎక్కువ వ్యయము లేకుండ దీనినొక గొప్ప ఆస్తిగ జేయుటయే లంఘన. అంతయిగాని అప్పులపాలు గావడవలెను.

భారతపరిపాద్యలో కష్టపరిస్థితులందు వైమానికదళము గావించిన మహోత్సవమునుగూర్చి తగినట్లు ఎవరును ఆలోచించలేదనిరి. వైమానికప్రమాద విచారణ నివేదికలను ప్రకటించరాదని బాల్బిషుగా రిసిరి. దానివలన వైమానికదళ వైతికశక్తి బోవుననిరి.

వైమానిక మందిపులను ఆమోదించిరి. వైమానికదళమునుగూడ తగ్గించవలె నని గారాజోన్నుగారనిరి. యునైటెడ్ స్టేట్సులో విమానమును సంతృప్తిగాని లేకుంకనే 35 మైళ్లు ప్రేలేడు వస్తువులను గొంపోయి క్రిందవేయగల విమానములున్నవి. అట్టి విమానములను 100 మైళ్లు పోగలవాటిని 10,000 నిర్మించిన మన నగరములకు దిక్కుక్కడిది?

వైమానికదళము నిపుడు తగ్గించుటకు ఆలోచించుట అనుచితమని సర్ ఫీలిప్ స్పాన్సర్ గారనిరి.

సిసిలుప్రభువు జనీవాసభలో స్పష్టముగ సంగతులను జెలుపునట.

సిసిమోటోగ్రాఫు ఫీల్డు టిల్లును కామన్సుసభలో మొదటిపర్యాయము ప్రవేశపెట్టిరి. కొంతవరకు బిటిషు ఫీల్డులను ప్రదర్శించ ఏర్పాటులు జేయబడినవి.

(ప్రె. ఫో. బీ.)

మద్రాసులో సంగీతవిద్యా ప్రతిష్ఠాపనమును స్థాపించ యత్నించుచున్న యల్. ముత్తయ్య భాగవతరుగారు.

వీరు కీడింగుప్రభువు, టిట్టు ప్రభువు, పెంట్లండు ప్రభువు, విలింగ్డను ప్రభువుగార్ల ఎదుట తమ సంగీత విద్యా వైఖ్యమును ప్రదర్శించిరి.

బిటిషు సాకాదళము

నూతననిర్మాణపు టేర్పాటులు

ఎక్కువ వ్యయము

లండన్, మార్చి 10:—సాకాదళవ్యయమును 100,000 పౌనులు రెండించగా 58,000,000 పౌనులకు తేలివది. క్రొత్తగ గట్టుటకు 900,000 పౌనులు ఎక్కువ జేసి 9,983,000 పౌనులు జేసిరి.

1927 కార్యక్రమము ప్రకారము (ఏ) తరగతిసౌకల ఒకటి, (బి) తరగతి సౌకలు 2, 8 డెప్టాయరులు, 6 అంతర్గాములు, రెండు మందుగని విధ్వంసకములను నిర్మించుటకు ఏర్పాటుజేసిరి. నిరుడు కార్యక్రమములో జేర్చిన నాలుగు మోటారుపడనలను కట్టదలచెదరు. నిరుడు బొగ్గులేకపోవుటచే సాకానిర్మాణము సాగలేదట.

సర్ ఫ్రెన్సిస్ జ్యోక్స్ గారు

ఇండియాకు బయలుదేరిరి

ఇండియాకు బోవుటకు విట్టోరియా స్టేషనులో రైల్వేకి 8 బాల్బిషు గారు. హాక్ ప్రభువు, మున్నగువా రెంతయు జ్యోక్స్ గురారిని కొనియాడిరి ఆశీర్వాదించిరి.

కన్వీంచని యూరుగ్వే వైమానికులు సురక్షితముగ క్యాశేజ్యోలో చేరిరి, 10 తేది

చీనాపరిస్థితులు

జనులు దొమ్మి నల్పులు

రుగ్వీ, మార్చి 10:—బుధవారము సాయంకాలము పూహూలో గొప్ప దొమ్మి జరిగెను. ఇందు 236,000 మంది యున్నార. దేశీయ కష్టమునూపునును దోచుకొనిరి. కొందరు యూరపియనులను బంధించిరి. యూరపియను స్త్రీలను, పిల్లలను ఆగ్రామమునుండి లేవనెత్తి పొగయోడ నెక్కించిరి. అనుసూ వైమానిక గవర్నరు చిన్న వైస్యమును బంపెను. కాని అల్లరి నడంచుట కిది చాలదు.

తరువాత చీనా అధికారులు శాంతి నేర్పరిచిరట. చెంగ్ చీనుగారు ఆక్రమించుకొని రావట్టులుమును.

అసలీ కొట్లాట ఎట్లువచ్చెనో తెలియలేదు. చీనావారు తమ సేనలను గొంపోవుటకు ఇండో చీనా పొగయోడను బట్టుకొన ప్రయత్నించినందు కాని బిటిషుసాకాదళవర్గమువారు అడ్డుకొని పోరాడెననియు తెలియుచున్నది.

బిటిషుపట్టణము, టిన్ టిన్ నుగూర్చి బిటిషు ప్రభుత్వము నకును, నేయివిజ్ పూగారికిని రాయబారములు జరుగుచున్నవని కామన్సుసభలో లాకరు ల్యాంప్ షాగారు తెలిపిరి.

పట్టువడిన సోమియలు సందేశకుల సురీదీయ లేదనియు గట్టిగ ఎక్కడికి పోకుంక కాపలాలో యుంచినను వారిని చక్కగనే ఆదరించుచున్నారనియు తెలియుచున్నది.

పంజాబీపటాల మున్నచోట్ల హిందుస్థానీ భాషలో, చీనావారిని కాల్యమునని, పోచ్చరించుచు కరపత్రములు పడియున్నవట.

పోస్టుపనివాండ్లు యూనియను సభ జరుగుచుండ పోలీసువారు వారి ప్రధానకార్యాలయమును ముట్టజించిరి. ఇంటి సోలో ఇంకొక సమ్మె గట్టుటకు ఆలోచించుచున్నారట. 79 గురు పట్టువడిరి. ఒక్క జనరలు లేబరుయూనియను ప్రతినిధినిధి పోస్టుల పనివాండ్ల సంఘముయొక్క కార్యదర్శి, కోశాధిపతులపై చర్యను దీసికొని తక్కినవారిని విడిచిపెట్టెదరు.

పూహూలో సార్వజనికసభలు జరుగుచున్నవట. అచట ప్రాగై న విదేశీయుల కాపాలకు చీనా అధికారులు వైనికులను నియమించిరట.

రషియాలో నేతననివాండ్ల సమ్మె

వార్సా, మార్చి 11:—లాడ్లు జిల్లాలో 200,000 నేత పనివాండ్లు సమ్మెకట్టిరి. ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసికొనిరి. వర్తకమంత్రితో సంబంధించుటకు మిల్లు యజమానులను ఆహ్వానించిరి పనివాండ్లు వేతనమును నూటికి 25 చొప్పున మోపుజేయవలె ననిరి. యజమానులు నూటికి 6 చొప్పున ఎక్కువ ఇచ్చెదమనిరి. అందుచే ఈసమ్మె ఏర్పడినది. సోసలిస్టువర్గమువారు గూడ సమ్మెగట్టుటకు ఆలోచించుచున్నారు.

తెలిభోను

గ్రేటుబ్రిటను యునైటెడ్ స్టేట్సుకు నెలకొల్పిన తెలిభోనును 11-వ తేదీని హ్యూచాకుగూడ విస్తరింపజేసెదరు. మూడు నిమిషములకు హ్యూచాకు 17 పౌ|| 8 షి|| అగును, మొదటి మూడు నిమిషములకు. తరువాత ప్రతి నిమిషమునకు 5 పౌనుల 6 షిల్లింగు లగును.

క్యూబా మంత్రయు బిటిషు సహాయమంత్రయు అభిసంధవల నందుకొనిరి.

కెయిరో యిండియా వైమానిక పయనము

లో నలుగురు స్త్రీలుగూడ బోయిరి. బగ్దాదుకు క్రాయిడనునుండి బయలుదేరినది విమానము.

రెండవ విమానము తపాలతో నిన్న (10-3-27) కినుమ్మ సురక్షితముగ జేరినది. నెయిరోబీ 9-వ తేది జేరెను.

గనులపనివాండ్ల సహాయక నిధి

రుగ్వీ, మార్చి 10:—మొన్న గని ప్రమాదములో చనిపోయిన వారి కుటుంబముల సహాయ నిధి 17,000 పౌనులు జేరెను.

బిటిషు బొగ్గుపరిశ్రమ

రుగ్వీ, మార్చి 10:—బొగ్గు ఉత్పత్తి, పనివాండ్ల సంఖ్య ఎక్కువగనే యున్నది, సంవత్సరాదినుండియు. ఫిబ్రవరి 26-వ తేదితో అంత్యముగవారములో 5871400 టన్నులు తయారైనది. 1012700 మంది పనిజేసిరి.

భారత సేన వ్యవహారములు

కామస్వస్థలో ప్రశ్నలు

వ్యవసాయ కమిషను వ్యయము

లండన్, మార్చి 10:—రాయలు భారతవ్యవసాయ కమిషను వ్యయము మొత్తము 96000 పాను లయ్యెనని కామస్వస్థలో వింటర్ ప్రభువు చెలిపెను. ఇందులో ఇంగ్లండుకు వచ్చినందులకు తేలికగా చెలియబడినది.

బానిసల విషయమై జరిగిన జరిగిన ఒడంబడికను, ఆఫ్ఘను దళాలను పరమపూర్వపు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గృహపరచెద రని వింటర్ ప్రభువు నడిపెను. ప్రస్తుత సమావేశమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రిజిస్ట్రేషన్ ప్రవేశ పెట్టెదట.

భారత సామ్రాజ్య చట్టము

విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రెమి జేడర్ తలపజాలసని వింటర్ ప్రభువు చెలిపెను.

బెస్సరేబియా సెటిలెంటు

ఒడంబడికను ద్రువపరచుట

లండన్, మార్చి 10:—రుమేనియా సంతసించుచున్నది మాస్కో కోపము వెదజల్లుచున్నది, ఒక్క గ్రేటుబ్రెటను, ప్రాన్సు జేసికొన్న 1920 అక్టోబరు బెస్సరేబియా ఒడంబడికను ఇటలీ ప్రభుత్వము ద్రువపరచుటచే.

బెస్సరేబియాను రుమేనియాలో కలుపుట పూర్తి అయినదని రుమేనియా విదేశాంగమంత్రి చెలిపెను. రుమేనియా మరల తన రాయబారిని టోక్యోలో నియమించెను. జపానుగూడ ఈ ఒడంబడికను ద్రువపరచెను.

రోముకు మాస్కోకు రాయబారములు చెడుటచే, రోము ఇంతటి అలస్యముగ ఒడంబడికను గృహపరచవలసి వచ్చెనట.

బ్రిటను రష్యాకు బంధించిన ఆక్షేపక లేఖను జూలై 15 రోజుల తరువాత ఇటలీ ఈ ఒడంబడికను ద్రువపరచుచున్నదని ఇట్టే ప్రకటించి తెలియచెను. ఈ ఒడంబడిక సోవియటు ప్రభుత్వమును బాధించ దనుచున్నది.

ఇరాకులో బ్రిటిషు సేనలు

ఆఖరు పటాలముగూడ ఇరాకునుండి బయలుదేరినది, ఇంగ్లండుకు.

యూదుల ప్రవేశము

రుక్మి, మార్చి 10:—18056 యూదులు డిశంబరు 81 తేదీకి పోయిన 12 నెలలబట్టి పలస్తయను జేరిరి. ఇందులో పురుషులు 5932, స్త్రీలు 4580, పిల్లలు 2544. మొత్తము 5716 మంది యూదులు ఈ ప్రదేశము ఎక్కువ వచ్చిరి, పలస్తయనుకు.

మరిచుకరిగి కప్పదుట

అయిదుగురు జర్మనులు మంచియూడ నడిచిపోవుచుండ మంచు కరగుటచే నలుగురు కప్పడిరి. ఇందులో ఒకరై పిన్న వయస్కురాలు లండన్.

బ్రిటిషువారు వెడలిపోవుచో ఇండియాగతి

చీనాగతి యగును

లండన్, మార్చి 9:—ఇండియానుండి బ్రిటిషువారు వెడలిపోయినచో, చీనాలో సామ్రాజ్యప్రభుత్వములేక ఒకరితోనొక రెల్లు కొట్టుకొనుచున్నారో ఆ ప్రకారమే ఇండియాగతి యగునని మార్చింగ్ పోస్టు ప్రతి వ్రాయుచున్నది.

యూరప్రభ్య నెమ్మది గాంచుట

నెల్సన్, మార్చి 10:—యూరప్రభ్య స్వస్థత గాంచినది. కాని శత్రు యూరప్రభ్య యూరప్రభునితో వెడలరాదనుటచే ఆమె నెల్సన్ లోనే యుండును.

నాకాదళ నిర్ణయము

జపాను అమెరికా ఆహ్వానము నంగీకరించుట

టోక్యో, అమెరికా 11: అమెరికా, జపాను ఇంగ్లండు గూడ నాకాదళ నిర్ణయము గావించుటకు జపాను అమెరికా ఆహ్వానము నంగీకరించెను.

భారత సమస్య

సోవియటు ప్రచారకోషద్రవము

స్వరాజ్యవాదుల నిరోధమును ఖండించుట

సరిహద్దు ప్రాముఖ్యత

లండన్, మార్చి 11:—భారత సామ్రాజ్య శాసనసభలో ఆర్థిక ప్రశ్నలను గూర్చి జరిగిన సభ్యులకు, (విమర్శించుచు మారచే స్వరాజ్యవాదులను పట్టిక ఇట్లు చెల్లుచున్నది:—రష్యాలో సంబంధములు చెడ్డగానున్నంతకాలము వాయవ్య సరిహద్దునుండి సదా ప్రమాదమున్నది. చీనాతో రాకపోకలకు వంచి ఏర్పాటులు ఏర్పడునరీ ఇండియాకు ఈ శాస్త్ర సరిహద్దును గట్టిగ తెలియును. అనంతరము భారతదేశ సహాయము నిమిత్తమున చుట్టుట బ్రిటిషు సైన్యము నాకాదళము సిద్ధముగనున్నది. అందుచే బ్రిటిషు సైన్యము ఇండియా రక్షణమునకే ఏర్పడినదనుట తప్పని భారతీయులు జేయు ఆక్షేపణ ఆవరణీయముగాదు. రూపాయికి 18 పెన్సీల సేర్పాటు జేయగల్గినందులకు బానిలు బ్లాక్ లెటుగా రెండువందల టన్నులు భారతదేశ విశ్వవిద్యాలయములు ఆర్థిక శాస్త్రజ్ఞానమును వెదజల్లినందులకు ప్రశంసార్థము లేగాని స్వరాజ్యవాదులు ప్రాచీన నిషేధమును ప్రవేశ పెట్టుటచే కాంగ్రెస్ ప్రతిష్ఠ ఎక్కువ గా లేదు. భారత ప్రతినిధులు పార్లమెంటు ప్రతిపక్షాల విధానము నవలంబించుక తాము భారత ప్రతినిధులమే యనుకొనిపనిజేసిన మంచి ఫలితముగల్గును.

ప్రభువులసభలో రానున్న చర్చ 23 తేదీని భారత వ్యవహారములను గూర్చి చర్చకు ఆవిరుగు ప్రభువు ప్రారంభించును. ముఖ్యముగ మరింత ఎక్కువ స్వపరిపాలనము నీయుటకు జేయవలసిన ఏర్పాటులను గూర్చియు, మొన్నటి దక్షిణ ఆఫ్రికా ఒడంబడికను, బెంగాలు ప్రవాసితులు, రూపాయి ధరను గూర్చి చర్చించెదరు.

బీహారు గవర్నరు

గ నియమించబడిన సర్ మ్యాన్రీ పెకెగారికి సార్వభౌముడు దర్శనమొసగి ఇండియా స్టారు కమాండరు సింహు ధిరుడు నిచ్చిరి.

యూరప్రభ్య

నెల్సన్, మార్చి 11:—యూరప్రభ్య చక్కగ నిద్ర బట్టినది. శత్రు ఆమె మరల నాకలో ప్రమాదము జేయగలదట.

బ్రిటిషు ఫిల్మ ప్రదర్శనము

కళలను నాటకములను ప్రదర్శించు ఫిల్ములు వర్తక సంఘ కార్యాలయమున నమోదుగావలెను. అక్టోబరు మొదటి తేదీ నుండి ఇది అమలు జరుగును. బ్రిటిషు ఫిల్మ అనగా బ్రిటిషు వ్యక్తులచే తయారుగావలెను. లేక బ్రిటిషు కంపెనీచే తయారుగావలెను. సామ్రాజ్యములో ఒక భాగములో తయారుగావలెను. పనివాండ్రు వేతనములు అధమును నూటికి 75 చొప్పున బ్రిటిషు పనివాండ్రేకగాని, సామ్రాజ్యములో నివాస మేర్పరచుకొన్న వారికిగాని ముట్టజేప్పవలెను.

క్యూబా, బ్రిటను తెలిపాను

లండన్, క్యూబానుండి బ్రిటనుకు తెలిపాను ఏర్పాటు జేసిరి. హ్యూస్ నా మంత్రి, లాకరు ల్యాంపు గారు మాట్లాడిరి. తెలిపాను ప్రచారముచే ఇద్దరికిని మరింత సన్నిహిత సంబంధ మేర్పడు గాక యనిరి.

లంకామైదు నేతపరిశ్రమ

1927 లో మాలు, బట్టల వర్తకము లాభముగానే సాగుచున్నది. కాని ధరలు తృప్తికరముగ లేవు. ఆఫ్రికా మరల వర్తకము సాగుచో మిల్లులు పూర్తిగ సరుకును తయారు చేయగల్గును. నేతయంత్రములకు గూడ (మగ్గములకు) మంచి వినిగలును భావి భాగ్యోదయ సూచనలెంతయు బాగున్నవి. లంకామైదు తంతుకారక సంఘమువారు 48 గంటలు పనిచేయవలెను నాషింగ్ట్ ఒడంబడిక నంగీకరించ లేదు. గ్రేటు బ్రిటనులో ఎక్కువ గంటలు పనిచేయుట కంగీకరించరట.

అమెరికా ఎక్కువ పోటీగ పనిచేయుచున్నదట.

వైమానిక ప్రమాదము లండన్

అసమర్థులను వారిని నియమించుటచే గల్గుచున్న పనియనుకొనరాదనియు, ప్రమాదములు తప్పచేత గాక పోవుచేతను, మంచియంత్రములు గాక పోవుచేతను రాలేదనియు, సాగ్యమైనంతవరకు ప్రమాదములు లేకుండుటకే ప్రయత్నించుచున్నారనియు ప్రమాదముండజాలనియు బాల్మిన్ గారనిరి.

ప్యాంగు హే కూలీలను బెదరించుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, మార్చి 18:—మారుజేషములో 70 సైనికులు ప్యాంగు హేలో న్యాంకింగులై తృప్తి పనిచేయుచున్న పనివాండ్రును రెండు రైలుపట్టాలను తొలగించునటుల భయపెట్టిరి. ప్రయాణీకులు బోవురైలు పట్టాలనుండి తొలగిపోయినది.

ఎనగున ననిపోలేదు. ప్యాంగులకు సేనలు అక్రమముగ ప్రవర్తించుటచే చీనావగరములో చాల కోపముగనున్నది. చీనాదుకాణదారులు భయకంపితులైరి. సాయములైన సైనికులు 12 దుకాణములను దోచుకొనిరి. పెక్కుమంది వర్తకులు తమ తలుపులను దెరుచుటకు భయపడుచున్నారు. పిస్తోలును జూపి భయపెట్టి ఎంత మొత్తమునో హరించుచున్నారు. పోలీసువారు అసమర్థులైయున్నారు. ఏమియు చేయలేకున్నారు ఇట్లు జేసి చీనా వర్తకులు దక్షిణ చీనావారితో జేరుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

చాంగ్ కే కుమార్తె కక్షగట్టుట

నిన్న కార్మిక సభను సాయములై విద్యార్థులు చీల్చి జేసిరి. ఈ సభవారికి చెంగ్ గానీ నేకు గారివై ప్రతిహేళ భావమున్నదను కాంగ్రెసుచే చీల్చి జేసిరి. ఈ విషయమై భిన్నాభిప్రాయము లింకను గోచరించుచున్నట్లు.

రష్యాలోను, కమ్యూనిస్టులతోను సఖ్యత జేడకుండు విధానమును గాపాడవలెనని కమ్యూనిస్టులకు అనుకూలముగ తీర్మానములను జేసిరి. దీనిని జేసి కోమింటాంగు సభలో బహుళ సంఖ్యాకులు సోవియటులున్నాగని చెలియుచున్నది. చాంగ్ గానీ కేకు గారికి ప్రతిహేళముగనున్న వారిని సాయములై రాజులు తాజేదాములు అను భావమును దిద్దుకొనవలెననుచున్నారు. అనగా ఆ తని అధికారమునకు లోబడవలెననుచున్నారు.

ప్రాపంచిక శాంతి

భారతదేశ పరిస్థితులు

అంతర్జాతీయ సమస్య

లండన్, మార్చి 11:—ఆర్థిక కార్మిక ఆరోగ్య సాంఘిక విషయములలో భారతదేశము మనసారా ప్రాపంచిక శాంతి నవేక్షించుచున్నది. జాతీయమితి సభలో ఎంతయు త్రికరణ శుద్ధితో పాల్గొన్నది. ప్రపంచములో ఇతర భాగములనుండిగాక ఇతర సమస్యలనుండిగాని సంబంధమును తొలగించుకొనుటకు తలపడలేదు. అపినపు యూరప్రభ్యను అనంతరములకును ఇతరసంతుల పట్టును ఎక్కువ శ్రేష్టముగాజేసిన మరింత ఎక్కువగ ఆశ్రయించును, యుండునని నిశ్చయపట్టి గారు. ఇండియాకు దేశీయ వ్యవహారములలో సమాన స్థాయి ఏర్పడినపుడు సామ్రాజ్యేతర భాగములలో సంబంధములు ఏర్పడినపుడు మరింత ఆశ్రయించునుననిరి.

గ్రీసులో నుపద్రవము

పారిశ్రామిక అశాంతి

ఏథెస్సు, మార్చి 11:—రాజకీయ ఆర్థిక కల్లోలము వ్యర్థముగ ఏర్పడి తుదకు సమ్మెక్రింద పరిణమించినది. ప్రతిష్ఠిమువారు ఆర్థిక సదుపాయములను గలగజేయునటుల జేయలారమను తలంపుతో సమ్మెగట్టెరట. కొందరు రాజకీయవేలు ఈ అందోళనమును గావించి లాభమునుబోంద ప్రయత్నించుచున్నారు.

సక్రమపరిస్థితులు శ్రుతిమించకుండాజేసి ఆహారపదార్థాల సప్లయ ఆగి పోకుండాజేయుటకు ప్రభుత్వమువారునిశ్చయించుననిరి. పిథులంట సైన్యములు భుజియించుచున్నవి. విమానము మైనుండి ఎగురుచున్నవి.

నిన్న రాత్రి సమ్మె ఆరంభమైనది. తరువాత సైనికులు రద్దీనిక సభను ఆపుజేయవలెనని జెప్పజేయనందున, సైనికులు గాల్చిరి, వారిని బారద్రోలుటకు. ఇద్దరు చనిపోయిరి. చాలాది తులగాల్తులైరి. అందుచే సమ్మె మరల ప్రారంభమైనది.

సమ్మెదారులు మొత్తము ఉదార భావముతో ఆలోచించుటకు ప్రభుత్వమువారు పూచీబడుటచే సమ్మె ఆగిపోయిన మొన్న రాత్రికొన్నింటలో ఒక్కడే చనిపోయెనట. దీనికు వాదియును అధికారిని అరెస్టు జేసిరి. విచారణగానున్నది.

స్పెయిను రాజ ఆరోగ్యము భిన్నభిన్న గాంచుచున్నది.

పలుకోహేలో 12వ తేదీన మహమ్మత్ వీరములు కొమంది హిందువుల నెవరించిరి. హిందువులలో కొంతమంది గాయములతో గొనెను.

అశ్వత్థామ పిమ్మట రెండవ క్షాణను చర్చికి సభనాటి
మీదుట నుంచినప్పటిను గాల్గిరి నుటకుగాలేవు. హింజూజేత
యన బంగారు మొహరీల పూరణస్థానమునకు గొరంగుకు బదు
లగా బంగారుకాచము బిచ్చునొసేతకల కచ్చన తగినగాదు అను

నిర్వహించుటకు సూచించుచున్నది. సీ. కే. లాల్, విద్యా సాగరు పాఠశాల గారితో సహా తీర్మానముల నవపాదించవచ్చునని అభ్యర్థించుచున్నాను.

సర్ బాబిట్ బాబ్జుగారు ఆ తీర్మానములు ఇతర విలువలకు వచ్చినప్పుడు పాదించవచ్చునని చెప్పిరి.

తమ కావ్యములు తెలియనని కేల్కాగారు తమనవరణ నిట్లుపపాదించిరి:— హిందూదేశములో బంగారము ప్రపంచము మందునని చరిత్రలు రికార్డులు తెలుపుచుండును. బంగారు మొహానీ హిందూ దేశమునకు క్రొత్తగాను, ఇదివరకు బొంబాయిలో 16 లక్షల బంగారు నాణెములను ముద్రించుచుండెడివారు. ఇప్పుడు రూపాయకుగూడ ముద్రించుచుండెను. ఇప్పుడు బొంబాయి టంకసాల మిక్కిలి మంచిదిగానున్నది. తిరిగి పాగించవలసిన ప్రభుత్వమువారు తలచినచో చక్కగా టంకసాలను సాగించవచ్చును.

ఇట్లు కేల్కాగారు మాట్లాడుచుండగా సర్ డార్నిలింగ్ గారు లేచి అంతిమేపు మాట్లాడుట యేమని అడిగిరి.

మీ కిష్టములేమన్న వెడలిపోవచ్చునని కేల్కాగారు చెప్పిరి. దానిపైన సర్ డార్నిలింగ్ గారు సభనుండి వెడలిపోయిరి. మరల కేల్కాగారు చెప్పిరి:— ప్రభుత్వమువారి కరెన్సీ విధానమందు ప్రజలకు నష్టములేదు. టంకసాలను బంగారు కరెన్సీని హిందూదేశము గోరనట్లయిన వానిని తిరిగి పాపించవలసిన సర్ మాల్కాం హైలీగారు వ్యవస్థగా చేప్పియున్నారు. కాని సర్ బాబిట్ గారు కరెన్సీ కమిషను కమిషను లనుండి బుద్ధిపూర్వకముగ తప్పించుకొన్నారు. వారిస్కీము వారిసాత్వ మంత మంచిదికాదు; వారివిల్లు వారిసాత్వమంత మంచిదికాదు; వారే వారివిల్లుల మంచివాళ్ళుకారు. (నవ్వు) అంతటితో సభ నిలిపివేయబడెను. తిరిగి సోమవారము నాడు మాడును.

బిల్లుపై మిగతావర్ష వచ్చేవారమున జరుగును. (అ. ప్రె.)

శ్రీకృష్ణ శ్రమము-గుంటూరు

మ-రా-శ్రీ శ్రీమోతే నారాయణరావు జమిందారు ఎం. ఎల్. సి. గారి అభిప్రాయము:—

నేను గుంటూరుపురమందు స్థాపించబడిన శ్రీకృష్ణశ్రమము చూచుభాగ్యము లభించినందుకు కుదిరెను చెప్పవలెను. జేశాభాగ్యమునకును జేశాధర్మమునకును ముఖ్యవిషయములలో నొకటగు నీకార్యము చాలపట్టుదతోడను దీక్షతోడను జరుపబడుచున్నట్లు తెలిసికొనుటకు చాలగంభీరమైనది.

అశ్రమసాధకుల శ్రీయుత హనుమంత పుగారు విశేష శ్రమలకు లోనయినప్పటికిని చాలపట్టుదలతో నీకార్యము కొనసాగించుచున్నందులకు చాలప్రశంసనీయులు. ఇటీవలి బాలురకు విద్య చక్కగ నేర్పబడుటచే గాక ఇతర మతవిషయములను జీవితసాధ్యములను చక్కకబోధింపబడుచున్నట్లు గాన్పించుచున్నది. ఈ మాత్రము సిగ్గుపాటుగ నుండుటకు ధనము చాల అవసరముగ కాన్పించుచున్నది.

ఇందుకు ఉదాహరణ యెల్లదను తోడ్పడినాని ఇటీవలి పరిశ్రమైన కార్యము కొనసాగినందు, భగవదనుగ్రహమున నీ యాశ్రమము సిగ్గుపాటుయై ఇంచుల విద్యార్థులు జేశాపకారులై నులెదరుగాక.

మోతే నారాయణరావు

16-2-27

నారాయణరావుగారు నెలకు 18 రూపాయలొప్పున ఆ శ్రమమునకు సందావన మునుపాత్రము కలిగించినందుకు కృతజ్ఞులము.

నల్లపాటి నానుమంతరావు

కార్యదర్శి.

రావు బహదరు వి. టి. కృష్ణమూర్తిగారికి దివాను అధికారమున్నట్లు కేసు 12వ తేదిన బోర్డారు గొప్పనరూరు జరిగెను. 5000 రూపాయలు విలువగల దివాను ఉపయోగము బోడ గోల్కూరుగారు కొత్త దివానుకిచ్చిరి. ననదు ఇవ్వబడెను. గొప్ప ఉత్సవముతో ఏనుగుపై కొత్తదివాను గాయాశేరింపబడిరి.

మణిపుర స్త్రీమరు 12వ తేదిన బొంబాయి రేవునుండి ఇంగ్లాండునకు ప్రయాణమయ్యెను. న్యాయమూర్తి అహమ్మిగారు, గౌరవనీయులగు బార్డి ఉగ్లను దంపతులు, సర్ ఆర్చిబాల్డు మైరు దంపతులు, ఆరోగ్య రాయబారపు సభ్యులు పుల్లనగి, డాక్టరు వీనగార్లు, యం. సి. సి. బాబువారు ఈ స్త్రీమణుల ఇంగ్లాండు వెళ్లుచున్నారు.

ఫోర్టు నెంటుజూరి గెజెటు

మార్చి 8 వ తేదీ మంగళవారము-పల్లికూళ

ఏ. యస్. డబ్ల్యు. డిక్సను వి. సి. యస్. గారు హర్నగోదానరిజిల్లా కలెక్టరుగా నియమింపబడినారు.

యస్. బలరామమూగారు బూరికల్లా సెషన్స్ జడ్జిగా నియమింపబడిరి. బాన్సు వెక్ గారు నెలపురూప వెస్టునున్నారు. కనుకవారిస్టానే బలరామమూగారు తాత్కాలికముగా నియమింపబడిరి.

బాన్సు వెక్ వి. సి. యస్. గారు నెలపు పూర్తిమైన పిమ్మల బూరికల్లా సెషన్స్ జడ్జిగా నియమింపబడిరి.

అనంతపురం సెషన్స్ జడ్జిగారు బూరికల్లా అడివల సెషన్స్ జడ్జిగా ఈస్టరు వంశంగ నెలపులలో పోయెనుగాని నియమింపబడిరి. వారి సెషన్స్ జడ్జి అనంతపురంలోనే ఉండును.

న్యాయశాఖ

ఇ. జే. రొలండ్సుగారు సదరన్ రేంజి వోల్టెజిల్లాలో ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగా నియమింపబడినారు.

యల్. టి. గానక్ గారు సదరన్ రేంజి మద్రాసు సీట్ పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరుగా నియమింపబడినారు.

మత విషయక శాఖ

వివాహము చేయించే అధికారము ఈ క్రింది మిషనరీలకు ఆయాన వాడుకయిన ప్రదేశములయందు యివ్వబడినది.

విల్లెంజి లిస్టింగ్ ప్రెజ్ బిట్ హ్యూస్సెయగారు కోరాపట్ల తాలూకా విశాఖపట్నం,

కడపజిల్లా, చెన్నై డిస్ట్రిక్టుగారు పులివెందుల తాలూకా, మేసూరు ఈసామగూరు జమిలమునకు తాలూకా వోలెజిల్లా

కెనగల గూడూరు శారయ్య పులివెందుల తాలూకా కడపజిల్లా.

జేములూరు జెంజముగారు బొడ్డులి తాలూకావిశాఖపట్నం జిల్లా.

మాతా అప్పారావుగారు గడపర గడపర తాలూకా విశాఖపట్నం జిల్లా

కలెక్టోనో ఎల్లగూరు చిల్లాలపేటి తాలూకా గంటా జిల్లా.

సముద్ర నౌకా న్యాయశాఖ

వెస్టు అంధకంపెనీవారి తాలూకా అలెగ్జాండరు (ఫ్రాంకు ఆస్ట్రేలియా) చీఫ్ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

శాసనసభల శాఖ

సి. యల్. ముక్కాగూరి ఎ. సి. యల్. మద్రాసు శాసనసభకు నియోజకవర్గం.

మద్రాసు శాసనసభ ఆఫ్ కాంగ్రెసు పార్టీకి గొప్పనరూరు వెంగళి హిందూ గారు మద్రాసు శాసనసభకు నియోజకవర్గం.

అభివృద్ధికాఖ

వి. నారాయణయ్యగారు ఉత్తరకడపజిల్లాకు జిల్లా ఫారెస్టు ఆఫీసరుగా మార్చి 8 తేదీనుండి నియమింపబడిరి.

మహమ్మదు అబ్దుల్ కరీం నాహులు జూనియర్ గారు గుంటూరు జిల్లా ఫారెస్టు ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి.

పశుమయ్యల శాఖ

సర్ బాబిట్ బాబ్జుగారు మద్రాసు రాజధాని కంత్తము కార్మికుల సర్వసరిహాసుల తీర్మానముచేయు కమిషనరుగా నియమింపబడినారు.

సి. యస్. ప్రభాకర్ గారు అయ్యరుగూరు గంటాకు డివిజను ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

వి. యస్. రామస్వామి అయ్యరుగూరు గంటాకు డివిజను ఇంజనీరు సర్కిల్ ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

యస్. బి. డిక్సనుగారు వాల్తేరు ఎగ్జి. లు గోదావరి తూర్పు డివిజను ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

సానిటేషన్ శాఖ

కర్నూల్ డిస్ట్రిక్టు, సి. గ్రేగారు విశాఖపట్నం ఆస్పత్రి నూపరింపెండ్లముగాను మెడికల్ ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి.

కర్నూలు యస్. జే. ప్రెమలాగూరు విశాఖపట్నం మెడికల్ ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి.

అయ్యరు రేంజి కలెక్టరుగాను ప్రభుత్వ తాగేవల్లి శాంతాదేవిగారు నెల్లూరు జిల్లాలోని సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

పంచాయతీసభల రిజిస్ట్రారు జనరలుగా (సకలము) సి. శేషగిరిరావుగారు (కోటిపల్లి) రామనంద్రపురం తాలూకాలోని ఆధికార ప్రదేశములలో పంచాయతీసభలకు నిర్వహించు గౌరవాధికార మివ్వబడినది.

కృష్ణాజిల్లా క్రైస్తవుల తాలూకాలో పంచాయతీసభల నిర్వహించు గౌరవాధికారము యీ దిగువవారి కివ్వబడినది.

మల్లిరాజ్ శ్రీ జి. వెంకటాచలపతిగారు (వెంకటాపురం) వి. సి. సుబ్బారావుగారు నరసాపురం, సి. ఆంజనేయలుగారు అయ్యవారిగూడవరం.

లోకలబోధకులు

సి. రామచంద్రయ్యగారు భర్తవరం తాలూకాలోని వెస్టు ప్రెసిడెంసీగా నియమింపబడిరి.

యస్. కేశ రావు పల్నాడుగారు నరసాపురం తాలూకాలోని వెస్టు ప్రెసిడెంసీగా నియమింపబడిరి.

బి. టి. శ్రీనివాసాచారిగారు బంగల్ మ్యూనిసిపాలిటీ డెయ్యరుగా నియమింపబడిరి.

విద్యాశాఖ

నాథుల్ నందినూరు కాండ్లెరుగారు అడివలను డిప్యూటీ డైరెక్టరు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షనుగా నియమింపబడిరి.

ఎ. యం. రామయ్యగారు డిప్యూటీ డైరెక్టరు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షనుగా నియమింపబడిరి.

గా. ముయిత్ ఎల్. రంగనాథంగారు ప్రెసిడెన్సీ కాండ్లెరుగారి స్థానే ఆంగ్ల పండితులుగా నుండెదరు.

దిట్టకవి సుబ్బారావుగారు అనంతపురంకాలేజీలో అడివలలో ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ ఇంగ్లీషుగా నియమింపబడిరి.

డాక్టరు మునశర్ రెండయగారు ప్రెసిడెన్సీకాలేజీ జూనియరు ఇంగ్లీషు ప్రొఫెసరుగా నియమింపబడిరి.

రెం. ఇ. యస్. బానరాగారు కృష్ణాజిల్లా ఏడ్యుకేషను కౌన్సిలసభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

నానావిప్లవకులు

యస్. అప్పారావు అయ్యరుగారు రాజమండ్రికాలేజీలో ఫిజిక్స్ లెక్చరురుగా నియమింపబడిరి.

వైద్యశాఖ

ఏ. బి. పెరేరాగారు గంజామజిల్లా ఆస్పెంటుమెడికల్ ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి.

పి. కేశవస్వామిగారు మద్రాసు జనరలు ఆస్పెంటులో ఎగ్జిక్యూటివ్ నియమింపబడిరి.

బి. తిరుమలరావుగారు ఎల్. ఎం. ఎస్. (మద్రాసు, యల్. ఆర్. సి. పి. ఆండ్ యస్. సెంట్రల్ డి. యల్. టి. (లంఘు) యస్. ఆర్. యల్. ఆండ్ యస్. (గ్రాన్డ్) యల్. ఆర్. యల్. (సెంట్రల్) బూరికల్లా గవర్నమెంటు హాస్పిటల్స్ ఆఫ్ ఫిజియన్ రిజిస్ట్రార్ గా నియమింపబడిరి.

వల్లెల సర్దుకాఖ

గోదావరి తూర్పు డివిజనులోని సముద్రవిజనులకు ఉత్తర రేఖను సముద్రవిజనులకు 12 నెలలకు సముద్రవిజనులకు ఈ దిగువ శాఖలో నియమింపబడినవి.

ఉత్తరము జిల్లాకు, కాకినాడ సముద్రవిజను, ఎమ్మి. సముద్రవిజను, రామనంద్రపురం సముద్రవిజను

1 నెలకు సముద్రవిజను, గవ్వనం సముద్రవిజను

2 నెలకు సముద్రవిజను, అమలాపురం సముద్రవిజను

ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర తీర్మానము

నేడు శాసనసభలో నెట్ల

ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర తీర్మానము నేడు శాసనసభయందు అధిక సంఖ్యకులచే ఆమోదించబడినది. ఆమోదమునకు 32, ప్రతిపక్షము 32.

రాజవీరలు:— సెన్టీ కోర్కెగారు ఈనెల 21, 22 తేదీలందు భట్టకూరు రైల్వే ఏజెంట్ల మహాసభకు ఢిల్లీకి పోవుచు నేటి ఉదయం మద్రాసు వచ్చిరి.

వీరు సమస్త భారత దేశమునందు రైల్వే మార్గమున వైద్యుల విద్యార్థులకు నడిపించు విషయమై నిర్ణయించెదరు. మద్రాసు ప్రక్క సున్నగ్రామములకు పోయెడి రైల్వే మార్గము విద్యార్థులకు విడిపించు విషయమై మాట్లాడెదరు.

మ్యాడెంటు గ్రామముకు శనివారం రాత్రి తెలంగాణ వెళ్లి.

లెగల్ యుగారు సోదనెల్లి.

జే. పి. కామేశ్వరంగారు (చెరలాల ఇన్స్పెక్టరు జనరలు గారు) నేటి ఉదయం మద్రాసువచ్చిరి. కర్నూలు చౌదరిగారు కలకత్తానుండి నేటి ఉదయం వచ్చిరి.

బోర్డు (మైసూరు గవర్నమెంటు ఫిఫ్త్ లెక్చర్ ఇంజనీరుగారు, తెలంగాణ వెళ్లి.

లిమపటి సుమారుగారు గతరాత్రి తిరుపతి వెళ్లి.

రెంచిగారు (రైల్వే బోర్డు, మైసూరు మ్యాజిస్ట్రేట్ ఆఫీసరుగారు) వారి భార్యగారు నేటి ఉదయం మద్రాసువచ్చిరి. పెరంబూరు ముగ్గు చూచుటకు బహుళ: వెళ్లెదరు.

ఆత్మభంగము

ఒకానొక దినమున ప్రాచీన నే పత్రికాపత్రమున
వా. ప్రభువందరమున కేగితి. మొట్టమొదట మేమి బల్లపై
యొంచబడిన పర్యాంగ సుందరమున భారతిని కనుగొంటిని.
ముఖపత్రముపై ముద్రించబడిన భారతదేశాని కనుల నద్దకొని,
'యాకుష్టస్థ తుమార హృదయ' యను శ్లోకమును పఠించి
వ్యాసముల జడువ నారంభించితి. శ్రీనాథ కవిరాజీయమును
నాటిక భాగము నామూలముగా జదివి మిగిలినవి సావకా
శము దేనందున స్థావరములకా న్యాయముగా ముగించితి. అది శ్రీబ్ర
హ్మ వర మాసపంచమి. చివర ప్రకటించబడిన 'ఆంధ్రభూమియము'
అను సంపాదకీయ వ్యాసము శ్రద్ధతో చదువసాగితి. రాసునెం
ద్రరావుగారి ప్రధాన మంత్రిత్వము నాకు లభించినట్లే యెంచి
పరమానంద భరితుడవైతి. ఆవ్యాసమున పేర్కొనబడిన రామకౌ
రాధాకృష్ణయ్య, రాసునయ్య, చింతామణి, నాయుడు ప్రభృ
తుల అసాధారణ ప్రజ్ఞాధురీత్యము నాకు స్ఫురం కొంత వడి
తన్మయత్వము నొందితి. పేరెన్నికగాంచిన ప్రాచీనాంగ్రులలో
మహాకవిరాజు మనమనకురాగా కలిగిన సంతోషాతీత్యముచే
ఆనందభావముల ఆశీమత్వమునలే నేత్రయుగములనుండి
జలజల రాల్చితి. ఆంధ్రులలో నెవరైన అత్యున్నతస్థితికి వచ్చిన
నాకు పెన్నిధి దొరికినట్లుండును. నులోచనముల తీసి బల్లపై
పెట్టి కండ్లు తుడుచుకొని స్వాయంతు నలంకరించిన సర్వా
భగవంతు ధూషితయగు నాంధ్రమాతను జ్ఞానవత్సరపుతో తనివీడిర
జేరవారజాచి సంతృప్తుడవైతి. ఆపైనాకు కలిగిన ఆనందము
నకును, అతిశయమునకును గర్వమునకును మేరయుండదు. కొంత
సేపటికి మండినమున ఒకచోట వ్రేలాడుచున్న పటము నొక
దానిని జూచితి. అది ఆంధ్రదేశపటము. దగ్గరకు పోయి తడే
కన్యస్థిలో చూడసాగితి. ఆంధ్రదేశమంతయు గాఢికి చెదరిపో
యిన మేళమువలె నానా రాష్ట్రములం దంతర్భూతమై నుడిర
మైనయాకృతి, వ్యక్తిత్వము లేక చిన్నాభిన్నమై యుండుట
జూచితి. ఆంధ్రదేశమునకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రానిర్మా
నూత్ర మొన్నడు అన్వయించునా యని తలపోయసాగితి. ఎంత
కాలమునుండియో ఆందోళననుచేయగానేయగా విశ్వవిద్యాలయ
ప్రాప్తి సిద్ధించెను. ఇక ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రాని నిర్మాణము
రెండుమాడు శతాబ్దములైన సంభవింపకయుండునా యని
నాలోచన సరి పెట్టుకొంటిని. కాని రెండు కోట్ల
ముప్పది లక్షల జనులచే విరాజిల్లుచున్న యాంధ్రావని
యిట్టి పరితేదినస్థితియం దుండుటకు కారణమేమి యని సంశ
యించుచు లజ్జచే తలచుచుకొని మజ్జియొక దెసనున్న వేరొకప
టమును చూడసాగితి. ఆది చిత్రనర్మసంశోభితమున నానా
రాజులపటము. హిందూ దేశము నందలి సామంతప్రభువుల రూ
పములందుగలవు. వారి నామములును క్రిందిభాగమున ప్రమేయ
సంపదించి ముద్రించబడి యుండెను. ఆంధ్రభూమిశ్వరులలో
నొకరైన యుండక పోదురాయని మొదట ప్రభువందరితిని కాని
ఎవరిరూపమును నామమును పాడగట్టరయ్యెను. దీనినిబట్టి దేశ
స్థితిగాంచిన సంస్థానము యొక్కటియైనను ఆంధ్రధాత్రిలో
లేదని స్పష్టమగుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునందలి పెక్కుండ్ర సం
స్థానాధిపతులకంటె తక్కువ ఆదాయమును విశ్వవ్యయమును గల
పాపంతుల చిత్రపటమున అనేకులు గలరనుట నిజము. కాని
వారి ప్రతిభ సాహసము శౌర్యగాంధీర్యములు వారికి విశేషాధి
కృత్యము సిద్ధింపజేయుచున్నవి. ఏది యెట్లున్నను, నా కాపతము
చూచుట కంతగా బుద్ధివుట్టనందున అమాయగిహృదయ త్తవిత్ర
ముతో మజ్జిగొన్న చిత్రపటముల నవలోకింపసాగితిని. ఈ పట
ములలో విశేషభాగము గుప్త అంతుకోవారి అద్భుతస్థి మెంటు
సీరీస్ అనునవి. అపటములలో దేశీయమహానాయకుల యొక్కయు
అఖిలభారత మహాసభాభ్యుత్థానయొక్కయు రూపము లందు
చక్కగా ముద్రించబడి చూడముచ్చటగా నుండెను. ఇట్టిపట
ములు పది పండ్రెండు కలవు. ఒక్కొక్కదానిలో నలుగు రై
దుగుర బొమ్మలకలవు. ఇందులో ఏదేనిమిదిమంది యొనను
అంధ్రప్రముఖు లందుగగదా యని మొదట ముగిసితిని. కాని
మరుసగా ఏదేనిమిదిపటములు చూచునప్పటికి ఆంధ్రు లొక్క
రైనను శ్రవణదమిచే, చిటుచెనులుబట్టి గుండె గబగబ కొట్టు
కొనసాగెను. కాని ఇకొన్ని కలవుగదా యని ధైర్య మవ
లించించి ముందుకు సాగితిని. ఒకపటములో మాత్రము వీరేశలింగ
ము పంతులుగారి యొక్కయు న్యాపతి సుబ్బారావు పంతు
లుగారి యొక్కయు చిత్రపులు కనుగొనగల్గితిని. అంతట మన
స్సు కొంత తుడుచుబడినది. కాని యిందులలో వంగీయుల పిమ్మ
ట జనబాహుళ్యమునందు ద్వితీయస్థానము వహించుచున్న ఆం
ధ్రులలో ఏ యిరువదిమంది ప్రముఖులైనను యుండవలసి

యుండును. అట్టిభాగ్యము ఆంధ్రులు నోచుకొనరైరి. ఆంధ్రు
లెట్టి సారథ్యాంగులు! అఖిలదేశవిఖ్యాతికై నవారు మనలో
యిప్పటికైనను అత్యల్పముగా గలరు. పట్టరాని విచారముతో
తొలుపాటతో మరియొక దెసకు పోసాగితిని. ఒకపటము కం
టబడినది. అందు ఒకపాంచాలస్త్రీని విశోషియను డొకడు కేశ
బంధమును బట్టి యొడ్డుచున్నటులను వానిని సంహరింప దేశ
నాయకులు వివిధాయుధపాణులై పోవుచున్నటులను 'పుత్రు
లారా! మరు మరు' అని భరతమాత నివారింపుచున్నటులను
మొదలుగాగల భావప్రకటనములు విచిత్రముగ చిత్రీకరింపబడినవి.
అదేశనాయకులలో ఆంధ్ర వ్యక్తి యె న రు ను లేరైరి. ఆంధ్రు లంతటి కఠినహృదయులా యని మొదట నెంచితినిగాని
చిత్రకారుని తప్పిందయ్యెనుచునని చివరకు నిశ్చయించుకొంటిని.
కాని, ఆ చిత్రకారుని దృష్టిపథముతో ఆంధ్రులెవ్వరును లేర
నుట విస్పష్టము. దీనినిబట్టి ఆంధ్రులందరూ మనవారి
కన్నదిగిని లేదని యూహింపవలసియు. అంతట, నందహ్యమాన
మను పరాభవాన్నికే తాళలేక నిట్టూర్పువిడచుచు, కుప్పిలో
కులబడి, ఆంధ్రమాతయొక్క లేజోరూపరహితమును స్వరూ
పము మాటిమాటికి సాక్షాత్కరింప చూడజాలక కనులుమాసి
కొని పడినిచుచును లక్ష్మీయుంటిని. ఆకాలత పల్లవింప మజ్జిగొం
తనేపటికి చెంతనున్న ఆంధ్ర, హిందూ, స్వరాజ్యపత్రికలను,
మాడరకొ రెవ్రా, ఇండియన్ రెవ్రా అను మాసపత్రికలను
దగ్గరకులాగుకొని, మొదట ఇండియన్ రెవ్రా చూడసాగితిని.
ఒక పేజీలో యిప్పటివఱకు జరిగిన నలువదిరెండు కాంగ్రెస్
మహాసభాధిపతులయొక్క నామములును, సభాప్రదేశములను
క్రమముగా ప్రకటించబడియుండుజూచితి. లెక్కించిచూడగా
బొంబాయి నగరములో నాల్గును, కలకత్తాలో ఏడును, మద
రాసులో ఆఱును, ప్రయాగలో మూడును, లాహోరులో
చూడును, నాగపూరులో రెండును, అహమదాబాదులో
రెండును యావిగముగా సభలు జరిగియుండగా బహు విస్తీర్ణ
మును, అధికజనసంఖ్యాకమునను ఆంధ్రదేశమున ఒక కాకి
నాడలో మాత్రము యిప్పటివఱకు సభామాత్రము జరిగియుం
డుట గోచరమయ్యెను. మదరాసు ఆంధ్రదేశస్థులకు పట్టావని
కొందఱుండురగాని ఒప్పుకొనవలసివచ్చుచున్నది. ఈ నలువదిరెం
డు సభాధిపతులలో ఆంధ్రులెందరుగలరో చూతమని లెక్కించి
తిని. ఎంతవఱకుజూచిన దెన్నీలు, ముఖ్యీలు, మాలవ్యులు,
నెహ్రూలు, దత్తులు, ముజుందార్లు, వారు, వీరేగాని ఆంధ్రు
లొక్కరైనను కలికమునకైన గానరావరైరి. 1881లో నాగపూ
రసభాధిపతియగు ఆనందాచార్యులుగారు ఆంధ్రవైష్ణవులని విని
కిడి. ఆనందాచార్యులుగారు ఆంధ్రులేగదా యని కొంతవఱకు
సరిపెట్టుకొంటినిగాని ఆంధ్రవైష్ణవుల మాతృభాష అనగా
శ్రీపురుషులు యిండ్లలో మాట్లాడునది అరవమని జ్ఞాపకము
రాగా నిరుత్సాహముతో ప దిగులుపడినవానివలె నిశ్చేష్టుడవై
పావుగలబట్టెను. నీమధ్యమధ్యమభావకుంటిని. అంతరూపాత్, మరల
కాగితములు త్రిప్పిచేయమొదలిడితిని. ఒకచోట నచేతన్ గారి
'నేవనవోబగగ్రాఫీ సీరీస్' అను ప్రకటనజూచితి. అనగా
మహాపురుషుల జీవితచిత్రములజూచితే. ఆప్రకటనలో నలువది
యాద్గర మహాపురుషుల నామములు కలవు. ఆచరిత్ర పురుషులలో ఆంధ్రు లొక్కరైన నుం
డరాదా! ఆంధ్రులలో నాయకులు లేరా ఏమి అను సంశయ
మినుమడిచెను. దివాన్ సి. రంగాచార్యులుగారు అను పేరొ
కటి గలరు. ఒకవేళ వీరాంధ్రులై యుండులేమా! నచేతన్ గారిది
మద్రాస్ గదా! ఆంధ్రులలో ఎవరును వీరేఅనుగ్రహమునకు పాత్రు
లు గాజాలకుండుట మన దౌర్భాగ్యమే. వినుగుకొనుచు సఘన
కొనుచు మజ్జిగొన్న కాగితములు త్రిప్పితిని. మహాభక్తులనునటించి
వ్రాయబడిన చరిత్రములప్రకటనకు కనుగొంటిని. పండ్రెండు
గుర పేర్లుగలవు. రామకృష్ణ, రామకృష్ణ, దగ్గునంద, వివేకానం
దాదులతో బాటు అప్పారావు, నమ్మాళ్వార్లు పేర్లుమాత్రమే కలవు
గాని ఆంధ్రదేశభక్తులలో నొక్కరిపేర్లైనను కనబడకుండెను. ఏమి!
ఆంధ్రులు రాజకీయపరిజ్ఞానశూన్యులనియు చరిత్రపురుషులకా
రనియు భక్తిశూన్యులనియు పై ఆశయములవలన తోచుచుండుట
లేదా! ఈ విషయము మీరంగీకరింపకున్నను యావద్భారత
యశస్సు గడించినవారు అంతగా ప్రకృతమున లేరని మాత్రము
అంగీకరింపకతప్పదు—అంతట పిచ్చివానివలె పేపర్లన్నియు
అటునిటు త్రిప్పి చూడరన్ రెవ్రా చూతమని చేతబట్టితిని. పుస్త
కము తెరువకనే ప్రాచ్యదేశవిషయపరిశోధకులపేర్లు ఒకచో
ప్రకటించబడియుండెను. వీరిలో నైన మనవారెవరైన యుండు
లేమా యని యూహించి తెలంగా, తిలక్, భండార్కర్ గార్ల
పేర్లుకలవుగాని ఒక యాంధ్రుని నామమైనలేదు. ఈవేళ యీ
పరిశోధన యెందులకు వచ్చెరా భగవంతుడా యని నాలోచన

ననుకొనుచు కొంతసేపటికి మజ్జియొక కాగితము జూచితిని. దా
నిలో గ్రేటర్ ఇండియా సాపైటీ అనగా మహాభారత మండలి
వారియొక్క ఆదర్శమును, మండలికి దొరికిన సభ్యులయొక్క పేర్లు
ను ప్రకటించబడినది. ఈ మండలిపత్తమున మధ్యఆసియా, ఇం
డియామైనరు, బర్మా, సమూం, కాంబోడియా మున్నగు వివిధ
దేశములలోగల భారతవిజ్ఞానవాన్ము ప్రినిగురించి పరిశోధనగావింప
బడును. ఈమండలివారిలో హిందూదేశమునందలి నానారాష్ట్రా
మునకు సంబంధించినవారును గలరు. కాని ఆంధ్రరాష్ట్రము
నకు సంబంధించినవారిలో నొక్కరైన లేకుండెరి. అంతట
పిచారముతో దైనికపత్రిక చదువ సంక్లింపితి. దానిలో నొక
చోట శ్రద్ధానంతుని స్వామికనిధికారకై ఏర్పరుపబడిన కమిటీ
సభ్యులపేర్లు వారి విన్నపమును జరుపమొదలిడితిని. ఆకమిటీ
సభ్యులలో వంగ ఉత్తర సారాష్ట్ర సిండ్ కల్యాణకాది దేశజా
లెల్లరు కలరుగాని ఆంధ్రు డొక్కడైన లేకుండెను. ఈపరి
శోధన యంతటితో కట్టిబెట్టుట యుక్తమని యెంచి చివరకు
లేచి నెత్తిపై గుడ్డవేసికొని ఎట్టెట్టే కొంపకు జేరితిని.
(పరిశోధకుడు)

హిందూమహమ్మదీయ సంఘర్షణము
అంత మొందించుట

యావద్భారతమునొసమితికార్యసంఘ
సమావేశము
ధిల్లి, మార్చి 18:— హిందూ మహమ్మదీయ సంఘర్షణ
ము అంతమొందించి రెండు సంఘములవారికి ఆనోష్ఠ్యము ఏర్ప
డుటకై తన సాధనముల నరసి రెండు సంఘములవారికి అనుకూల
మగు పరిష్కారము గావించు విషయమై ఆలోచించుటకు యా
వద్భారతమునొసమితికార్యసంఘసమావేశము ధిల్లి లో జరి
గెను. యం. ఎ. జిన్నా గారు అధ్యక్షత వహించిరి. అసలు ఆరి
గారు చర్చ ప్రారంభించుచు ముస్లింసమితి యావద్భారత కాం
గ్రెసుసంఘముల సమన్వితసమావేశమున ఈవిషయమై చర్చ
జరుగుట ఉచితమని సూచించిరి. కొంతకాలము చర్చ జరిగిన
పిమ్మట మహమ్మదీయ నాయకు లందరకు భిలాఫతు జయముతు
లే మా నాయకలతో సహా, ఆహ్వానములనంపి ఈసభయందు
ఈవిషయమై చర్చ జరుపవలయునని తీర్మానింపబడినది.
(ఆ. ప్రె.)

రాష్ట్రీయశాసనసభలు

బడ్డెలుచర్చలు
మధ్యపరగణాలు, సంయుక్త రాష్ట్రములు, బొంబాయి
శాసనసభలయందు బడ్డెలుడిమాండులపై చర్చ జరుగుచున్నది.
బొంబాయి శాసనసభలో కడవిన శనివారము విద్యా
శాఖడిమాండు చర్చ సందర్భమున రావుసాహెబు డాక్టరు
పటేలుగారు లక్షరూప్యముల కొత్త నుపపాదించుచు ప్రభుత్వ
మువారు కళాశాలవిద్యకు ఎక్కువ ధనమును వ్యయపరచుచు
ప్రాధమికవిద్యావ్యాప్తి విషయమై అత్యధ వహించుచున్నా
రనిరి. నిర్బంధోచితప్రారంభ విద్యావిధానమును అమలునందుం
చు విషయమై సానికసంఘములతో ప్రభుత్వమువారు ఆలో
చించుచున్నారని మంత్రిగారు సమాధానము చెప్పగ పటేలు
గారు కొత్త నుపపాదించుకొనిరి.
సంయుక్త రాష్ట్రముల శాసనసభలో శనివారమునాడు
జెనరలు ఆక్స్లిన్స్ట్రీవును డిమాండుపై చర్చ జరిగెను. కమిషనరు
కార్యాలయపుబుర్బులలో 2 లక్షలు తగ్గింపవలయునని స్వరా
జ్యపక్ష పునర్భుగము గావించిన ఉపపాదనము అధికసంఖ్యాకు
లచే ఆమోదింపబడినది.
నెక్రేటేరియటు కార్యాలయపుబుర్బు లలో 33 వేల
రూప్యములు తగ్గింపవలయునని చింతామణిగా రుపపాదించిరి.
కొత్తమాడ ఆమోదింపబడినది. మొత్తముమీద ఈడిమాండునందు
258181 రూపాయిలు తగ్గింపబడినది.
మధ్యపరగణాల శాసనసభలో శనివారమునాడు జెనర
లు ఆక్స్లిన్స్ట్రీవును డిమాండుపై చర్చ జరిగెను. విరాధునందలి
వ్యవసాయదారుల దుస్థితిని తొలగించు విషయమై ప్రభుత్వ
మువారు అత్యధ వహించుచున్నందులకు
శాసనసభవారి ఆసంతృప్తి తెలుపుతే. కు రావు సాహెబు కొద్ద
గారు వెయ్యి రూప్యముల కొత్త నుపపాదించిరి. కొత్త ఆమోదింప
బడినది.
(ఆ. ప్రె.)

వృత్తాంతలేఖలు

అమృతలూరు

గొప్పప్రభ

మా గ్రామం నుండి 86 అడుగుల ఎత్తుగల గొప్పప్రభ తయారవుచున్నది. దేశభక్తుల ఛాయాచిత్రములతోను, ఖద్దరుస్త్రములతోను దేశభక్తిదీపకములగు మహాపురుషుల వాక్యరత్నములతోను విరాజిల్లుచు 14 జతల వృత్తాంతరాజులచే గోవాడ బాలకోశశ్రవరస్వామి యుత్సవమునకు గొంపోబడినది. ఇంత గొప్పప్రభ ఇదివరలో పెదకోటప్పకొండగర్భగాని ఇచ్చటకు గాని ఎప్పుడూ రాలేదు.

(ఒకవిలేఖరి)

తిరుపతి

(స్వకీయవిలేఖరి)

సంస్కృతకాలేజి విద్యార్థి అకాలమరణము

మార్చి 10:- గంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా మాచెర్ల గ్రామ వాసస్తులైన మ-రా-రా-శ్రీ పురుషోత్తమచార్యులవారి కొమారుడు సుమారు 22 సం॥ముల వయస్సుగలిగిన సీతారామచార్యులు అను విద్యార్థి గడచిన 4 సం॥ములుగా శ్రీ వేంకటేశ్వర సంస్కృత కాలేజీలో చదువుచుండెను. 5 లేదా వుదయం "కలరా" జ్వరము ప్రారంభించి 8 లేదా పాయంకాలం 4 గంటలకు మరణించెను.

రేణిగుంట పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు పైకేసు

రేణిగుంట నివాసముగల సురప్పనాయుడు రేణిగుంట పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు ముద్దురు పోలీసు జవానులవైనను 5-2-1927 లేదా తిరుపతి సబ్ మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో ఎదిరిన తన్ను కొట్టి అక్రమముగ లాకాబులో ఒక రాత్రి యుంచినది యు దావా ఇచ్చుకొని యున్నాడు. సదరు కేసు 1-3-27 లేదా పాయం వేయబడియుండి సదరు రోజున పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు 1వ ఎదిరి కోర్టును హాజరయి తాను పోలీసు మాఫరింబెండెంటువారికి, తన్ను గవర్నమెంటు ఖర్చులతో కేసు జరుపుకొనుటకు గాను వ్రాసికొనియున్నానని వాయిచా కోర్ గా మేజిస్ట్రేటు 11-3-27 లేదా వుదయం 8 1/2 గంటలకు వాయిదా వేసెను.

జిగ్గయ్య పేట

(ఒకవిలేఖరి)-

నందిగామ తాలూకాబోర్డువారు మహాత్ముని ఆహ్వానించుట

మార్చి 11:- మహాత్ముడు ఆంగ్రజేశ్వరుని వచ్చినపుడు మా తాలూకాబోర్డువారు ఆహ్వానించుటను, వినిపిస్తామను: స మ ర్చి ౧౦ మ ట కు న్ను, ఆహ్వానసంఘముకట్టి ఏర్పడి దేశభక్తుల నిధికి గ్రామము వ మూ లు చేసి అర్పించుటను ఏ ర్పా టు లు చేయుచున్నారు. పై విషయములు తీర్మానించుటకై ఈ నెల 20 లేదాగా ఒక ప్రత్యేకసభ ను గావించుటకు తీర్మానించినారు. ఆహ్వానసంఘమునందు కొందరు సభ్యులు చేరిరి. అధ్యక్షక మొదలుగాగల ఎన్నికలు ఈ నెల 15 లేదా జరుగును. ఇందువలనయి మై తాలూకాలోని యితర ప్రముఖులుగూడ తమ ఆంతర్యహృదులను ఇందులకెదురెత్తగలరనియక తాముగూడ ఆహ్వానసంఘమునందు చేరి కార్య భారము వహించుట గాకయని కోరుచున్నాను.

హైస్కూలు విద్యార్థివృద్ధిసంఘము

శ్రీకృష్ణ హైస్కూలు కార్యకర్తగా నెలకొనియుండుటకు అవసరమగు రు 10000 ఇవ్వ నిశ్చయించిరి. 5000 లు ఇదివరకే బ్రెజిల్లో చెల్లించిరి. మిగత రు 5000 లను ఇవ్వ నలసినవారు 9-3-27 లేదా ప్రాసరినోట్ల వ్రాసియిచ్చిరి. జిల్లా బోర్డు మేనేజరుగారు స్కూలు స్వాధీనపరచుకొనుటకు 8-3-27 లేదా వచ్చిరి. ఇవ్వనలసినవారు ఇవ్వగా తక్కువ బడ్జెటు 1200 లకు పైసంఘాధ్యక్షులు నోటువ్రాసి తమ యుద్ధారతను చెల్లించిరి. మొత్తముమీద రు 10000 వాగ్దత్తపరచు ఇవ్వబడినది. హైస్కూలు యువపాఠ్యాయులు కమిటీ

వారును లేదితర విద్యార్థిమనులను ఈస్కూలు విరస్థాయిగా యుండుటకు కారణభూతులైన పై సంఘమువారిని ప్రశంసించ కత్పర్చు. ఈసంఘమువారు ఇకముందునూ సంఘమును చేడ నీక కేవలము "బానిసలను" తయారుచేయు ఇట్టి స్కూల్ కే సహాయము చేయుటగాక దేశోపకరణవృద్ధియు, స్వారంభ్య జీవనమున కారణభూతులైనట్టియు జాతీయతను వెల్లడించుటకు వసులకు సహాయము చేయుదు అందు బాలాధ్యక్షమైనట్టి రాట్న మును వర్గములు గ్రంథాలయము కలకొల్పుటకు సహాయము చేసి తమ దేశోపకరణమును బట్టి గౌరవించుటగా.

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ప్రాశస్త్యము కాలేజీరాం పాత్రోగారు

ప్రాశస్త్యము కాలేజీరాంపాత్రోగారు ఈ గ్రామములో ఒక వారమునండి స్కూలు ప్రారంభముల నిర్వహించుచున్నారు. వీరి సర్వములో అభివృద్ధిములు విస్తారముగా లేవుగాని బలవ్ర దర్శనములో ప్రాశస్త్యము కాలేజీరాంపాత్రులు, ఇతరులు మాడ అతి నిపుణులను చూపిరి. కాలేజీరాంపాత్రులు ఒక్కసారి మామ మోటారుబండిని ఆపిరి. రెండుచేతులలో చేరియొక బండిని మీదకు వచ్చుచున్న మాడబండిని కాళ్ళతోను ఆపిరి మోటారు బండిని సుమారు 30 అడుగుల గంతుచేయించిరి. మామర పగులరాం అను యువకుడు అరంబిశము ముందు గల్గిన ఇవప ఊచను గొంతుతో నొక్కి నంచివేసిరి. ఈనెల 8వ లేదా రాత్రి ఈ విచిత్రమును చేయగల్గిన పరమరాంపాత్రోగారికి పి. మార్చి నారాయణగారి రను ఈపట్టాయువకుడు సువర్ణసతకమును బహుమతివేసిరి.

పురపాలకసంఘము

ఈనెల 8వ లేదా దావ్యుల పాలకోడేటి సురుమాత్రి గారి అగ్ర్యతత్వక్రింద జరిగిన సభలో ఈక్రింది తీర్మానములు అంగీకరింపబడినవి.

"ప్రస్తుతము బడ్జెటులో గవర్న మెంటువారు ఈపట్టా నీటికొరతయియున్నది యేమిదైనా గ్రామము ఏర్పాటు చేయకుండుట మాది విచారించుచు; నీటికొరతయి చాల అవ సరమనిన్ని వెంటనే పని ప్రారంభించవలసినదనిన్ని కోరుచు అందుకు కావలసిన ధనమును ప్రస్తుత బడ్జెటులో విరాళముగ నిప్పించుమని దొరతనమువారిని ఈకాన్సిలువారు కోరుచున్నారు.

ఈపట్టా ప్రజలకైకాక రెండుజిల్లాలప్రజలకు పానీయ జలము నొసంగుచున్న గోదావరినది అపరిమితముగను, అసహ్య ముగను, మరలను గావించబడుచున్నదనియు, అట్టి మరలను గోదావరిలో చేరకుండుటకు మంచినీటి సప్లయతోపాటు ము రికి నీరు పోవు ఏర్పాటు చాల అవసరమనిన్ని, యిటువంటి పట్టానునకు ప్రాయశః మంచినీటి సప్లయ ఏర్పాటుకు ముందే మురికినీరు పోవు ప్రార్థనలు వ్రాయునేది (స్కీము) యేర్పాటు అవసరమని అంచనా వేయబడిన లక్షరూపాయలు యిటువరకే ఎక్కువవచ్చుచే బాధపడుచున్న మాప్రజలవద్దనుంచి క్రొత్త వేన్ను విధించి వసూలుచేయుట దుర్భరమనిన్ని, దొరతనము వారు నయతో ప్రస్తుత బడ్జెటులో అలక్షరూపాయలు విరా ళ్ల మొసంగవలెననియు యీ కాన్సిలువారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు."

10-ఇంక్రిమెంటు అడ్వాన్సుగా 1-4-27 లేదా నుండి యిప్పించమని వారంటు ఆఫీసరు అక్రీప్రకారము 10 ఇంక్రిమెంటు యిచ్చుటకు తీర్మానింపబడినది.

1927-28 సంవత్సరమున పురపాలక సంఘమువారికి కావలసిన కిరణనాయులు పెట్రోలు సప్లయలకు ఏనియాటికా పెట్రోలియం కంపెనీవారి బెండరు అంగీకరింపబడెను.

శిశువుల అప్పలస్వామిగారు యను ఆదినాంధ్రము మునిసిపల్ స్థలము మీద యిల్లు కట్టుకొనుటకు అనుమతి యి వ్వనలసినదని జిల్లా కలెక్టరువారిద్వారా పంపిన అక్రీప్రకార ము ఆయనకు అనుమతి యిచ్చిరి.

వేసవికాలము నాలుగుమాసములు మునిసిపల్ ఆఫీసు ఆనరాములో చలివేంధ్రము 50 రూపాయలు శాంక్షను చేయ బడెను.

మునిసిపల్ ఎన్నికలలో చదువురానివారు వోట్లవేయు టలో ప్రస్తుతము ఖనులులోనున్న సర్దుకొరము అనేక అన్యాయములు జరుగుచున్నట్లు విశదముగాను ఈపద్ధతి మార్పు ట అవసరమని అధిపాత్రువడి అధ్యక్షులకు సురుమాత్రిగారు ఒక తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి. ఆ తీర్మాన మేరకుగా సదు పురానివోట్ల వోట్లు పోలీసు ఆఫీసర్లు మార్పుచేయుటకు బదులుగా ప్రతి అభ్యర్థి మేరకును ప్రక్రమ ఏవో యొక గడ్డుగాని ఫటముగాని, చిన్నముగాని అమ్మవేయించినచో చదువులేని వోట్లగుడ తమ వోట్లను స్వంతముగా మార్పు చేయగల్గుదురు గాన వోటింగు విషయమైన నియమములలో

ఇట్టి మార్పు చేయవలెనని ప్రభుత్వమువారిని ఈ పురపాలక సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

గోదావరి యొగ్గుచుండి యిన్ని ముప్పేటలోని రోడ్లమీద బండ్లుపోవలసిన మార్గములు నిర్ణయింపబడెను.

1927-28 సంవత్సరములో ఈ పురమును నిర్వహించిత ప్రాథమిక విద్యావిధానమును అనుబంధపరచె నని తీర్మా నింపబడెను.

1927-28 మదరాసురాష్ట్ర ప్రభుత్వ బడ్జెటులో ఈ పురమునందు విద్యార్థులయలము వ్రయినేజి స్కీమునను ను ఏర్పాటుచే ఏర్పాటును చేయవలెనట్లు అప్పటి చాల ఆశా భంగము గల్గినది.

చిత్తూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

శివాజీనాటక ప్రదర్శనము

చిత్తూరు శ్రీరామవిలాస సభవారు మహాశివరాత్రినాడు వాయూరియందలి శ్రీ గణేశనాటకశాలలో శ్రీ శివాజీనాట కమును హనోహరముగ బ్రవర్తించిరి. దేశభక్తి ప్రపూరితమైన యీనాటకము విద్యానంతులగువారిచే బ్రవర్తించబడినచో దీని సాభాగ్యమునుగూర్చి చెప్ప నవసరము ఉండదు. సుప్రసిద్ధ క్షత్రియవంశసంభాతులగు, శ్రీ కావ్యేటిసగర రాజబంధువులను వ్యాయవాది ప్రముఖులునగు శ్రీరాజా, బొప్పరాజు, రామ కృష్ణరాజులుంగారు, బి. ఎ. బి. ఎఫ్. వారు శివాజీ పాత్రప్ర దర్శనమున తమ ప్రతిభను వెల్లడించుకొని గవనంబియున్నారు. సహజముగనే గాంధీర్మాదార్శములగు శ్రీ రాజగారి శివాజీ పాత్రప్రదర్శనము మిక్కిలి స్వాభావికముగ నున్నదనుట యతి శయోక్తి గానేరదు. ఆంగ్లదేశమునది ప్రసిద్ధులగుటలో నొక రకు శ్రీజంగా వేంకటకృష్ణయ్యగారు రోషనారపాత్ర ప్రద ర్శనమును మిగల పౌర్వముగ గావించిరి. అష్టావళిపాత్రప్ర దింబులను, మాడుదినములలో మొగల్ సామ్రాజ్యమును శివాజీ అరచేతులందునట్లు ప్రతినవేసిన ధీరయనగు రోషనారను ప్రే తులకు సాక్షాత్కరింపజేసిన శ్రీ వేంకటకృష్ణయ్యగారి చా రుర్యము నర్థనాతిశయము. మారోపంతో, మో అబీవో మొదలగు పాత్రముల ధరించినవారు రంగానుభవముగలిగి ప్రధానపాత్రము లం నైకొనువారుగాన, ఈపట్టాన చమ ప్రదర్శనములు మిగల రససంతోషక గావించిరి. ఈ సహజమువారు గావించిన ఖేలన ములోని కథాసంవిధానము ముద్రితములలో గానబడదు. పేరు నను శివాజీ నాటకముగాని, బెచిత్కర్ణం ముననది కొందమైన తే: "స్వరాజ్యసిద్ధికి హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనము ఆ త్యాగశక్తికము" అనుదాని సీపదర్శనము వేసేల్ల జాటుచున్నది. చిరంభమునుండి దురువక్షు హిందూమహమ్మదీయ ప్రేతులు ఆ త్తరువులోని ప్రతినిలనెనుండి కడపట తమ సంతోషమును నెలిబుచ్చుటయే యీ ప్రదర్శనగౌరవమునకు ప్రబలిదర్శనము.

లోకోత్తరపురుషుడును, కాంతిమాతయు నగు శ్రీ గాంధీమహాత్ముడు మున్నుండు ఆంగ్రజేశ్వరులకు సమయమున చిత్తూరికి విజయముచేయునప్పుడు, ఈసహజమువారు సన్మా నింపవలసి. ఆదినము నాటకప్రదర్శనము గావించి ఈప్రవృ త్త్యులో మహాత్ముడిని సత్కరింప తీర్మానించినాని నిష్ఠకుగా నున్నారట. మిక్కిలి సంతోషదాయక మునయన్నది.

* * *

మ్యూనిసిపాలిటీ

10-వ లేదా "ఆంధ్రప్రతిక"యందలి చిత్తూరు వార్తల లో మ్యూనిసిపాలిటీ అను క్రింద మ్యూనిసిపాలిటీకి: చి. ము సస్వామినాయకరు గారిని అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనిరి అని గలదు. అది పొరబాటు. పి. సందెరుమట్లచెట్టిగారధ్యక్షులు గాను ముసస్వామినాయకరుగా రుపాధ్యక్షులుగాను యెన్ను కొనబడిరి.

నేత్రచికిత్స

ఆంగ్రజేశ్వరులయొక్క సంచారమొనర్చి యనెకులకు నె త్రచికిత్స యొనరించి యొగ్గుతాపత్రముల బడసియుండు నొక మహమ్మదీయ నేత్రచికిత్స డిప్రుమునకు వచ్చి నేత్రవ్యాధిచే బాధపడుచున్నారందరికి నుచితముగ చికిత్స చేయుచున్నాడు. పల్లెటూళ్ల నుండియు పట్టణములనుండియు, విశేషజనులగుడెదు రున్నారు.

శ్రీ చిత్తూరు యువజనసంఘము

పై నేర సోపురమున నొకసంఘము స్థాపించబడి యు న్నది. మ-రా-శ్రీ యఫ్. సి. సుందరవరదాచార్యులుగా రధ్యక్షులుగాను శ్రీ నళిశ్యయ్యగారు డైరెక్టరుగా నుండి విశేష దేశసేవ చేయుచున్నారు. సుమారు 70-మంది సభ్యులు గలరు. డైరెక్టరుగారు సభ్యులకు కసరత్తు, కుస్తీ మొదలగు

వ్యాపారముల గలవారు. శ్రీ టి. ఎ. నరసింహులు నాయుడుగారు ముప్పయ్యవేల (పాతికం) నేర్వేదరు. సభ్యులందరూ పుత్రానుమతో వ్యాపారముల నన్నిటిని నేర్చుకొనుచున్నారు.

పురసాధము (టాకాఫోల్)

ఈసాధము కట్టించి యిప్పటి కిరువదియైదు వత్సరములైనందున శిథిలమై పుట్టుగోడలతో నన్నది. పురజను లింకను శ్రద్ధపుచ్చుకొననివో నది రూపుమానిపోవును. కాన పురజను రాకట్టడము నుదరించుటకు బూనుకొనుట యుత్తము.

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

భ్రమరాంబో గ్రంథాలయము

మార్చి 9:—శ్రీ శేషులన మైదవోలు భ్రమరాంబగారి జ్ఞాపకార్థము, ఈగ్రంథాలయము ఈపురమున శ్రీలక్ష్మి ప్రశ్న కోపయోగము నుద్దేశించి, నెలకొల్పబడియున్నది. ప్రస్తుత మి గ్రంథాలయ కార్యసానము శ్రీ మైదవోలు చంగయ్యపంతులు గారి భవనమునందు గలదు. అచటనుండు కస్తూరిదేవి బాలికా పాఠశాల విద్యార్థినిలనును, ఉపాధ్యాయులను మిగల ఉపయోగికారిగ నున్నది.

ఈ గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము మార్చి 4 తేదీ నెల్లూరు పురమండలమున నెల్లూరుజిల్లా సర్జన్ మేజరు శంకర శాస్త్రిగారి సత్తితలమున శ్రీమతి కాంతమ్మగారి అధ్యక్షతకీంద మిగల జయప్రదముగ జరిగెను. సుమారు 800 మంది శ్రీలక్ష్మి ప్రేగా సభనలంకరించుచుండిరి. మతభేదముల లేక హిందూ మహమ్మదీయ క్రైస్తవ శ్రీలక్ష్మియు విచ్చేసి యుండిరి. కార్యక్రమమంతయు ఆంధ్రముననే జరిగెను.

సాయంకాలము పురమండలమున 4 గంటల మీదట శ్రీమతి కస్తూరిదేవి పాఠశాల బాలికల ప్రార్థనతో సభ ప్రారంభమయ్యెను.

మిషన్ ఉన్నత బాలికా పాఠశాలా ఉపాధ్యాయుల రాలన మిస్. టెంకెలు దొరసానిగారు గ్రంథాలయముల ముఖ్యోద్దేశములగుర్చి, విపులముగ నొక గంటనేపు తెనుగున ఉపన్యసించిరి. బాలికా పాఠశాలల యొక్క స్వేచ్ఛని శ్రీ సత్యవతమ్మగారు ప్రాచీనకాలమున, శ్రీలక్ష్మి విద్యామతలై, అఖండపాండిత్యమును సంపాదించియుండినది నిదర్శనపూర్వకముగ నిరూపించుచు, గ్రంథాలయములు శ్రీ విద్యావాహినికి సాధకములు కాగలవని తెలిపిరి.

శ్రీమతి పానకా కనకమ్మగారు, రుక్మిణమ్మగారుకూడ గ్రంథాలయోద్యమముగుర్చి కొంతనుచ్చరించిరి.

కడవల అధ్యక్షురాలు గ్రంథపఠనము శ్రీలక్ష్మి ముఖ్యమనియు, పనిలేనికాలమున నేగాక, ఆపత్కాలమునను మిగల లాభకరములనియు చెప్పి శ్రీలక్ష్మి ఐకమత్యముతో ఈగ్రంథాలయము నింకను అభివృద్ధికి తెచ్చుట సమంజసమని తెలుపుచు, సభను ముగించిరి.

లిటరరీక్లబ్

ఈనెల 6 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 6 గంటల మీదట లిటరరీక్లబ్ వారి యాజమాన్యమున శ్రీయత వన్వేటి విశ్వనాథరావు బి. ఏ. బి. యల్ గారు "ప్రాచీన ఉదయగిరి రాజ్యము"ను గూర్చి యొక చిన్న వ్యాసమును బదిలిరి. మేజరు శంకరశాస్త్రి బి. యం. యస్. గారు అధ్యక్షత వహించిరి.

నెల్లూరు మండల పూర్వచరిత్రలో ఉదయగిరి రాజ్యము మిగల ప్రాముఖ్యత నొందియుండుచే, విశ్వనాథరావు పంతులుగారు మిగల శ్రమయనక ఈవ్యాసమునకు గడంగి యుండిరి.

ఆరోగ్యవారము-ప్రవర్తనము

ఈనెల 7 తేదీ మొదలు ఈపురమున మునిసిపల్ సభమువారి యాజమాన్యమున ఆరోగ్యవారము ప్రవర్తనముతో కూడి ఆరంభింపబడెను. మేజరు శంకరశాస్త్రిగారి సత్తితలలో యగు శ్రీమతి కాంతమ్మగారు ఆరోగ్యవాం ప్రవర్తన ప్రారంభోత్సవమును జరిపిరి.

మహాసభ

ప్రవర్తన మొదలును విక్సించిన తర్వాత పురమండలము 7 గంటలమీదట ఒక మహాసభ జరిగెను. నెల్లూరు సర్జన్ శ్రీయత జగన్నాథాచార్యులవారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. మేజరు శంకరశాస్త్రి బి. యం. యస్. గారు ఆరోగ్యవిభులగుర్చి ఉపన్యసించిరి.

మరునాడు సాయంకాలము పురమండలముననే గక ఇతరప్రదేశములయందును ఆరోగ్యశాస్త్రమునుగుర్చి ఉపన్యాసములు జరుగబడెను. స్టాన్లీపేట, మూలపేటలయందు ఆయుర్వేదనూత్రములగుటచే శ్రీయుతులు శ్రీనివాసాచార్యులు, వరసింహాశాస్త్రిగార్లు ఉపన్యసించిరి. కవాడిపాలెములో డాక్టరు పంతులుగారు ఉపన్యాసమొసగిరి.

రెండురోజులు శ్రీమత ప్రశ్నకోముగా ఏర్పాటులు గావించబడినవి. పురజనులు మిగల ఉత్సాహముతో నిందు పాల్గొనుచున్నారు.

కోటప్పకొండవద్ద ప్రజాసభ

2-8-1927 సాయంత్రము కోటప్పకొండవద్ద శ్రీ ప్రసన్న కోటిశ్వరస్వామి ఆలయమువద్ద జరిగిన బహిరంగసభా కార్యక్రమమునాడు శివరాత్రియగుటచేజనులు వేలకొలది సభారంగమున కరుదెంచిరి. సభ కోటిశ్వరస్వామి ఆలయ పరిపాలనను గురించి యేర్పరచబడినది. సభకు శ్రీయత మద్ది వెంకట సుబ్బయ్యశ్రేష్ఠిగారి రంగస్థలముగా నెమ్మ కొనబడిరి. సభలో నీ దినన తీర్మానము అంగీకరింపబడినది.

"శ్రీకోటిశ్వరస్వామి దేవస్థానము పట్టికు దేవస్థానమై యున్నది. కొంతకాలమునుండిరసారాపు పేటజమీందారుగారు మేనేజిమెంటుజేయుచు శివరాత్రికివచ్చు లక్షలకొలది ప్రభులు లకు నిలువ నీవతేక త్రాసుటకు నీరులేక అల్లాడుచున్నను యే నిధమున సౌకర్యములను జేయక ప్రతిసంవత్సరము దాదాపు 15 వేల రూప్యములు ప్రజలాలన వచ్చు ఆదాయమును అక్రమముగా అనుభవించుచున్నారు. కాన యీ దేవస్థానమును మదరాసు హిందూ ధర్మాదాయ బోర్డువారు తన హోల క్రిందకు నీసుకొని కొండవద్ద ప్రజలకు తన సౌకర్యములను కలుగజేయ నిలయునని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు." ఒకవిలేఖరి.

కలకత్తా, మార్చి 11:— ప్రమాదాపవంత బిల్లోని రూపంప్రదానముగారిని భవనిపురమందు అరెస్టుచేసిరి. గది నెడకి కొన్ని కారితములు పుస్తకములు ఎత్తుకొని పోలిసువారు పోయిరి. (ప్రీ ప్రెసు.)

అమృతమునకు

బాగుగా పనిచేయుచున్నట్టి రైస్ మిల్లు స్ట్రీట్, మదర బాయిల్డ్ ఎం. నుతోను, గోదాములు, ఇతర భవనములు మొదలగునవి చేరి 8 1/2 ఎకరముల భూమిలోను విక్రయమునకు సిద్ధముగానున్నది. రహదారి ధర్మ రూ. 60,000 లేక 70,000 చదుతుక్కుటగానుండును. ఇతర వివరములకు ఈ దిన విలాసమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

రాజా గులాబ్ దాసు హరిదాసు అండు సన్ను, నిడుబ్రోలు, గుంటూరుజిల్లా, లేక రెసిడెన్సీ బజారు హైద్రాబాదుకు వ్రాయవలెను.

నోటీసు

ఉయ్యూరుయెట్టేట జమీందారువారి పరిపాలనలో చేరియున్నటువంటిన్ని, కృష్ణాజిల్లా గన్నవరం తాలూకా కల్వపామలగ్రామంలో ఉన్నటువంటిన్ని, మాతాలూకు స్వంతజిర్గాయితీ చేరి యీ నాం భూములు కృష్ణ కాలవనీటి ఆధారంవలన సాగు అయ్యే పల్లం మూడు య 130.0 లున్నా మెరక య 45-0 లున్నా, ఏలుకొలది లాట్లుగా విభజించి మాకు గల జిర్గాయితీ హక్కును విక్రయించదలచి యున్నాము. గనుక సదరు భూములు ఖరీదుకు తీసుకొనదలచినవారు తే 28-3-1927 దిలగాయతు కల్వపామల మకాంకు వచ్చి వేలం పాడుకొనవలసినది. పాటపరతులు వేలంకొలకట్టు మందు తెలుపబడును. సదరుభూములు గుడివాడ నుంచి కంకిపాడువెళ్లే రోడ్డుదరినిన్ని సమీపంలోనున్న ఉన్నది. యీ గ్రామం బెజవాడనుంచి బందరు వెళ్లే రైలుమార్గంలో యిందువల్ల స్టేషన్ కు 3 మైళ్ళ దూరంలో యున్నది.

నూకాం, నూజివీడు } శ్రీ విజయలక్ష్మమ్మగారు
కృష్ణాజిల్లా. } బహదూరు రాణిసాహెబ్
15-2-1927

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0
ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లతో ముటవలన చిగుళ్లు గట్టి పడును. చిగుళ్లనుండి రక్తముకాకుండును. నోటదగ్గరంధము లేకయుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది. అమృతాంజనం శివో, బొంబాయి - మదరాసు.

విద్యార్థి - త్రైమాసపత్రిక

మూడు మాసముల కొకసారి వెలువడును

అక్షయసంవత్సర మాఖ శుద్ధపాడ్యమి నాడు వెలువడిన మొదటి సంచికను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. సంపాదకుడు శ్రీయత వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు కార్యసానము సత్తైన పల్లి. బాలకవిలాసము పత్రమున నిది ప్రకటింపబడుచున్నది. సందాసాలుకు ఒక రూపాయి మాత్రమే. ఈమొదటి సంచిక యందు గ ద్య ప ద్య రూ ప క ము ల గు వ్యాసములు పదియునైగు కలవు. నీ దగ్గరకే వచ్చాను. అనుకడపటి వ్యాసమొక్కటిమాత్రమే వ్యావహారిక భావయం దున్నది. తక్కినవన్నియును గ్రాంధిక భాషలోనే యున్నవి. ఈ బాలకవిలాస కుటీరములోనున్న వారు కేవలము విద్యార్థులే భాషా నేనయే వారి మఖ్యోద్దేశము. గద్యరచనను పద్యరచననుగానెయగలవారందరూ సభ్యులు కావల్సియు. ప్రవేశపరసుము 4 అణాలు. నెలకు చందా 4 అణాలు చెల్లించవలెను. ఈపత్రికకు చందాదారులుగా నుండవలెను. ప్రస్తుతము పదునలుగురు మాత్రమే కలగు. మొన్నటి విజయవశమినాడే యీ కుటీరము ప్రారంభమైనది. ఇప్పటికింకను ఆరునెలల పనిబిడ్డయే. త్వరలోనే యియ్యది మాసపత్రిక కాగలదు. వ్యాసములెవరైనను పంపవచ్చునుగాని రాజకీయములుగా నుండరాదు. భాషా రూపకములే కావలసియున్నవి అని కుటీరమువారు విన్నవించుచున్నారు. వలయువారు వ్యవస్థాపకుడు విద్యార్థి సత్తైనపల్లి అని వ్రాయవలెను.

బీజ్ బండ్:—నీరై పోయిన పిల్లలను గట్టిపరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి జేరినది. స్వప్నముగాని మూత్రముతోగాని పిల్లలను స్థిరముచున్న మొదల తక్షణం నిర్దిష్టవేయును. ముసలితనమును, సపుంసకత్వమును తొలగించి యౌవన మొసంగును. ఎంతబలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములకు బలము నిచ్చి సంసారముఖము అనుభవించునట్లు జేసి సంతాన వంతులుగ జేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మూత్రలు సీ|| 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్య వైద్యాశ్రమం,
1159-1027 3, బైరాగిమఠం వీధి, మదరాసు.

ఉత్తరసర్కార్ కాంపిటిషన్

తిక్తకృష్ణవిలాస్ సభ, గుంటూరు

ఈసభవారు బ్ర. శ్రీమతుల సమీధానంధశాస్త్రిగారి చేరదయింపబడిన సావిత్రినాటకమును పోటీపత్రిక పెట్టుటకు నిర్ణయించినారు. బహుమతులు యాదిగవనిధముగా నుండును. ఈపోటీపత్రికకు నిర్వచించిన నాటక సాహిత్యపాఠ్య మార్చి నెల 20 తేదీలోగా అప్లికేషన్ రుకము రూ 4-0-0 లతో సహా, తమసాహితీ యజమానిద్వారా యాదిగన నడపారించు అడ్రెస్సుకు అప్లికేషన్లు పంపుకొనవలయును. రూల్సు పేపర్లు, అప్లికేషన్ ఫారములు కావలసినవారు యాదిగన అడ్రెస్సువారికి వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును. మార్చి 30 తేదీకి పైన వచ్చు అప్లికేషన్లు అంగీకరించబడవు గనుక త్వరపడవలయును.

బహుమతులవివరం.
సావిత్రి రు 75 లు బంగారుశతకం.
సత్యవంతుడు 60 " "
యముడు 40 " "
నాటకము మొత్తంమీద రక్తికట్టించిన సాపై టికి 75 లు వెండిగిన్నె బహుమతి యివ్వబడును.
ప్రాప్రయిటరు-మల్లాది లక్ష్మీనారాయణ
అగ్రకళం, గుంటూరు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1927-వ నాల్గవ పాఠము 12 తేదీ సోమవారము

1. ధాన్యములు.

దనియాల బా 1-కి	రు 85 0 0	మొదలు 112 8 0	వరకు
లియ్యముబస్తాలు			
కునుమ తెనాలిని	న 42 గలది	రు 12 4 0	14 12 0
నెలూరిని	డిటో	15 8 0	16 0 0
డిట్ట	డిటో	16 4 0	17 0 0
రాసలు	రు. 164 బస్తా 1-కి	9 10 0	10 0 0
మత్తులు	"	22 0 00	25 0

2. ధాన్యము వస్తువులు.

కాయలు బస్తా-1-కి ర 205	"	15 0 0	16 0 0
నెనాలు	డిటో	15 0 0	16 0 0
నెనాలు	డిటో	16 0 0	17 0 0
మినుములు	డిటో	17 0 0	19 0 0
ఉలములు	రు 195	18 12 0	14 0 0

3. నూనెవస్తువులు.

నూనెలనూనె బా 1-కి	"	158 0 0	156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	"	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవర నెనగపప్పుబా 1-కి	"	54 0 0	56 0 0
ఇతరప్రదేశము	"	50 0 0	52 0 0
తరు నెనగనూనెగానూనెబా 1-కి ర 184	మి.మి.నూనె	180 0 0	
అముదము బా 1-కి	"	125 0 0	126 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయపసుపు బా 1-కి	"	68 0 0	70 0 0
కురపసుపు	"	85 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరుది) బా 1-కి	122 0 0	140-0-0	
గుంటూరుపాముకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి	రు 40,45		
కాళహస్తిపాయకట్టు	"	50,55	
బెల్లము బా 1-కి	రు 40 0 0	60 0 0	
చింతపండు బా 1-కి	"	21 0 0	56 0 0

5. ఇనుము.

పట్టారకం బా 1-కి	"	81 0 0	82 8 0
చదరం	"	81 0 0	82 0 0
రవుండు	"	27 0 0	88 0 0

6. నూలు.

నెం 20 బెన్ని సింహం	యా	"	7 2 0
నెం 6 బెన్ని ధర	"	"	4 6 0
నెం 24 " సింహం	"	"	7 4 0
నెం 24 " లాకి	"	"	6 4 0
నెం 60 " కారం బెన్ని	"	"	9 2 0
నెం 40 "	"	"	10 0 0
నెం 44 "	"	"	5 8 0
నెం 20 1/2 న్యూకాటన్	"	"	6 9 0
నెం 14 1/2 "	"	"	5 14 0
నెం 12 1/2 మో	"	"	5 10 0
నెం 18 1/2 "	"	"	6 0 0

7. దూది.

కోండాబెన్ని బారవ 1-కి	రు 800 0 0		
తల్పాడుదూది "	"	145 0 0	

8. లోహములు.

కండి 100 కులంకి	"	58 12 0	59 0 0
బంగారు, కులమా 1-కి	"	21 0 0	21 2 0
శుభ్రము 1-కి	"	"	18 7 0
ఇత్తడి బా 1-కి	"	288 0 0	288 0 0
కా-డిటో	"	258 0 0	258 0 0

కే ద రి న్

గ్రంథకర్త:—శరణరామస్వామి చౌదరి
రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనువాదము.
లోకప్రసిద్ధమున ఒక పేరమాత చరిత్రము. అందరును చదువలసిన
గుర్తుకై లిఖిత వ్రాయబడినది. ఉన్నత లక్ష్యవారాయణగారి
అనువాదమున కీతిక గలదు. ధర 0-4-0.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మద్రాసు.

సిరువంచతాలూకా
ప్రాథమికవిద్యాసంఘము

ద్వితీయవార్షికసభ

ఈసభ సిరువంచలో ఫిబ్రవరి 28, మార్చి 1 తేదీలందు
బోర్డుస్కూలుహాలులో సమావేశమయ్యెను. సభాధ్యక్షులుగ
శ్రీయుత రెవ. బి. డేవిడ్ గారు రెన్నుకొనబడిరి. మ-రా-శ్రీ
డిప్యూటీ యిన్స్పెక్టర్ గారైన కె. ఆర్. వాన్ ముల్లూరుగారు
సభ వారందఱకు స్వాగత మొసగిరి. కార్యక్రమమునందు బాల
బాలికలు కొన్ని సంభాషణలు సలుపుటయు, ఉపాధ్యాయు
లు బోధనాపద్ధతులగుర్తి తత్కర్మములయు నుండెను. ఇన్స్పె
క్టర్ గారు ఉపాధ్యాయులు విద్యాపద్ధతులను గమనించుటను
గుర్తియు, నూతనబోధనాపద్ధతుల గ్రహించుటను గుర్తియు
నుపన్యసించిరి. ఆయాబడులలో బాలబాలికలవలన సిద్ధపర్చ
బడిన కుట్టు, డ్రాయింగ్, మట్టిపని మొదలగు హస్తకళలమైన
పరికరములు బహు ప్రోత్సాహకరముగా ప్రదర్శింపబడెను.
ఇట్టి ప్రదర్శనము విద్యార్థులకును, ఉపాధ్యాయులకును, తదిత
రులకును మిక్కిలి ప్రోత్సాహముగా నుండెనుట కే సందేహ
మును లేదు.

ఈసభయందు గావింపబడిన తీర్మానములు:—

(1) బోర్డుస్కూల్ ఉపాధ్యాయులు గ్రామములందు
కాపురముండుటకు యిండ్లు వారకక యిబ్బందిపడుచున్నందున
బోర్డువారు సవర స్కూలు బిల్డింగ్ తోపాటు ఉపాధ్యాయుల
కును యిండ్లు కట్టించుటయు, లేదా ప్రతిబేదరుకు నెలబక్కం
టికి రు 2-0-0 చొప్పున అద్దె యియ్యనలె నని బోర్డువారిని
యీసభవారు కోరుచున్నారు.

(2) బాలురను పాఠశాలకు పిలుచుకొనివచ్చుటకై ప్రతి
పాఠశాలకు ఒక కండక్టరును యేర్పాటు చేయవలెనని యీసభ
వారు బోర్డువారికి నిర్దేశించి చేయుచున్నారు.

(3) ఉపాధ్యాయులు సంవత్సరమునకు లోపుగా ఒక
సలమందుండి మరియొకసలమందు బదిలీచేయబడకుండ ననియు,
బదిలీ చేయబడినపుడు ప్రయాణఖర్చులను బోర్డువారు చెల్లించ
వలెననియు తీర్మానము చేయబడెను.

(4) ఈసంవత్సరము షామబాధ యాతాలూకాయం
జెల్లెడలను వున్నందుచేత ఉపాధ్యాయులకు కాంపెన్సేషన్
అలెక్స్ యిచ్చునట్లు బోర్డువారిని యీసభవారు ప్రార్థించు
చున్నారు:—

ఈ ఉపాధ్యాయులతో సభతోపాటు బాలబాలికలను
శారీరపారిశ్రామిక ఆటలును, పంచెములును బరిగినవి. దేహపరి
శ్రేమ విషయములో విద్యార్థులందఱకు మిగుల యాత్నాహము
కలగునట్లు యీపంచెములు తగిన యేర్పాటులతో దాదాపు
400 జనము మామచుండగా జరుపబడెను. అనేక బహుమాన
ములును, రి, వెండిగిన్నెలు నుండెను.

కాలిబంతియందు వి. వి. మిడిల్ స్కూల్ బాలురు
విజయమును పొంది రెవ. బి. డేవిడ్ గారింట్ల యియ్యబడిన
బార్న్ రెల్వే పాత్రను సంపాదించిరి.

మిషన్ స్కూల్ బాలురు టగ్ ఆఫ్ వారుసంకు గెలిచి
కులకర్ణి పాత్రను సంపాదించిరి. మరియొక పాత్రను మిషన్
బాలికలు సంపాదించ గల్గిరి.

ఉపాధ్యాయ సభాసభ్యులను రెవ. బి. డేవిడ్ గారు
అధ్యక్షుకోపన్యాసమును వినిపించిరి. ఆటలును, పంచెములును
ముగిసినచేత వారు మరియొకసారి శరీరసాధకములను కలుగు
మేల్లనుగుర్తి యుపన్యసించిన మీదట వేర్వేరు బడులనుండి
వచ్చిన విద్యార్థులందఱకి మిగాయిని పంచిపెట్టుటతోను, ఉ
పాధ్యాయులకు పాన్ సుపారి పంచిపెట్టుటతోను, దర్శకులంద
ఱకు కృతజ్ఞతా నూచకముగా కరతాళస్వరము లాచరించిన మీద
ట సిరువంచ ప్రాథమిక విద్యా ద్వితీయవార్షిక సభయు,
విద్యార్థుల శారీరవ్యాాయాస సంబంధమున ఆటలు పంచెములును
సమాప్తమయెను.

ఎ. వెంకట్రామాచార్య

బెంగాలు శాసనసభ

మంత్రుల జీతముల నిరాకరించు తీర్మానము
వీగిపోవుట

కలకత్తా, మార్చి 12:— శ్రీ జె. యల్. బెనర్జీగారు
మంత్రుల జీతముల నిరాకరించుటకు గావించిన ఉపవాదమును
78 ప్రతిపూలును 59 గురు అనుకూలు రగుటచే బెంగాలు శాస
నసభలో నేడది వీగిపోయెను. (ప్రీ ప్రెసు)

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

పులిసరుకు (14-3-27)

ఇరువదిగజముల "సీన్", ధరలు

కారికకొమ్మలు—22 X 22 ముంగిసమార్కు (8)
రు 8-12. సరాసరి రకము రు 7-12.

కారికకొమ్మలు—22 X 22 వేరు రకములు (8)
రు 8-4-0. సరాసరిరకము రు 7-4-0.

తెలుపుములు—1708 (సెట్) రు 12-12-0 గ్లాస్ 9000
(సెట్) రు 12-10-0 ఎల్. ఎల్. 78 రు 8-0-0. ఇ. సి. 78
రు 8-2-0, 881888. రు 13-4-0; 8978 రు 7-14-0
1702 రు 10-12, 880 రు 8-4-0; Z. 78 రు 10-12
Z Z. 78 రు 8-0-0. 7668 రు 8-0-0 G. A. 88 రు 6-14.
G. G. 78 రు 8-2.

వైట్ మర్టింగులు H. K. 62 రు 17-0-0. C 40,000
రు 22-8-0. B.B.B. రు 16-4 0.

నూలు

40 సెంటరు, సీమ(5 పౌండ్ కట్టు) —ట్రాక్రి—రు 5-0-0.
చలవ(కొంగ)రు 7-12; చలవ(ఎనిటి క్లెట్) రు 7-4-0 సవరను
40 సెంటరు జపాను (పదిపౌండ్ కట్టు) —నత్తత్రము రు 10-6-0
60 సెంటరు సీమ (5 పౌండ్ కట్టు) అడకతెర రు 16-0-0
నెమలి రు 15-4; Xడిబండి రు 8-4-0 ఎద్దు Xడియారిము
రు 8-3-0; పెన్నిల్ రు 60 సెంటరు జపాను (పది
పౌండ్ కట్టు) — నీలంచేప రు 16-6-0.

లోహములు

ఇనుము:—బెల్జియను చట్టకమ్మిలు ఒక బాదవకు ధర
రు 81-0; రు 82.

ఇత్తడిరేకు:—జర్మను (డిట్ మాన్) రు 282, రాగిరేకు
రు 28.

టిక్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేసీ ఒకటికి
రు 22-0.

కలాయి పెంకురేకు:—24" గేజి 6" 7' 15-0-0
8" 9" 10" రు 15-4-0.

సీమెంట్ పీచారు వెల్:—

వార్వే అవుమార్కు రు 12-0-0 నెమలి రు 10-4-0.

చక్కెర

(రెడి) రు 88-8-0. మార్చి 88-0-0 వాయిదా ధరలు
ఫిబ్రవరి రు 88-4-0. ఏ.వెల్

వేరు సెనగపప్పులు

మార్చి ధరలు:—"మిషన్" రు 85-0-0

సాదాపాను రు

వేరు సెనగనూనె

"గానగ" రు 184. "ప్రెస్" రు 180.

అముదము

(గ్రామధర) రు 124.

పదునుచేసినతోలు రతి 1 లికి

ఎద్దుతోలు (8 1/2 మొదలు 9 రతులు) రు 0 13 6 రు 0 14 0

" (లేలిక) రు 1 0 6 రు 1 1 0

" బెంగుళూరు (8 మొదలు 10) రు 0 13 7 రు 0 14 0

" " (తేలికైనరకము) రు 1 1 0 రు 1 1 8

" (విజయనగరం 7 1/2, 8) రు 0 14 0 రు 0 15 0

" (ఏలూరు 7, 7 1/2) రు 0 15 8 రు 0 15 6

గేదెతోలు రు 0 10 8 రు 0 10 9

గేదెమాడతోలు రు 1 1 6

అవుమాడతోలు రు 1 12 6 రు 1 18 6

మేకతోలు రు 2 7 0 రు 2 14 0

గొడ్డెతోలు రు 2 10 0 రు 3 0 0

పదునుచేయని పచ్చితోలు

సెంసూరు మెతోలు 100-కి రు 165 0 0 రు 185 0 0

బెజవాడ మెతోలు " రు 160 0 0 రు 170 0 0

బెంగుళూరుగొడ్డెతోలు " రు 180 0 0 రు 170 0 9

బెజవాడగొడ్డెతోలు " రు 180 0 0 రు 180 0 0

అవారముపట్టు బారవ 1-కి రు 28 0 0 రు 88 0 0

కొన్నంపట్టు " రు 20 0 0 రు 28 0 6

కంకాణి " రు 80 0 0 రు 45 0 0

